

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Δ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 - 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1955 | ΑΡΙΘ. 1-2

ΠΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΤΟΣ

Είσερχόμενοι διὰ τοῦ παρόντος φύλλου εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς μας καὶ ἀναλογιζόμενοι πῶς ἤρχισαμεν καὶ πῶς ἐφθάσαμεν μέχρις ἐδῶ, διὰ μέσου ἑνὸς δρόμου πλήρους ἀπὸ θείας εὐλογίας, αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κάμψωμεν τὸ γόνυ εὐγνωμόνως καὶ νὰ κύψωμεν τὴν κεφαλὴν ἐν ταπεινώσει ἐνώπιον τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, παρ' Οὗ «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστὶ καταβαῖνον», καὶ θερμοτάτην ν' ἀναπέμψωμεν δοξολογίαν πρὸς τὸ πανάγιον καὶ προσκυνητὸν Ὅνομά Του.

Ἄπὸ τὰ βάθη δὲ τῆς καρδίας μας, ἐπίσης, ἔρχεται εἰς τὰ χεῖλη μας ἢ ταπεινὴ μας δέσις ὑπὲρ ὄλων ἐκείνων, ὅσοι ἐχρησίμευσαν ὡς ὄργανα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, εἴτε μὲ τὰς πολυτίμους καὶ πάντοτε εὐπροσδέκτους εἰσηγήσεις καὶ συμβουλὰς των, εἴτε μὲ τὸν μόχθον τῆς συγγραφικῆς συνεργασίας των, εἴτε μὲ τὴν γνωστοποίησιν τῶν σκέψεων καὶ τῶν ζητημάτων των, εἴτε μὲ τὴν ἠθικὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου μας, εἴτε μὲ τὴν ὑπόδειξιν τῶν ἀτελειῶν καὶ τῶν ἐλλείψεών μας, εἴτε μὲ τὴν καθ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον ἐν γένει συμπαραστάσει καὶ μὲ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ σκοποῦ μας.

Ἄλλὰ δεόμεθα ἀπὸ καρδίας καὶ ὑπὲρ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἴτε ἀπὸ ἀγνοίαν ἢ παρεξήγησιν τῶν πραγμάτων, εἴτε ἀπὸ προκατάληψιν ἀθέλητον, ἢ καὶ ἠθελημένην, ἢ καὶ ἀπὸ κακὴν, ἔστω, διάθεσιν, δὲν ἔδειξαν, τυχόν, τὴν ἀπαιτουμένην κατανόησιν ἢ καὶ κάπως ἐπεχείρησαν, τυχόν, ν' ἀντιδράσουν εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον, τὸ τόσο καλοπροαίρετον καὶ ἀπὸ οἰονδήποτε ἀνθρώπινον ὑπολογισμόν — τολμῶμεν νὰ τὸ εἴπωμεν — τελείως ἀπηλλαγμένον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ὀλιγίστων, μὲ βαθυτάτην ἐπίσης εὐγνωμοσύνην, δεό-

«Ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ Υἱῷ Αὐτοῦ ἐστίν».

(Α' Ἰωάν. 5,11)

μεθα τοῦ Πατρὸς τῆς ἀγάπης. Διότι καὶ ἡ ἄρνησις καὶ ἡ ἀντίθεσις δύνανται νὰ εἶναι πολὺ χρήσιμοι. Χρησιμεύουν πολλάκις, διὰ νὰ χαλυβδώνεται ἡ θέλησις, καὶ δίδουν περισσοτέρας ἀφορμάς, διὰ νὰ καταβάλλεται μεγαλειτέρα φροντίς καὶ περισσοτέρα ἐπιμέλεια ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους.

Πρὸς ὅλους τοὺς συνεργάτας, τοὺς φίλους καὶ ὑποστηρικτάς τοῦ ἔργου μας, καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας μας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς, τυχόν, ἀντιτιθεμένους ἀκόμη πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς τοὺς ἐπικριτάς του, εἴτε ἐν ὅλῳ εἴτε ἐν μέρει, θερμὰς ἀπευθύνομεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ διὰ τὸ παρελθὸν εὐχαριστίας καὶ ἐγκαρδίου διὰ τὸ ἀρξάμενον νέον ἔτος εὐχάς, Ὑποσχόμεθα δὲ νὰ πράξωμεν καὶ πάλιν πᾶν τὸ ἀνθρωπίνως δυνατὸν καὶ νὰ ἐντείνωμεν, ὅσον οἶόν τε περισσότερον, τὰς προσπαθείας μας κατὰ τὸ νέον τοῦτο, τὸ τέταρτον, ἔτος τῆς ἐκδόσεώς μας, διὰ ν' ἀναποκριθῶμεν εἰς ὅ,τι παρ' ἡμῶν προσδοκᾷ ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ θείου αὐτῆς Ἰδρυτοῦ καὶ Ἀρχηγοῦ, τοῦ εὐλογητοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.

«Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ»

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΙΟΥ

Α'.

Ὁ ἀναδεχόμενος τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν τοῦ Πρεσβυτέρου ἀναλαμβάνει, ὡς εἶδομεν ἄλλοτε, δι' αὐτῆς ταύτης τῆς χειροτονηθῆριου πράξεως, ἐν αὐτῇ τῇ φρικτῇ ὥρᾳ τοῦ μυστηρίου, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸ ἔργον τοῦ «κηρύσσειν ἀμέμπτως τὸ Εὐαγγέλιον» καὶ «ἱερουργεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», καθιστάμενος οὕτω ὑπεύθυνος διδάσκαλος καὶ ἐρμηνευτὴς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ παρὰ τῷ ἐμπειστημένῳ εἰς αὐτὸν πνευματικῷ ποιμνίῳ. Καὶ τὸ διδακτικὸν τοῦτο ἔργον τοῦ Πρεσβυτέρου ἀποτελεῖ, ἄρα, ἀναπόσπαστον ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ τοῦ βαθμοῦ ἀρμοδιότητα, διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ὁποίας καὶ χρέος ἔχει ἐπιβεβλημένον καὶ δικαίωμα κέκτηται ἀναμφισβήτητον, ἀμφότερα «θεῖον δικαίον» ἀνήκοντα εἰς αὐτόν.

Καὶ δὲν παρίσταται μὲν ἀνάγκη πρὸς πειθαρχικὸν ἐξαναγκασμὸν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν πάσης φύσεως δικαιομάτων οἰουδήποτε ἀθρώπου, οὐδὲ εἶχεν ἕως τότε ἐμφανισθῆ περιπτώσεις

«Εἰ προσέρχῃ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ, ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σου εἰς πειρασμόν». (Σειράχ 2,1)

ἀμφισβητήσεως ἢ καταπατήσεως τῆς πρὸς διδασκαλίαν τοῦ λαοῦ ἱερατικῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Πρεσβυτερίου, οὔτε ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἱεραρχικῶς προϊσταμένων αὐτοῦ, οὔτε ἀπὸ οἰασδῆποτε ἄλλης πλευρᾶς. Ὑπάρχει ὅμως πάντοτε ἡ περίπτωσις τοῦ νὰ παραμελῇ τις τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων του, ὅταν δὲν τῷ ἐπιβληθῇ αὐτὴ καὶ ὡς καθήκον. Δι' ὃ καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἀντιμετωπίσασα, προφανῶς, λίαν ἐνωρὶς τὴν παραμέλησιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, ὄχι μόνον ἀπὸ μέρους τοῦ Πρεσβυτερίου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μέρους καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Ἐπισκόπων, ὑπεχρεώθη νὰ θεσπίσῃ κανονικὰς διατάξεις ἐπιβαλλούσας τὴν ἄσκησιν τούτου, ἐπὶ ἀπειλῇ μέγρι καὶ τῆς ἐσχάτης τῶν ἱερατικῶν ποινῶν, τῆς καθαιρέσεως. Εἶναι δὲ πασίγνωστος ὁ 58ος Ἀποστολικὸς Κανὼν, ὁ διαγορεύων :

« Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ κλήρου ἢ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καθαίρεισθω ».

Ἀργία ἀπειλεῖται τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ ἀμελοῦντος τὸ διδασκατικὸν ἔργον τοῦ Πρεσβυτέρου, ὅπως καὶ κατὰ τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ παράπτωμα ὑποπίπτοντος Ἐπισκόπου καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐλαφροτέρα αὐτῆ ποινὴ δὲν θὰ ἔγῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὸν σωφρονισμόν του, ἀλλὰ θὰ ἐπιμένῃ οὗτος « τῇ ἀμελείᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ », ἡ καθαιρέσις τότε, ἡ ἐσχάτη τῶν ἱερατικῶν ποινῶν, ἀπειλεῖται ἐξ ἴσου κατ' ἀμφοτέρων. Εἶναι λοιπόν, ἐν προκειμένῳ, ἡ διδασκατικὴ ἀρμοδιότης τοῦ Πρεσβυτέρου ἴση πρὸς τὴν τοῦ Ἐπισκόπου, ὅπως εἶναι ἴση ἐν τῇ τελέσει τῶν ἱερῶν μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Γάμου τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τοῦ Εὐχελαίου, καὶ τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον ὑπέχει καὶ ὁ Πρεσβύτερος βαρυτάτην εὐθύνην διὰ τὴν παραμέλησιν τῆς ἀσκήσεως τῆς διδασκατικῆς τοῦ ἀρμοδιότητος, ἥτις ὡς καθήκον πλέον ἀπαιτεῖται παρ' αὐτοῦ, ὡς καὶ παρ' ἐκείνου. Ἄλλ' ὅ,τι ἰσχύει, ὡς εἶδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ λειτουργικοῦ ἔργου τοῦ Πρεσβυτέρου, ὡς πρὸς τὴν πρὸς τὸν ἰσὺοῦ Ἐπίσκοπον σχέσιν, τὸ αὐτό, προφανῶς, ἰσχύει καὶ κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἀρρήκτως μετ' αὐτοῦ συνδεομένου διδασκατικοῦ ἔργου, τῶν ἰδίων κανόνων ἰσχυόντων δι' ἀμφοτέρα, ἀναποσπαστως πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα. Ἦτοι, δὲν δύναται Πρεσβύτερος, προερχόμενος ἐξ ἄλλης ἐπισκοπικῆς περιφερείας καὶ μὴ κανονικῶς τοποθετημένος ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ, νὰ ἀσκήσῃ τὸ διδασκατικὸν ἔργον, ἄνευ τῆς γνώμης καὶ τῆς κανονικῆς ἀδείας τοῦ

« Εὐθρονον τὴν καρδίαν σου καὶ καρτέρησον, καὶ μὴ σπεύσῃς ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς ».

(Σειράχ 2,2)

κατὰ τόπον Ἐπισκόπου, ὅπως δὲν δύναται, ἄνευ τῆς προϋποθέσεως ταύτης, καὶ νὰ τελέσῃ οἰανδήποτε ἄλλην ἱερατικὴν πράξιν.

Ἐπάρχει ὅμως τεραστία ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ νὰ ἔχη, τυχόν, ἀνάγκην ἰδιαίτερας καὶ εἰδικῆς ἀδείας ἢ ἄσκησις τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τοῦ Πρεσβυτέρου, κανονικῶς διακονοῦντος ἐν ὠρισμένη ἐπισκοπικῇ περιφερείᾳ, καὶ δὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Ἐνορίᾳ. Διότι καὶ ἐκ τῆς χειροτονίας του ὁ Πρεσβύτερος ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ διδάσκειν τὸν λαὸν («τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας») τοῦ Θεοῦ καὶ «ἰερούργειν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», καὶ ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων ἔχει βαρυτάτην εὐθύνην, ὅπως μὴ «ἀμελήσῃ» τὴν ἄσκησιν τῆς ἀρμοδιότητος ταύτης, «παιδεύων τὴν εὐσέβειαν» τὸν ἐμπειστημένον εἰς αὐτὸν χριστιανικὸν λαόν.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑπεστηρίξαμεν καὶ κατὰ τάς, ἐπὶ τῇ συγλήσει τοῦ Α' Ἐφημεριακοῦ Συνεδρίου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, σχετικὰς πρὸς τὸ θεῖον Κήρυγμα συσκέψεις τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τότε Πρωτοσυγγέλλου, ἡδὴ δὲ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, κ. Ἰακώβου Βαβουνάτσου, ἰσχυρισθέντες ὅτι δὲν εἶναι κανονικῶς ἐπιτετραμμένον νὰ ἀπαιτηθῇ εἰδικὴ διὰ τὸ θεῖον Κήρυγμα ἐπισκοπικὴ ἄδεια διὰ τοὺς Ἐφημερίους. Διότι οὐδεὶς ἔχων ἀρμοδιότητά τινα, διὰ τὴν παραμέλησιν τῆς ὁποίας μάλιστα ὑπέχει, ὡς ἐν προκειμένῳ, καὶ πειθαρχικὰς εὐθύνας, δύναται νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν κατ' ἀρχὴν ἄσκησιν τῆς εὐθύνης του ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν προϊσταμένων του καὶ ἀπὸ τὴν ἀπὸ μέρους τούτων παροχὴν ἢ ἄρνησιν τῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας. Τὴν γνώμην δὲ ταύτην, πρὸς ἣν συνετάχθησαν πάντες οἱ ἐν τῇ συσκέψει συμπρεσβύτεροι, ἐνέκρινεν ἀσμένως καὶ ὁ παριστάμενος κατ' αὐτὴν ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος.

Ἄλλ' ὑπάρχουν—τὸ γνωρίζομεν—καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ θεῖον Κήρυγμα καὶ νὰ παραμεληθῇ δύναται ἀκινδύνως καὶ νὰ ἐμποδισθῇ πρέπει κατὰ καθῆκον, ὅπως εἶναι προφανές ἐπίσης, ὅτι τὸ διδακτικὸν ἔργον τοῦ Κληρικοῦ δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν ἀπ' ἄμβωνος κήρυξιν τοῦ θεοῦ λόγου.

Περὶ τούτων ὅμως ἄλλοτε.

Ε. Γ. Μ.

Δὲν ὑπάρχει Ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος—εἴτε πολλὰ εἴτε ὀλίγα πράγματα γνωρίζει—νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐργασθῇ μεταξὺ τοῦ Ποιμνίου του.

Καὶ ὁ λαβὼν τὸ «ἐν τάλαντον» εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ τὸ ἐργασθῇ, ὅπως καὶ ὁ λαβὼν «τὰ πέντε».

Η ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ

Εἰς τὸ πρὸ ὀλίγων μηνῶν συγκληθὲν Ἀ΄ Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε γόνιμον εἰς παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα, μεταξὺ ἄλλων σπουδαίων ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν, ἐζητάσθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς τελετουργικῆς ὁμοιομορφίας, τὸ ὁποῖον ἔθηκον αὐτοὶ οἱ Ἱερεῖς, οἵτινες καὶ συμμετέσχον ζωηρῶς τῶν συζητήσεων. Πρεσβύτεροι καὶ νεώτεροι Ἱερεῖς, παρατηροῦντες διαφορὰν ἐκτελέσεως διαφόρων τελετουργικῶν σημείων, ἐζήτησαν ὁδηγίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πρὸς ὁμοιόμορφον τελετουργικὴν παράστασιν, τοῦλάχιστον ἐν τῇ αὐτῇ Μητροπόλει.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιοδεύσῃ τις πολλὰς ἐπαρχίας καὶ νὰ παρακολουθήσῃ Ἱεράς Τελετὰς εἰς πολλοὺς ναοὺς, διὰ νὰ πιστοποιήσῃ ὅτι μία ποικιλία ἐν πολλοῖς σημείοις τῶν Ἱ. Μυστηρίων καὶ Τελετῶν ὑφίσταται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ἀπὸ ναοῦ εἰς ναόν. "Ἄλλοι τῶν Ἱερέων λ. χ. ἀνοίγουν ἢ κλείουν τὰ Βημόθυρα εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον τῆς θ. Λειτουργίας, ἐνῶ ἄλλοι πράττουν τὸ ἀντίθετον. "Ἄλλοι εὐλογοῦν τὸν λαὸν εἰς ὠρισμένας στιγμὰς τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου μὲ τὸν τίμιον Σταυρόν, ἄλλοι μὲ τὸν Ἄερα καὶ ἄλλοι μὲ τὴν χεῖρα. "Ἄλλοι γονυπετοῦν πρὸ τῶν Τιμίων Δώρων πρὸ τοῦ καθαγιασμοῦ αὐτῶν, ἄλλοι μετ' αὐτὸν καὶ ἄλλοι κλίνουσι ἀπλῶς τὸν αὐχένα ἢ τὸ σῶμα. "Ἄλλοι κατὰ τὴν Μεγάλῃν Ἐξοδὸν μνημονεύουν ζώντων καὶ τεθνεώτων κατὰ τὸν Α τρόπον, ἄλλοι κατὰ τὸν Β καὶ ἄλλοι παραλείπουν τελείως τὸ μνημόσυνον. Εἰς ἄλλας μὲν Ἐκκλησίας παρεμβάλλεται καὶ ὁ Χορὸς διὰ νὰ εἴπῃ τὸ «Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη» καὶ εἰς ἄλλας ὁ Χορὸς σιγᾶ. Καὶ ἐσχάτως ἄλλοι τῶν Ἱερέων ἀπαγγέλλουν ἐκφώνως τὰς μυστικὰς εὐχὰς καὶ ἄλλοι μυστικῶς ἀναγινώσκουν αὐτάς. "Ἄλλοι τῶν Ἱεροδιακόνων ὑποψάλλουν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἄλλοι ἀπλῶς τὸ ἀναγινώσκουν.

Τὰ σημεῖα τῆς ποικιλίας εἶναι ἀρκετά, ὥστε τὰ ὀλίγα ἀνωτέρω ἀναφερόμενα νὰ δύνανται εὐχερῶς νὰ πολλαπλασιασθοῦν.

Ἀνάλογος ποικιλία ὑφίσταται καὶ εἰς ἄλλας τελετουργικὰς ἐκδηλώσεις. Ἡ ἀμφίσεις τῶν Ἱερέων εἶναι καὶ αὕτη ποικιλόχρωμος, κατὰ τὰς προτιμήσεις ἐκάστου Ἱερέως, ὥστε ὅταν συλλειτουργοῦν πολλοὶ Ἱερεῖς νὰ παρουσιάζεται ποικιλία καὶ ἀνομοιομορφία χρωμάτων. Ἡ Μουσικὴ ἔχει καὶ αὕτη τὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ ἀκούει κανεὶς ποικίλα εἶδη Μουσικῆς ἀπὸ τὰ νομιζόμενα ἀρχαιότερα μέχρι

«Κολλήθητι Αὐτῷ καὶ μὴ ἀποστῆς, ἵνα αὐξήθῃς ἐπ' ἐσχάτων σου».
(Σειράχ 2,3)

καὶ τῶν πλέον νεωτέρων. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν Ζωγραφικὴν. Εἰκόνας καὶ παραστάσεις ἀπὸ τὰ πλέον αὐστηρότερα Βυζαντινὰ πρότυπα μέχρι καὶ τῶν πλέον συγχρονισμένων, τὰ ὅποια μὲ ἐλευθερίαν δημιουργεῖ ὁ τεχνίτης καὶ τὰ ὅποια μᾶς μεταφέρουν εἰς ἓνα ξένον πρὸς τὴν Ὁρθόδοξόν μας ψυχὴν κόσμον.

Ποικιλίαν ἀρχίζει νὰ παρατηρῆ τις καὶ εἰς αὐτὸ τὸ παρακολούθοῦν τὰς Ἱερὰς Τελετὰς Ἐκκλησίασμα. Οἱ μὲν γονυπετοῦν κατὰ τὴν καθαγίασιν τῶν τιμιῶν Δώρων, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἴστανται ὄρθιοι. Οἱ μὲν κρατοῦν βιβλία καὶ ὑποψάλλουν, οἱ δὲ θεῶνται τὰ τελούμενα καὶ ἀκούουν τὰ ψαλλόμενα. Οἱ καθήμενοι ἐγειρόνται ὁσάκις ὁ καθεὶς κρίνη μόνος του καλόν, καὶ οὕτω βλέπει τις τὸ περιεργον φαινόμενον ὅ ἓνας νὰ ἴσταται ὄρθιος καὶ ὁ παραπλεύρως αὐτοῦ νὰ κάθηται. Περὶ δὲ τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ, ὁ καθεὶς ἐκτελεῖ αὐτό, ὅταν αὐτὸς νομίση ἀναγκαῖον.

Ἡ ποικιλία αὕτη καθίσταται ἀμέσως ἀντιληπτὴ εἰς πάντα ξένον ἑτεροδόξον, εἰς ὃν ἐρωτῶντα σχετικῶς δίδεται συνήθως ἡ ἀπάντησις, ὅτι τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον ἐπιτρέπει ἐλευθερίαν εἰς ἐπουσιώδη ἐξωτερικὰ σημεῖα. Τὸ ζήτημα ὅμως δὲν ἔχει οὕτω. Εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ὡς τὴν Ὁρθόδοξον, ἡ ὅποια τὴν ἐν παντὶ ἐνότητα ὀφείλει νὰ τηρῆ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἡ ὅποια ὀφείλει ὡς τοιαύτη ἐνότης νὰ ἐμφανίζηται καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ λατρείᾳ, τόσον εἰς τοὺς πιστοὺς αὐτῆς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἑτεροδόξους, ἡ τελετουργικὴ ὁμοιομορφία πανταχοῦ, ὅπου πρόκειται διὰ τῆς λατρείας νὰ ἐκδηλωθῆ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἶναι σημαντικώτατον στοιχεῖον, μαρτυροῦν οὐ μόνον τὴν ὑφισταμένην ἐνότητα μέχρι τῶν πλέον ἀσημάντων λεπτομερειῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐρυθμίαν καὶ τὴν πειθαρχίαν τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ὑπ' αὐτῆς καθωρισμένα. Νεωτερισμοὶ καὶ ἀποκλίσεις ἀπὸ τῶν παραδεδομένων, ἐὰν πρόκειται νὰ γίνουν, θὰ εἰσαχθοῦν ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι ὑπὸ τοῦ τάδε Ἀρχιερέως, Ἱερέως, ψάλτου ἢ λαϊκοῦ. Συνειθισμένοι ἡμεῖς εἰς τὴν τοιαύτην ἀνομοιομορφίαν, δὲν αἰσθανόμεθα τὴν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἔπρεπε νὰ αἰσθανθῶμεν, καὶ δὲν ἐξάγομεν τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης ἀνομοιομορφίας καὶ δὲν φανταζόμεθα ἴσως τὴν ἐπικίνδυνον ἐξέλιξιν, ἣν δυνατὸν εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀνομοιομορφία αὕτη νὰ προσλάβῃ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἡ ποικιλία ὑφίσταται εἰς ἐπουσιώδη μᾶλλον—ἀν καὶ μερικοὶ νεωτερισμοὶ τῆς σήμερον θίγουν πῶς καὶ οὐσιωδέ-

«Πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῆ σοι δέξαι καὶ ἐν ἀλλάγμασι ταπεινώσεώς σου μακροθύμησον».
(Σειράχ 2,4)

στερα πράγματα—ἀλλὰ τίς δύναται ν' ἀποκλείσῃ μίαν ἐπικίνδυνον ἐξέλιξιν, ἂν ἡ Ἐκκλησία δὲν προσέξῃ ἐγκαίρως τὸ σημεῖον τοῦτο;

Διὸ καὶ νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῇ συνειδητὴ προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐκλείψῃ τὸ ἄτοπον τοῦτο. Πῶς τοῦτο θὰ κατορθωθῇ διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι ζήτημα, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ μόνη ἡ Ἐκκλησία. Ἀπὸ τῆς καθορισθησομένης δὲ τάξεως οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ παρεκκλίῃ. Τοῦτο δὲ πάλιν εἶναι ζήτημα βαθυτέρας κατανοήσεως τοῦ πράγματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ τε Κλήρου καὶ τοῦ Ἐκκλησιασματος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, θὰ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ὁμοίμορφον ἐν ταῖς τελετουργίαις, ἐὰν αὕτη ἀποκτήσῃ αὐστηρὰν συμμόρφωσιν πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδόμενων λειτουργικῶν βιβλίων. Δὲν ἀγνοῶ, ὅτι ἐν πολλοῖς ἡ ποικιλία προέρχεται ἐκ τῶν ποικίλων ἐκδόσεων τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων, διαφερόντων ἀπ' ἀλλήλων. Ἄλλ' ἡ αἰτία αὕτη θὰ ἐκλείψῃ, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκδίδουσα τὰ Λειτουργικὰ αὐτῆς βιβλία καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γενικὴν τούτων χρῆσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς.

B. ΒΕΛΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Παν]μίου Ἀθηνῶν
Γεν. Δ]τῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Ο ΠΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΘΛΙΨΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ θρησκεία τῆς ἀπολύτου αἰσιοδοξίας καὶ μακαριότητος. Κακῶς ἐφαντάσθησαν μερικοί, ὅτι ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ κηρύττεται ἡ ἀπελπισία καὶ ἀπογοήτευσίς τῆς ζωῆς. Ὁ Χριστιανισμὸς κηρύττει τὴν χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν. Ἄλλ' ὑποδεικνύει ποῦ ἀκριβῶς ἐγκείται τὸ ὑπέρτατον ἀγαθόν, ἡ ὑπερτάτη εὐδαιμονία, τὴν ὁποίαν φύσει ἐπιζητεῖ ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι λοιπὸν φυσικόν, ὅτι κηρύττει ὁ Χριστιανισμὸς τὴν ματαιότητα τῶν ἐγχοσμίων, οἷα πράγματι καὶ εἶναι, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἡ ἀληθινὴ μακαριότης καὶ εὐτυχία ἀρχῆει μὲν ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν, τελειοῦται ὅμως εἰς τὴν ἄλλην, τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

«Ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσὸς καὶ ἄνθρωπος δεκτὸς ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως».
(Σειράχ 2,5)

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν βίος θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς στάδιον, ἐν τῷ ὁποίῳ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὑψίστου προορισμοῦ των, ὅστις εἶναι ἡ ἠθικὴ τελείωσις καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Χριστὸν ὁμοίωσις. Τούτου ἐπιτυγχανομένου, ἔρχεται ἡ εὐδαιμονία, ἡ ὁποία ἐνταῦθα εἶναι ἡ εἰρήνη τῆς ψυχῆς, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ποῦ δὲν παρασαλεύεται ἀπὸ καμμίαν θλίψιν ἢ στέρησιν ἢ διωγμὸν ἢ θάνατον. Εἶναι λοιπὸν φυσικόν, ὅτι ἡ θεία τοῦ Χριστιανισμοῦ θρησκεία ἐκθέτει καθαρὰ τὰς θλίψεις τῆς παρουσίας ζωῆς, διότι ἐπιθυμεῖ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν αἰωνίαν εὐτυχίαν καὶ μακαριότητα. Συγχρόνως ὁμῶς μᾶς ὑποδεικνύει καὶ τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων λυτρώμεθα καὶ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἀπὸ τὴν βασανιστικὴν πίεσιν τοῦ πόνου καὶ τῶν θλίψεων. Καὶ δὲν ὑπάρχει μεγαλυτέρα παραμυθία ἀπὸ αὐτὴν, ποῦ παρέχει εἰς τοὺς πιστοὺς ὁπαδοὺς τῆς ἡ γλυκεῖα τοῦ Ναζωραίου θρησκεία· ἡ θρησκεία τῆς Ἐλπίδος, τῆς αἰωνίας Ἐλπίδος ἐπὶ τὸν μέγαν καὶ ὑψίστον Θεόν, τὸν Λυτρωτὴν τῶν δεινῶν τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου, ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν δίκαιον καὶ εὐσπλαγγον καὶ οἰκτίρμονα· ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν δωρητὴν τῆς χαρᾶς τῆς πραγματικῆς, τῆς εὐτυχίας τῆς ἀληθινῆς, τῆς μακαριότητος τῆς αἰωνίας καὶ ἀτελευτήτου.

Ὁ Μέγας Βασιλεὺς εἶχε δοκιμάσει ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ τὰς θλίψεις τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ εἶχε φιλοσοφήσει ἐπὶ τῶν δοκιμασιῶν τούτων καὶ δι' αὐτὸ εἶναι εἰς θέσιν καὶ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον νὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς συμβουλὰς καὶ παραινέσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Πολλάκις ἔλαβεν ἀφορμὴν εἰς πλείστα ἔργα του νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἐγχοσμίων. Εἰδικὴν δὲ ὁμιλίαν ἀφιέρωσεν καὶ εἰς τὸ περὶ θλίψεων θέμα. Σήμερον θὰ σᾶς δώσω ἀπανθίσματα ἐκ τῆς φερομένης ἐπ' ὄνοματι τοῦ μεγάλου τούτου Πατρὸς ὁμιλίας, ποῦ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: «Παραμυθητικὴ ἀσθενοῦντι». Ἄς παρακολουθήσωμεν λοιπὸν μετὰ προσοχῆς τὴν θαυμασίαν ἐκθεσιν τοῦ μεγάλου μας Πατρὸς καὶ Διδασκάλου.

«Ὁ βίος, λέγει, τῶν ἀνθρώπων εἶναι βραχύς καὶ ἡ φαιδρότης τῆς ἐπιμόχθου ζωῆς ὀλιγοχρόνιος· σὰν τὸν ἴστον τῆς ἀράχνης εἶναι εὐδιάλυτος ἡ δόξα καὶ ἡ φαντασία τοῦ βίου γίνεται σὰν ὄνειρον· ἀλλ' ἡ ἄνεσις τῶν δικαίων εἶναι μακαριωτάτη. Ἀπέραντος εἶναι ἡ ἐν οὐρανοῖς ἀνάπαυσις καὶ τὰ δῶρα τοῦ φιλοτίμου ἐργασθέντος ἀμάραντα. Διότι αὐτοῦ ποῦ εἶναι ἀναλλοίωτος ἡ

«Πίστευσον Αὐτῷ, καὶ ἀντιλήψεται σου· εὐθὺνον τὰς ὁδοὺς σου
καὶ ἔλπισον ἐπ' Αὐτόν». (Σειράχ 2,6)

φύσις, τούτου καὶ ἡ δόσις εἶναι ἀπαιστος, αἰδῖος δὲ ἡ μετὰ τῶν ἄθλων πέραν τοῦ τάφου νίκη. Ἰδρώνομεν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ σὺν τῷ εὐρισκώμεθα σὲ παλαιστρα, παλαιόντες πρὸς τὰς θλίψεις καὶ ἡ φύσις ἔχει πολλοὺς τοὺς ἀνταγωνιστάς. Αἱ ἡδοναὶ ἐκφυλίζουσι τὸ στερεὸν τῆς ψυχῆς, αἱ τρυφαὶ μεταβάλλουσι τὸ ἀνδρεῖον αὐτῆς, αἱ ἀθυμίαι ἐκνευρίζουσι τὸν ἥρεμον τόνον τῆς, αἱ συκοφανταὶ ἐκχύνουσι τὰς ὕβρεις, αἱ κολακεῖαι πλάττουσι τὰς ἐπιβουλάς, οἱ φόβοι στῆν ἀπόγνωσιν ὀδηγοῦσι καὶ μὲ τέτοια ζάλη χειμάζεται ἀκατάπαυστως ἡ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη. Διότι δὲν εἶναι μόνον τὰ λυπηρὰ τοῦ βίου φορτικά, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ποῦ μᾶς φαίνονται εὐχάριστα, λόγῳ τοῦ εὐμεταβόλου των μᾶς κουράζουσι καὶ σχεδὸν γεμάτον ἀπὸ θλίψεως καὶ δάκρυα βίον ὀδεύομεν καί, ἂν θέλης λεπτομερέστερον νὰ μάθῃς τὰ λυπηρὰ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἄκουε, χριστιανέ μου. Στὴν ἀρχὴν κατεβλήθη τὸ ἀνθρώπινον σπέρμα στὸ αὐλάκι τῆς φύσεως καὶ τοῦτο μόνον ἂν ἐνθυμηθῶμεν θὰ κοκκινίσωμεν ἀπὸ ἐντροπῆν διὰ τὰ προοίμια τῆς γεννέσεώς μας. Ὑστερα τὸ καταβλήθην μετεβλήθη σὲ αἷμα, τὸ αἷμα ἐπαχύνθη καὶ ἔγινε σὰρξ, μὲ τὸν χρόνον ἐμορφώθη ἡ σὰρξ καὶ ὑπὲρ λόγον ἐψυχώθη τὸ μορφωθέν, ὁ δὲ ψυχωθεὶς μικρὰνθρωπος ἐτράφη κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους, ὕστερα ἐσκήρτησε τὸ ἔμβρυον, οἰνοὶ στενοχωρούμενον ἐν τῇ μήτρᾳ, ποῦ ἀποτελεῖ τὸ δεσμοτήριον τῆς φύσεως· μετ' ὀλίγον ἐφθασεν ὁ χρόνος τοῦ τοκετοῦ, ἐλύθησαν διὰ τῶν ὠδίνων τὰ κλειδιά τοῦ δεσμοτηρίου, ἠνοιχθήσαν αἱ θύραι τῆς φύσεως καὶ ἡ μήτρα ἀπέλυσε ἐκεῖνον ποῦ κατεῖχε· ἔτσι ἐξωλίσθησε στὸν βίον ὁ ἀγωνιστής, ἀνέπνευσε τὸν ἀέρα ἡ τῆς κτίσεως γλῶσσα καὶ μετὰ ταῦτα τί συνέβη; Πρῶτη φωνή, ἔκλαυσε. Ἀρκεῖ λοιπὸν ἀπ' αὐτῶν τῶν προοιμίων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὸν βίον αὐτοῦ. Ἐπεσε εἰς τὴν γῆν τὸ βρέφος, ἀλλὰ δὲν ἐγέλασε· μόλις ἔπεσε, ἠννόησε ἀμέσως τοὺς πόνοους, γι' αὐτὸ κ' ἀρχίζει νὰ κλαίῃ. Ἐγνώρισε, ὅτι εἰς τὴν θάλασσαν τῶν θλίψεων ἐναυάγησε. Ἐτράφη μὲ δάκρυα· ἀπεγαλακτίσθη τὸ νήπιον χωρὶς τὴν θέλησίν του· γίνεται παιδί καὶ τελεῖ πάντοτε ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν καὶ τὸν φόβον τῶν γονέων καὶ τῶν οἰκείων του. Γίνεται μειράκιον, καὶ παραδίδεται στοὺς παιδαγωγοὺς πρὸς μόρφωσιν. Κοίταξε πῶς ὁ φόβος δὲν τὸν ἀφίνει ν' ἀναπνεύσῃ. Ἐρραθύμησε, ἐμαστιγώθη, ἠγρύπνησε, τέλος ὅμως ἔμαθε γνώσεις πολλὰς, προσέκοψε εἰς τὸ ἄκρον τῆς σοφίας, κατηρτίσθη πλήρως εἰς τοὺς λόγους, ἐπέδειξε εὐδοκίμησιν, καὶ ἀστράφτει πλέον μὲ τὰς ιδέας

«Ἐμπεσοῦμεθα εἰς χεῖρας Κυρίου καὶ οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων...»
(Σειράχ 2,18)

τοῦ νοῦ του, εἶναι γεμάτος πλέον μὲ τὴν νομικὴν πεῖραν, σὺν τῷ χρόνῳ ἀνδροῦται καὶ παρέχει τὸν ἑαυτὸν του στρατιώτην τῆς Πατρίδος. Τοῦτο γίνεται πάλιν ἀρχὴ καὶ ἐτέρων θλίψεων. Φοβεῖται τοὺς ἄρχοντας, διαβλέπει τὰς ἐπιβουλάς, κατόπιν προσηλώνεται στὴν ἀπόκτησιν κερδῶν, ἐρευνᾷ, λυσσᾷ περὶ τὸ κέρδος, ἀγρυπνεῖ, ἐμπλέκεται σὲ δίκες, ἀποδημεῖ, κάμνει τὸ ὑπὲρ δύναμιν, σύρεται ἄκων μακρὰν τῆς Πατρίδος, φροντίζει καὶ τίς νύχτες ἀκόμη, τίς δὲ ἡμέρες στέκεται σὰν δοῦλος. Διότι ἡ ἀνάγκη τοῦ βίου ἐπώλησε τὴν ἐλευθερίαν του. Ἐπειτα καὶ ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἀφοῦ πολὺ ἐκοπίασε καὶ οἱ κόποι ἀνεγνωρίσθησαν, ἀξιώνεται δόξης καὶ τιμῶν, ἀνάγεται στὰ ὕψη τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐξουσίας, γίνεται πολλὰς φορές ἐπιστάτης τῶν ἐθνῶν, διατάσσει ὀλόκληρα στρατόπεδα, γεραίρεται ὡς ὕπατος τῶν σοφῶν, σωρεῖται πλούτη καὶ δόξαν. Ἀλλὰ μαζὶ μὲ τοὺς κόπους του καὶ ὁ χρόνος συμπράττει, καὶ μαζὶ μὲ τὰ πλούτη καὶ τὴν δόξαν του καταφθάνει καὶ τὸ γῆρας, καὶ πρὶν καλὰ-καλὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ του, ἀπέρχεται ἀρπασθεὶς, τρόπον τινά, ἐκ τοῦ βίου καὶ, ἐνῶ ἐπίστευεν ὅτι ἔφθασε πλέον στὸ λιμάνι, στὸ λιμάνι ἀκριβῶς αὐτὸ εὕρισκεν ὅτι ἔφθασε γιον. Γιατὶ στίς μάταιες ἐλπίδες συνακολουθεῖ τοὺς βροτοὺς καταγελῶν ὁ θάνατος. Τέτοιοι εἶναι λοιπὸν ὁ ἀνθρώπινος βίος· ἄστατος θάλασσα, ἀήρ ἀνώμαλος, ὄνειρον ἀβέβαιον, ῥέυμα διαρκῶς παρατρέχον, καπνὸς ποῦ διαλύεται, σκιά ποῦ μεταπηδᾷ, πέλαγος ποῦ συνεχῶς ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὰ κύματα· καὶ ἡ μὲν ζάλη εἶναι φοβερὰ, ὁ δὲ πλοῦς ἐπισφαλής, οἱ δὲ ἐπιβάται νυστάζομεν. Ἀληθεῖα, εἶναι φοβερὰ καὶ ἀγρία ἡ θάλασσα τοῦ βίου, μάταιες αἱ ἐλπίδες, σὰν καταιγίδες ποῦ κηλιδώνουν. Αἱ θλίψεις ὀρύνονται σὰν τὰ κύματα, αἱ ἐπιβουλαὶ κρύπτονται σὰν ὕφαλοι πέτραι, οἱ ἐχθροὶ σὰν τ' ἄγρια σκυλιὰ χάσκουν, ἔτοιμοι νὰ μᾶς κατασπαράξουν, οἱ ἄρπαγες ἐνεδρεῖουν σὰν τοὺς πειρατάς, τὸ γῆρας ἐπέρχεται, ὅπως ὁ χειμῶνας, καὶ ὁ θάνατος φθάνει σὰν τὸ ναυάγιον. Εἶδες, ὦ χριστιανέ, τὴν ζάλην· κυβέρνησον λοιπὸν τὸν χειμῶνα καὶ κοίταζε πῶς πλέεις· πρόσεχε μὴ παραφορτώνεις τὸ σκάφος τῆς ζωῆς σου ἢ μὲ τὸν ἄδικον πλοῦτον, ἢ μὲ τὸ βάρος τῶν ἄλλων παθῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος βοᾷ: «ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια» (Α' Τιμοθ. 6,6). Πλοῦτος οὐράνιος, θησαυρὸς μυστηρίων, σοφίας πέλαγος, γνώσις ἀληθείας, προσκύνησις τῆς ἀκτίστου Τριάδος, ἔσοπτρον τοῦ παρθενικοῦ μυστηρίου, πίστις ἀπολυπραγμότητος, ὁμολογία ποῦ φεύγει τὴν ἐρευναν, κήρυγμα

«... ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη Αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ».
(Σειράχ 2,18)

οσιοι, διὰ γλώσσης προσφερόμενοι, δι' ἀκοῆς εἰσδυόμενοι, ἐν τῇ ψυχῇ ριζούμενοι καὶ Τριάδος ἔλλαμψιν χαριζόμενοι. «Ἔστιν πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετ' αὐταρκειᾶς». Διότι τίποτε δὲν εἶναι πλουσιώτερον τῆς αὐταρκειᾶς. Ἡ αὐταρκεία εἶναι βίος ἀπέριτος, ἀνάπαυσις ἀφρόντιστος, πλοῦτος ἀνεπιβούλευτος, χρεῖα μετὰ ἀνέσεως, βάρος ἄνευ θλίψεως, ζωὴ ἀνευδεής, ἀπόλαυσις ἀνύβριστος. Ὅσοι ἀσκοῦν τὴν αὐταρκειαν, φεύγουν τὴν ζάλην τοῦ πλοῦτου. Γιατὶ τὰ πάντα φοβεῖται ὁ πλούσιος τὰς ἡμέρας, ὡς δικαστηρίων καιρούς· τὰς νύκτας, ὡς ληστῶν εὐκαιρίας· τὰς ἐσπέρας, ὡς φροντίδων μάστιγας· τοὺς ὄρθρους, ὡς κολάκων ἐφόδους. Καὶ δὲν φοβεῖται μόνον τὸν χρόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον. Φρίττει τὰς διορύξεις τῶν ληστῶν, τὰς ἐπιβουλὰς τῶν κλεπτῶν, τὰς συκοφαντίας τῶν βιαστῶν, τὰς κατηγορίας τῶν ὑπ' αὐτοῦ βιασθέντων, τὰς διαρπαγὰς τῶν ἰσχυροτέρων, τὰς κακουργίας τῶν ὑπηρετῶν του, τὰς ἀπεργίας τῶν ἐργατῶν του, τὰς περιεργείας τῶν ἐφόρων, τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν εὐεργετουμένων, τοὺς φθόνους τῶν γειτόνων του, τὴν σαθρότητα τῶν τοίχων, τὰς καταπτώσεις τῶν οἰκιῶν, τὰς ἐφόδους τῶν βαρβάρων, τοὺς δόλους τῶν πολιτῶν, τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστῶν, τὰς ἀπωλείας μετὰ τὸ κέρδος, τὴν ἀφαίρεσιν μετὰ τὴν ἀπόκτησιν.

» Ἄνθρωπε, ἂν λοιπὸν τέτοιος εἶναι ὁ χειμῶν τῆς κτήσεως, ποῦ εἶναι τότε τὸ ἔαρ τῆς ἀπολαύσεως; «Ἔστιν πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετ' αὐταρκειᾶς». Διότι δὲν συγκατακλείεται ἡ εὐσέβεια μὲ τὸν παρόντα βίον. Ἡ κτήσις αὐτῆς εἶναι ἀθάνατος καὶ δὲν καταναλίσκεται ὁ πλοῦτος αὐτῆς διὰ τοῦ χρόνου. Ἀκούσωμεν τοῦ θεοῦ Παύλου, λέγοντος: «Οὐδὲν εἰσενέγκομεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα». Γυμνὸν ἐξῆλθομεν ἐκ τῆς μητρικῆς γαστρὸς. Οὐδὲν ἔχων ἐξῆλθες, ὧ πλεονέκτα· οὔτε χρυσόν, ὅστις ἐκ τῆς γῆς μεταλλεύεται· οὔτε ἄργυρον, ὅστις ἐκ τῆς γῆς φύεται· οὔτε ἐσθῆτα, ποῦ εἶναι ἐπιπόνημα τῆς ὑφαντικῆς· οὔτε κτήματα, τὰ ὅποια σοῦ ἀπέφερον ὁ πλοῦτος καὶ σοῦ ὠκοδόμησαν τὰ χέρια σου· οὔτε ἀξιώματα, παρὰ μόνον τὸ «κατ' εἰκόνα» τοῦ πλάσαντος· οὔτε δυναστείαν, τὴν ὅποιαν φθίρει ὁ χρόνος καὶ θερίζει ὁ θάνατος. Γυμνὸς εἰσῆλθες εἰς τὸν κόσμον, εἴθε γυμνὸς νὰ ἐξέλθης τοῦ κόσμου ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων σου! «Οὐδὲν εἰσηνέγκομεν εἰς τὸν βίον, ἀλλ' οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα». Ἄλλ' ὄχι! Δυνάμεθα νὰ μεταφέρωμεν ἐκ τοῦ βίου κατὶ, ἤτοι τὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας τυχὸν ἐπράξαμεν. Μεταφέρομεν τὴν σωφροσύνην, ἐὰν ἀφήσαμεν ταύτην ν' ἀνθήσῃ στὴν ψυχὴν μας.

«Οἰκτιρῶν καὶ ἐλεῆμων ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος...».
(Ψαλμ. 102,8)

Μεταφέρομεν τὴν ἐλεημοσύνην, ἐὰν ἐξ αὐτῆς ἐπλουτήσαμεν. Αὐταὶ εἶναι αἱ συνήγοροι τῆς ψυχῆς μας. Ἐνταῦθα ὁ πλοῦτος ἀπομένει, ἀρπάζεται ὁ χρυσός, μερίζεται ὁ ἄργυρος, παλοῦνται τὰ κτήματα, λησμονεῖται ἡ δόξα, παύεται ἡ δυναστεία, σβύνει ὁ φόβος. Μὲ τὴν σκηνὴν τοῦ βίου συνδιαλύεται καὶ τὸ σχῆμα. Τί λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν; «Ἐχοντες τροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα». Φεύγω τὸ περιττόν, ὡς ἄχρηστον, καὶ ζητῶ τὸ ἀναγκαῖον, ὡς ἀκατηγόρητον. Τίποτε δὲν εἶναι πλουσιώτερον τῆς ἐναρέτου πενίας. Ὁ Πέτρος ἦτο πτωχός, ἀλλ' ἐσκύλευσε τὸν θάνατον. Ὁ Ἰωάννης ἦτο πτωχός, ἀλλὰ τοῦ χωλοῦ ἠνώρθωσε τοὺς πόδας. Ὁ Φίλιππος ἦτο πτωχός, ἀλλ' εἶδεν ἐν τῷ Υἱῷ τὸν Πατέρα. Ὁ Ματθαῖος ἦτο πτωχός, ἀλλ' ἐγνώρισε τὰς Προφητείας. Ὁ Θωμᾶς ἦτο πτωχός, ἀλλ' ἐψηλάφησε τὸν αἰώνιον θησαυρόν, τὴν πλευρὰν τοῦ Δεσπότη. Ὁ Παῦλος ἦτο πτωχός, ἀλλὰ τοῦ παραδείσου ἐγίνε κληρονόμος. Ὁ Δεσπότης αὐτὸς κατὰ σάρκα ἦτο πτωχός, ἀλλὰ τῇ Θεότητι ἦτο πλούσιος ἄμετρος. Διὸ καὶ ἐξέχεε τῆς θεραπείας τὸν πλοῦτον Του. Τὴν πενθερὰν τοῦ Πέτρου ἐκ τῆς νόσου ἀπήλλαξε καί, διὰ τῆς ἀπλῆς ἀφῆς, τὸν πυρετόν τῆς ἐφυγάδευσεν. Ἠγειρε τὴν συγκύπτουσαν. Τρεῖς ἀνέστησε συγχρόνως καὶ ἐθεράπευσε, δύο ἄνδρας καὶ μίαν γυναῖκα: τὸν Λάζαρον, τὸν υἱὸν τῆς χήρας τῆς Ναὶν καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου. Καὶ διατί, ἄκουε. Ἴνα δείξῃ, ὅτι Αὐτὸς εἶναι τοῦ νόμου καὶ τῆς χάριτος ὁ Δεσπότης, διὰ τοῦτο τὴν ἰδίαν εἰς τοὺς ἄλλους σφῆζει εἰκόνα. Διότι ὅπως ἐκεῖ τρεῖς ἐπέστησε εἰς τὸν λαὸν δημαγωγούς, τὸν Μωϋσέα, τὸν Ἀαρὼν καὶ τὴν Μαριάμ. Ἄκουε βοῶντος αὐτοῦ διὰ τῶν Προφητῶν: «Λαὸς μου, τί ἐποίησά σοι, ἧ τί ἠδίκησά σε; Ἀποκριθητί μοι! Διότι ἀπέστειλα πρὸ προσώπου σου τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ τὴν Μαριάμ;» (Μιχ. 6, 3. 4). Τὸν Μωϋσέα ὡς ἐκπρόσωπον τοῦ νόμου, τὸν Ἀαρὼν ὡς ἐκπρόσωπον τῶν Προφητῶν καὶ τὴν Μαριάμ ὡς ἐκπρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν εἶχε καταστήσει ἀνάπτηρον ἢ ἀκαθαρσία τῶν εἰδώλων καὶ ἐθεράπευσεν ἢ φιλανθρωπία τοῦ σαρκωθέντος. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἡ Μαριάμ, ἐλυθροθεῖσα τοῦ νοητοῦ Φαραώ, τοῦ διαβόλου, καὶ τῆς καταδυναστείας τῶν δαιμόνων, ὡς ἡ Αἴγυπτος, βλόπουσα ὑπὸ τὸ πέλαγος τῆς κολυμβήθρας πνιγέντα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, λαβοῦσα τὸ τύμπανον τῆς εὐχαριστίας καὶ ἐναρμόσασα εἰς τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ τὰς χορδὰς τῶν ἀρετῶν, ταύτας ἀνακρούσασα βοᾷ: «Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται».

Ἐξ οὐρανοῦ κατῆλθε, καὶ τοῦ Πατρὸς δὲν ἐχωρίσθη· ἐν σπηλαίῳ

«...οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνυεῖ».
(Ψαλμ. 102,9)

ἐτέχθη, καὶ τὸν θρόνον δὲν ἐγύμνωσεν· ἐν φάτῃ ἀνεκλίθη, καὶ τοὺς πατρικοὺς κόλπους δὲν ἐκένωσεν· ἐκ Παρθένου σαρκωθεὶς ἐγεννήθη, καὶ ἔμεινεν, ὡς Θεός, ἀπάτωρ· κατέβη, καὶ τῶν ἄνω δὲν ἐχωρίσθη· ἀνέβη, καὶ εἰς τὴν Τριάδα δὲν ἔκαμε προσθήκην· ἐν μορφῇ δούλου ἐφάνη, καὶ τὸ πρὸς τὸν Πατέρα ἰσότημον δὲν ἔχασεν· ἀλλ' εἶναι ὁ Λόγος καὶ ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἀπαύγασμα καὶ ὁ χαρακτήρ. Εἰς Αὐτὸν ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ ἀνάρχῳ Αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ ζωοποιῶ Αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν!»

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

“ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ,,

Ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, ἡ τῶν Φώτων, εἶναι, ὡς γνωστόν, μία ἀπὸ τὰς ἀρχαιότερας καὶ ἐπισημοτέρας χριστιανικὰς ἑορτάς, καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τῆς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτίσεως τοῦ Κυρίου πού μᾶς ὑπενθυμίζει, ἔχει εὐρυτέραν πνευματικὴν σημασίαν διὰ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν.

Μᾶς ὑπενθυμίζει, πρῶτα-πρῶτα, τὴν σημασίαν πού ἔχει δι' ὅλους μας τὸ γεγονός ὅτι ἐβαπτίσθημεν καὶ ἡμεῖς, τὰ δικαιώματα πού ἀπεκτήσαμεν μὲ τὸ χριστιανικόν μας βάπτισμα, καθὼς καὶ τὰς ὑποχρεώσεις πού ἀνελάβαμεν μὲ αὐτό, ὡς μόνιμα καὶ ἐνεργὰ μέλη τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὡς μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπειτα, μὲ τὴν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ παρουσίαν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἐπιμονὴν Του ὅπως λάβῃ τὸ βάπτισμα παρὰ τοῦ Ἰωάννου, διδασκόμεθα τὴν πρώτην καὶ κυρίαν ἀρετὴν τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανοῦ, τὴν ταπείνωσιν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον ὄλων τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ἀρετῶν.

Τὸ ἀνοιγμα τῶν οὐρανῶν μᾶς φανερῶνει τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον καὶ τὸν ὁποῖον ἐπραγματοποίησε καθολοκληρίαν πρὸς χάριν μας. Μᾶς ἠνοιξε τοὺς οὐρανοὺς, πού μᾶς εἶχε κλείσει ἡ ἁμαρτία· καὶ εἶναι τώρα ἀνοιχτοὶ διὰ ν' ἀναβαίνουν μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ αἱ προσευχαί μας, νὰ καταβαίνῃ μέχρι τοῦ βάθους τῶν καρδιῶν μας ἡ θεία ἀγάπη καὶ νὰ εἰσερχώμεθα μὲ παρρησίαν εἰς τὸ «ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος», ὅπου μᾶς ἀναμένει πρωτότοκος Ἀδελφός μας,

«Οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν». (Ψαλμ. 102,10)

αὐτὸς ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἀφίνωμεν τὴν ματαιότητα τῆς ἐπιγείου ζωῆς.

Ἡ κατὰ βάσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς δηλώνει, ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ βάπτισμά μας ἐλάβομεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἐγένναμεν—ὅπως λέγει καθαρὰ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος—(ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) καὶ ὅτι, ἐπομένως, εἰς τὸν χριστιανικὸν μας ἀγῶνα δὲν εἴμεθα μόνοι καὶ ἀπροστάτευτοι, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ συναγωνίζεται μαζί μας καὶ συνεργάζεται καὶ, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος μέγας Ἀπόστολος, πρῶτον μὲν κράζει διαρκῶς εἰς τὰς ψυχὰς μας «Ἄββᾶ ὁ Πατὴρ» καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν θεϊκὴν μας υἰοθεσίαν, δεύτερον δὲ προσεύχεται ὑπὲρ ἡμῶν «στεναγμοῖς ἀλαλήτοις», καὶ ὅταν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀδυνατοῦμεν νὰ πράξωμεν τοῦτο.

Ἡ πατρικὴ φωνὴ «Οὐτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ἠυδόκησα», μᾶς γεμίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ θάρρους, διότι ἐπιστεῦσαμεν εἰς Ἐκεῖνον, πού ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς-Πατὴρ μαρτυρεῖ ὡς ἀγαπητὸν Του Υἱόν, καὶ μᾶς πλημμυρίζει τὴν καρδίαν ἀπὸ ἀγαλλίασιν, διότι καὶ ἡμᾶς εἰς τὸ βάπτισμά μας ἀνεγνώρισεν ὡς υἱὸς Του κατὰ χάριν ὁ Θεὸς-Πατὴρ καὶ μᾶς ἔκαμεν ἀδελφοὺς τοῦ μονογενοῦς Του Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀγιάζει κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία, πού εἶναι αὐτὸ τὸ ὕδωρ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, μᾶς ὑπενθυμίζει, ἐπὶ πλέον, τὴν ἀνάγκην τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ, τὴν δρόσον τοῦ Πνεύματος πού ζωογονεῖ τὰς ψυχὰς μας, τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τὸ ρέον ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ πίνων «οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα», τοὺς ποταμοὺς τοῦ ζῶντος ὕδατος, οἱ ὁποῖοι θὰ ρεῦσωσιν ἐκ τῆς καρδίας τῶν πιστευόντων εἰς Ἐκεῖνον, ὡς ὑπέσχθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Καὶ νομίζει κανεὶς, ὅταν ἀτενίζῃ πρὸς τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἢ πρὸς τὰ καθαγιαζόμενα διὰ τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὑδάτινα κύματα, ὅτι ἀκούει αὐτὴν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ: «Ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου».

Ἄς προσέξωμεν, ἀδελφοί μου, αὐτὴν τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, ἢ ὁποῖα μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα, ἀπὸ τὰ ἱερὰ μελωδήματα, ἀπὸ τὰ ἱερὰ σύμβολα αὐτῆς τῆς ἀγιωτάτης ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων καὶ ἅς πλησιάσωμεν νοερώς πρὸς τὴν πηγὴν τῆς χάριτος, διὰ νὰ λάβωμεν ὅλοι

Πνεῦμα σοφίας,
πνεῦμα συνέσεως,
πνεῦμα φόβου Θεοῦ,

«Ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε Κύριος τὸ ἔλεος Αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς φοβουμένοις Αὐτόν». (Ψαλμ. 102,11)

τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀνάγκην, ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν σημερινήν ἐποχήν, ἡ ὁποία κατήντησε τόσον στυγνὴ καὶ σκοτεινὴ, διότι ἀπεμακρύνθη πολὺ ἡ ἀνθρωπότης μας ἀπὸ «τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ».

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

— III —

ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

Ὁλόκληρον τὴν περίοδον τῶν ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων ἡ Ἐκκλησία μας ἔψαλλε μὲ τὰ μουσικώτερα ἄσματα τὴν φανέρωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς μόνης πραγματικῆς θεογνωσίας. Μὲ τὰς ὥραιās αὐτὰς ψυχικὰς ἀνατάσεις, ποὺ δημιουργεῖ ἡ ὑπέροχος ποίησις τῶν μεγάλων πράγματι ἡμερῶν αὐτῶν τῶν ἐορτῶν, ἡ Ἐκκλησία μας ἐπιδιώκει νὰ μᾶς δώσῃ μερικὰς ἀκόμη εὐκαιρίας σκέψεων διὰ τὸν ἐσωτερικὸν μας καταρτισμὸν. Σκοπὸς τοῦ καταρτισμοῦ μας αὐτοῦ εἶναι νὰ γίνωμεν πραγματικοὶ πολῖται τῆς «βασιλείας τῶν οὐρανῶν», γινόμεθα δὲ τοιοῦτοι τόσω περισσότερον ὅσω περισσότερον πλησιάζομεν πρὸς τὸ ζωντανὸν ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς διέγραψεν ὁ Χριστός, ὁ ἐπιφανὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὅλης ἰδικῆς Του ζωῆς καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς σταυρικῆς Του θυσίας. Τὸ ἰδανικὸν εἶναι—ὅπως σαφέστατα μᾶς τὸ λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος—νὰ φθάσωμεν ὅλοι «εἰς μέτρον ἡλικίας, τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ», διότι ὅλοι πρέπει—ὅπως λέγει ὁ ἄλλος Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, ὁ Πέτρος—ν' ἀκολουθήσωμεν «τὰ ἔχνη» τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου.

Ἐχάρημεν κατὰ τὰς προηγηθείσας ἡμέρας τῶν ἐορτῶν, καὶ ἡ κοσμικὴ ἐθιμοτυπία μάλιστα ἐπέτυχε καὶ εἰς τὰς ἐορτάς αὐτὰς νὰ δώσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον χαρμόσουν καὶ οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ γνωρίζουν νὰ μὴ λησμονοῦν μέσα εἰς τὴν χαρὰν τῶν ἐορτῶν τὸ μέτρον, ποὺ ὁ καθεὶς πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὰς ἀπολαύσεις του, καὶ πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἐλησμόνησαν νὰ τηρήσουν καὶ ἐφέτος τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα χριστιανικὰ καθήκοντα τῆς σωτηρίας, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπὶ ὀλόκληρον 40θήμερον μᾶς ἐκάλει πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία. Ὑπάρχουν ὅμως, ἐξ ἄλλου, καὶ πάρα πολλοὶ ἄλλοι, χριστιανοὶ καὶ αὐτοί, διὰ τοὺς ὁποίους αἱ ἅγιοι ἡμέραι τῶν ἐορτῶν δὲν ὑπῆρξαν, παρὰ ἀφορμὰ διὰ κοσμικὴν μόνον διασκέδασιν καὶ—ἀκόμη χειρότερον!—διὰ ἠθικὴν κάποτε καταστροφὴν. Ἐορταὶ τοιαῦται δὲν ἔχουν καμ-

«Καθὸσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν».

(Ψαλμ. 102.12)

μίαν σχέσιν με τὸν πραγματικὸν χριστιανισμὸν καὶ με τὸν ὑψηλότερον σκοπὸν, πὺν πρέπει αἱ χριστιανικαὶ ἑορταὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν.

Βάσις καὶ οὐσία τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ χριστιανοῦ εἶναι ἡ ῥιζικὴ μεταβολὴ τῶν ἐσωτερικῶν του κλίσεων καὶ διαθέσεων καὶ ἡ πλήρης ἀντίθεσις τῆς διαγωγῆς του πρὸς τὸν τρόπον, με τὸν ὁποῖον ἀντιλαμβάνεται τὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν του ὁ ἄνθρωπος ὁ ζῶν μακρὰν τοῦ Χριστοῦ. «Μετανοεῖτε», λοιπόν, βροντοφωνεῖ καὶ τὴν μετὰ τὰ Φῶτα Κυριακὴν ὁ Χριστὸς διὰ κάθε ἕνα, ὁ ὁποῖος θὰ ἤθελε νὰ λάβῃ πραγματικὸν μέρος εἰς τὸ ἔργον τῆς «βασιλείας» Του, πὺν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ ἀνακαινίσις τοῦ κόσμου. «Μετανοεῖτε», ἀλλάξατε τρόπον σκέψεως καὶ ζωῆς, ἀλλάξατε τὴν βάσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἕως τώρα ἐστηρίζατε τὴν ἐπιδιώξιν τῆς χαρᾶς σας. Διὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας τὴν συμβουλὴν αὐτὴν «ἠγγικεν» ὄντως ἡ «βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Τί λέγεις σὺ, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, θὰ ἤθελες νὰ εἶσαι πραγματικὸς καὶ ὄχι μόνον ὀνομαστικὸς στρατιώτης αὐτῆς τῆς βασιλείας; Τί λέγει ἡ συνειδήσις σου ἕως τώρα; Καὶ ἐργάζεσαι ὥστε καὶ ἄλλοι νὰ γίνουσι ἄξιοι υἱοὶ τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ; Μήπως κατὰ κάποιον, οἰονδήποτε, τρόπον προδίδεις τὸν ὄρκον πὺν ἔδωκες εἰς τὸν Χριστόν; Σκέψου καὶ πάρε τὴν ἀπόφασιν σου. Χωρὶς ἀναβολὴν καὶ χωρὶς κανένα δισταγμὸν ὁ Χριστὸς εἶναι πάντοτε ἔτοιμος νὰ σὲ βοηθήσῃ. Ω.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

Εἰσαγωγή

Τὰ Ἀγιογραφικὰ μελετήματα, τὰ ὁποῖα θὰ δημοσιευθοῦν εἰς αὐτὴν τὴν σειρὰν ἀπευθύνονται κυρίως σ' ὅσους «ἔχουν θέσει τὴν χεῖρα των ἐπὶ τὸ ἄροτρον», καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος, γιὰτὶ δὲν πρόκειται γιὰ σελίδες γεμάτες πὺν εὐκολὰ διαβάζονται, ἀλλὰ γιὰ ἐργασία στὸν τομέα τῆς Ἀγ. Γραφῆς, πὺν θέλει κόπο καὶ χρόνον, με συνεχῆ προσευχὴν πρὸς φωτισμὸν καὶ κατανόησιν (Ψαλμ. ριθ ριθ) 18).

Ἔχουν συνταχθῆ με τὸν τύπον ἐρωταποκρίσεων. Ὁ μελετητῆς πρέπει νὰ ἀνατρέξῃ στὴ Γραφή, γιὰ νὰ βρῆ τὰς οἰκείας παραπομπὰς καὶ θὰ ἔχη τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ τοῦ τὴν εἰπῶ ἐγὼ (ὄχι ὅλα ἔτοιμα). Δὲν εἶναι πολλὰς οἱ σελίδες τῆς μελέτης μας αὐτῆς, περιέχουν ὅμως πολὺ ὕλικόν.

«Καθὼς οἰκτερεῖ πατὴρ υἱούς, φικτεῖρησε Κύριος τοὺς φοβουμένους Αὐτόν». (Ψαλμ. 102,13)

Ἐναφέρονται στὸ βίβλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ θεείᾳ Του διδασκαλίᾳ, τὰ θαύματά Του, τὰς παραβολὰς Του, καὶ περιέχουν καὶ γραφικὰς ἀποδείξεις τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ πρὸς διαφωτισμὸν καὶ ἀνασκευὴν τῶν κακοδοξίων τῶν χιλιαστῶν.

Ὁ καθένας μας (εἴθε καὶ ὁλος ὁ κόσμος) πρέπει νὰ μελετᾷ τὰς Γραφὰς. Τότε θὰ ἀκολουθῇ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, ὅστις «ἠρμήνευεν ἐν πάσαις ταῖς Γραφαῖς...» (Λουκ. κδ' 27-44), τῶν Ἀποστόλων, οἱ ὅποιοι «ἀπὸ τὰς Γραφὰς» (Πραξ. ιζ' 2) ἐδίδασκον, τῶν πρώτων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι, ὅπως λέγει ὁ ἱστορικός, «ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν Ἀποστόλων...». Τέλος οὗτος πειθαρχεῖ στῇ φωνῇ τῆς Ἐκκλησίας μᾶς, ποῦ μᾶς θέλει ὅλους κοντὰ στοὺς Ἁγίους Της, ποῦ ἠγιάσθησαν διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ—ἀγίασον αὐτοὺς τῇ ἀληθείᾳ Σου...» (Ἰω. ιζ' 17—19)—, καὶ στοὺς θεοφόρους Πατέρας, ποῦ μᾶς παρέδωκαν ἐρμηνευμένας τὰς Γραφὰς καὶ μᾶς προτρέπουν νὰ τὰς μελετῶμεν καὶ ἡμεῖς.

Τοιοιούτῳ ὄντι, ἀγαπητέ μου, συνεχίζεις καὶ σὺ τὴν ἱστορίαν σου καὶ γίνεσαι ὁ πιστός, διότι «ἡ πίστις διὰ ῥήματος Θεοῦ» (Ῥωμ. c: 16), διὰ τῶν ἀγγεγραπτῶν, «ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε...» (Ἰω. κ: 31), γίνεσαι ὁ Ἄναγεγεννημένος «διὰ σπορᾶς ἀφθάρτου.. τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ...» (Α. Πέτρ. α' 23'. Ἰακ. α' 16), γίνεσαι ὁ ζωντανὸς χριστιανός, διότι «τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ» (Ἰω. ε' 63) καὶ ὁ σεσωσμένος, διότι τὸ «Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, δύναμις Θεοῦ ἐστὶν καὶ σωτηρία...» (Ῥωμ. α'. 16).

Ἐμπρὸς λοιπὸν ἐπὶ τὸ ἔργον. Τὰ μελετήματα αὐτά, ὅσον καὶ ἐὰν εἶναι (τοῦλάχιστον μέρος αὐτῶν) προχείρως συντεταγμένα, πιστεύω, ὅτι ἀνοίγουν τὴν ὄρεξιν τῆς μελέτης καθὼς λέγει ὁ ψαλμωδὸς «ὡς γλυκέα τῶν λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου, ὑπὲρ μέλι τῶν στόματί μου» (ρηι' (ριθ') 103). Θὰ εἶμαι εὐτυχής, ἐὰν μετὴν προσφορὰν μου αὐτῇ συμβάλω στῇ πνευματικῇ σου ἐργασίᾳ, καὶ θὰ ὠφελῆθῃς καὶ σὺ, καθὼς καὶ ἄλλος, ποῦ θὰ κάμῃς τὸ καθῆκον σου νὰ τοῦτὰ συστήσῃς καὶ ἔτσι ἐλπίζομεν νὰ ἰδοῦμε τὴν ἀφύπνισιν καὶ τὸ ζωντανεμα, ποῦ μᾶς ἐγγυῶνται αἱ Γραφαί, τῶν ὁποίων ἡ διάδοσις σήμερα, μετὰ τὰς πολλὰς ἐκδόσεις τῆς, ἐρμηνευτικὰς συγγραφᾶς ὡς καὶ μελέτας κατ' οἶκον καὶ σὲ κύκλους, ἔχει πάρει—δόξα τῶ Θεῷ!—τὴν πρέπουσα θέσιν. Μέσα στὴν εὐλογημένη αὐτῇ κίνησιν καὶ

«Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλᾶσμα ἡμῶν ἐμνήσθη, ὅτι χοῦς ἐσμεν».
(Ψαλμ. 102,14)

παράταξι τῆς Ἐκκλησίας μας εἰσελθε καὶ σύ, ἀδελφέ μου, καὶ πάρε τὴν ἐνεργὸν θέσιν σου, ἀποικτώντας τὸν πειραματισμὸν κατὰ τὸ Β. Τιμοθ. γ'. 15—17, τὸν ὁποῖον καὶ σοὶ εὐχομαί.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΡΩΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΠΟΙΜΝΙΟΝ

Τί εἶναι θρησκεία ;

Θρησκεία εἶναι ἡ δύναμις, ἡ ὁποία κρατεῖ τὴν ἐσωτερικὴν προσήλωσιν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ πιστευόμενον.

Οἱ ἀνθρώπινοι τύποι εἶναι διάφοροι.

Ὁ ἐγωϊστικὸς τύπος εἶναι προσηλωμένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ μόνον. Ὁ τύπος τοῦ ἔχει ἀνεπτυγμένον τὸ ἐνστικτὸ τῆς μάξης εἶναι πιστὸς καὶ προσηλωμένος στὸ πλῆθος.

Τοῦ καλοῦ πολίτου ἡ προσήλωσις εἰς τὴν χώραν του εἶναι μεγάλη, ὁ ἀνθρωπιστὴς εἶναι προσηλωμένος εἰς τὸν ἀλτρουϊσμὸν, ὁ θεϊστὴς εἰς τὸ θεῖον, ὁ Χριστιανὸς εἰς τὸν Θεὸν ὅπως τὸν ἠρμήνευσε ὁ Χριστός.

Θρησκεία εἶναι αὐτὸ, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος δίδει ἀμέριστον τὴν προσήλωσίν του. Ὁ κάθε τύπος ἀνθρώπου ἔχει μέσα του ἓνα εἶδος θρησκείας, ὑψηλῆς ἢ χαμηλῆς. Μόνον οἱ μηδενισταί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν σκοτώσει μέσα τους κάθε παρόμοια ἐκδήλωσι, ἐξαιροῦνται τοῦ κανόνος αὐτοῦ.

Ποῦ δύναται νὰ εὐρεθῇ ἡ ἀληθὴς θρησκεία ;

Ἡ μόνη ἀληθὴς θρησκεία εἶναι αὐτή, ἡ ὁποία προσδένει τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν πραγματικὸν Θεόν.

Ἐπομένως, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἀληθεστέρα θρησκεία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία διδάσκει τὸν Θεὸν πληρέστερον, καὶ πληρέστερον δὲν διδάσκει τὸν Θεὸν ἄλλη τις θρησκεία παρὰ αὐτή, ἡ ὁποία κατέχει τὴν καλυτέραν ἀποκάλυψιν περὶ Θεοῦ.

Ἡ πραγματικὴ θρησκεία δὲν ἀνευρίσκεται διὰ τῆς ἐμβαθύνσεως εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲ ἀνακαλύπτεται διὰ τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἀλλ' εὐρίσκεται μόνον ἐκεῖ, ὅπου ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ δι' ἑαυτὸν.

Ὁ Θεὸς ὠμίλησε εἰς τὰς καρδίας καὶ τὸν νοῦν ἀγίων ἀνθρώπων, ὅπως εἶναι οἱ Προφῆται. Ὅμως, κατὰ τὸν πληρέστερον τρόπον διὰ τὸν πεπερασμένον μας κόσμον, ὠμίλησε διὰ τοῦ Μονογενοῦς

«Ἀνθρώπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ· ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὗτος ἐξανθήσει».
(Ψαλμ. 102,15)

Του Υιού, τὸν Ὅποῖον ἀπέστειλεν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ ἑαυτὸν καὶ τὸ θέλημά Του.

Εἶναι μέγα προνόμιον διὰ τὸν Χριστιανισμόν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Θεὸς ὠμίλησεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τρόπον προσωπικόν, χωρὶς συστήματα σκέψεως, συστήματα νόμων καὶ πολυπλόκους θεωρίας, ἀλλὰ διὰ τοῦ παραδειγματός Του, τῶν προσωπικῶν Του ἔργων καὶ τῆς προσωπικῆς ζωῆς Του, τὴν ὁποίαν ἔζησε «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου».

Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνευρέσεως τῆς ἀληθοῦς θρησκείας ;

Ἐρωτήσατε κάποιον, ὁ ὁποῖος ἔχει καταληφθῆ ἀπὸ ἓνα ἀγνὸ αἰσθημα ἀγάπης, καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ ὡς πρὸς τὴν διαφορὰν τῆς ζωῆς του πρὸ καὶ μετὰ τὸ αἰσθημα, ὅτι ὁ κόσμος ὅλος ἔχει μεταβληθῆ, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά τίποτε δὲν ἔχει μεταβληθῆ, ἀλλὰ αὐτοῦ ἔχει ἀλλάξει ἡ ἐσωτερικὴ ἄποψις περὶ κόσμου, ζωῆς κ.τ.λ.

Ἐρωτήσατε κάποιον, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπὸ ἓνα πολιτικὸ ἡγέτη, καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ, ὅτι εἶναι «μεγάλος ἀρχηγός», «εἶναι ὁ μόνος δυνάμενος νὰ ἐπιλύσῃ τὰ διάφορα προβλήματα», καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ἐπιθυμία διὰ μίαν ἀλλαγὴν, διὰ μίαν καλυτέρευσιν, διὰ μίαν κοινωνικὴν ἴσως βελτίωσιν ἔχουν κάμει τὸν θαυμαστὴν νὰ ὀνειρεύεται τὸν ἀγαπώμενον ὡς τὸν μόνον πολιτικὸν ἡγέτην καὶ σωτῆρα.

Ὅταν ὁ Κύριος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ὁ κόσμος ἦτο ὁ ἴδιος ὅπως καὶ σήμερα, ἀλλ' ὅ,τι μετέβαλε τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ ἦτο ἡ καινούργια ἄποψις περὶ κόσμου, περὶ ἀνθρώπου, περὶ ζωῆς παρουσίας καὶ αἰωνίου.

Ὁ Χριστὸς, καὶ ὡς ἔμπειρος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐπειδὴ ἔζησε ἐν αὐτῇ, ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζοῦν ὁμοῦ ἐν ἀληθείᾳ διὰ τῆς ἐξυψώσεώς των εἰς τὴν ἐνοποιούσαν, τὴν ἀγνίζουσαν, τὴν χαροποιούσαν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Πῶς νὰ κρατήσωμε αὐτὸ ποὺ ἀπεκτήσαμε ;

Εἶναι πολὺ ἀπλοῦν. Θὰ κρατήσωμε ὅ,τι ἀπεκτήσαμε διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου, τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζουσι ὁποιοιδῆποτε ὁπαδοὶ διὰ τὸν ἀρχηγόν των.

Ἡ ἀμοιβαία προσήλωσις καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῶν Χριστιανῶν μεταξύ των, ἡ κοινὴ προσπάθεια τῆς ἐκπληρώσεως τῶν κοινῶν ἰδανικῶν καὶ τῆς κοινῆς διδασκαλίας τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς διδά-

«Τὸ δὲ ἔλος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβούμενους Αὐτόν...».

(Ψαλμ. 102,17)

σκει, ἡ μίμησις τοῦ ζωντανοῦ παραδείγματός Του, ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ Ἐκκλησία, τὰ Μυστήρια τῆς, ἡ θ. Λατρεία, ἡ ἀτομικὴ προσευχὴ εἶναι οἱ χρυσοὶ δεσμοί, οἱ ὁποῖοι μᾶς προσδέδουν εἰς Αὐτὸν καὶ μᾶς θέτουν ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιὰν τῆς Χάριτός Του.

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

Η ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχη καμμιά ἐκκλησία στὸν κόσμον, ποὺ οἱ τελετές τῆς κι' οἱ σεπτές ἐκδηλώσεις τῆς λατρείας νὰ ἐμπνέουν σὲ πιστοὺς κι' ἀπίστοιους τόσην γοητεία, ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἀρχίζουμε πρῶτα ἀπὸ τοὺς οἴκους τῆς λατρείας, τὶς ἐκκλησιές. Ἀνεξάρτητα πρὸς τὸ τί σχῆμα ἔχουν· σταυροῦ, βασιλικῆς μὲ τροῦλο ἢ χωρίς, ὥσαμε τὰ ἀπλᾶ ζωκκλήσια, τὰ κατάλευκα καὶ πεντακάθαρα ποὺ ἀνταμώνουμε στὰ νησιά μας. Ἄλλοτε σκαρφαλωμένα σὲ ἀπόκρημνους βράχους, μετέωρα, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ θάλασσας, ἄλλοτε, στὸ διάβα μας, στὴν ἄκρη κάποιου ἀμπελιοῦ, καὶ πολλὰς φορές, στὴν ἄκρη τῆς θάλασσας, πάνω σὲ μιὰ ὕφαλο ἢ σὲ κανένα βραχάκι, ὅπως ἡ Ἁγία Θαλασσίνη τῆς Ἄνδρου, ἡ Παναγία τοῦ λιμανιοῦ στὴ Νάξο, ὁ Ἄγος-Νικόλαος ὁ Περαιματάρης, ἔξω ἀπὸ τὸ βορεινὸ ἀκρωτήρι τῆς Σαντορίνης. Περίεργο δὲ πρᾶγμα, ὅποιαν ὥρα περάσης ἀπὸ τὰ ζωκκλήσια αὐτά, θὰ δῆς ἓνα ἀδύνατο φῶς, ποὺ ἔχει τὴ δύναμη νὰ θερμαίη τὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων, νὰ ξεχύνεται ἀπὸ τὸ μικρὸ παράθυρο τῆς ἐκκλησίτσας. Κι' ἂν, ἀπὸ εὐσέβεια ἢ περιέργεια, ἀνοίξης τὴ φτωχικιὰ πορτοῦλα, θὰ σὲ κυκλώσῃ τὸ νέφος τοῦ λιβανιοῦ ποὺ θυσιάαν αἰνέσεως κάποια γυναικοῦλα, ταπεινὴ καὶ μαυρομαντηλοῦσα σκόρπισε, μαζί μὲ τὶς προσευχὰς καὶ τὰ δάκρυά τῆς. Μπαίνοντας στὸ ταπεινὸ αὐτὸ ἐκκλησιάκι, ἀντικρύξεις ἓνα θεῖο φῶς, ποὺ, καθὼς ξεχύνεται ἀπὸ τὰ καντήλια, φωτίζει καὶ ζωντανεῖ τὶς ἅγιες εἰκόνας.

Φῶς ἱλαρὸν καταυγάζει τὸ τέμπλο, δίνοντας ζωὴ καὶ χρῶμα στὶς εἰκονιζόμενες μορφές τῶν ἁγίων. Νά, κάτι, ποὺ, μονάχα ἡ ζωγραφικὴ τέχνη τῶν Βυζαντινῶν πετυχαίνει μὲ τὰ πολύπλοκα

«...καὶ ἡ δικαιοσύνη Αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν τοῖς φυλάσσοσι τὴν διαθήκην Αὐτοῦ καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν Αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς».
(Ψαλμ. 102,17-18)

και παράδοξα σχήματα που δίνει στα εικονιζόμενα πρόσωπα τῶν ἁγίων. Ἴσως, δέ,—δὲν κάνομε ἐδῶ σύγκριση γλυπτικῆς και ζωγραφικῆς,—ἴσως δέ, τοῦτο νὰ εἶχανε ὑπ' ὄψει τους οἱ ἁγιογράφοι μας, που προτιμοῦσαν τὸ χρῶμα, νὰ ζωγραφίζουν τις μορφές τῶν ἁγίων τους, παρὰ νὰ τις παρουσιάζουν σὲ ἀγαλματᾶκια ψυχρά, πού, γιὰ νὰ τὰ ζωντανέσουν τὰ χρωμάτιζαν. Ἐνας ἄλλος λόγος, ἀκόμα, εἶναι πῶς, ἡ Βυζαντινὴ ἁγιογραφία ἤθελε νὰ ξεφύγῃ τῆ γνωστῆ τεχνοτροπία των Ἐθνικῶν, και ἀκόμα, ἤθελε νὰ παρουσιάσῃ περισσότερη ζωὴ και κίνησι, ἀλλὰ και τὴν ἐξαύλωση και ἀποπνευμάτωση τῶν εικονιζομένων ἁγίων. Δὲν ἀποκλείεται δέ, τὸ γεγονός ὅτι ἐπειδὴ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ ἱατρὸς και Ἐὐαγγελιστὴς Λουκάς, ἐζωγράφησε τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἠκολούθησαν και οἱ μετέπειτα ἁγιογράφοι τὸ ἴδιο σύστημα, δηλαδή νὰ ζωγραφίζουν τοὺς ἁγίους και ὄχι νὰ τοὺς φιλοτεχνοῦν στὸ μάρμαρο. Ἡ ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔχει νὰ μᾶς δείξῃ μερικά ἀγαλματῖδια, τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, ὅπως τοῦ καλοῦ ποιμένος, ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι τόσον λίγα, και θεωροῦνται, μᾶλλον σὰν ἐπιτύμβια, παρὰ λατρευτικὲς εἰκόνες.

Ἄλλὰ, μήπως και ἡ ἁγιογραφικὴ τέχνη δὲν εἶναι μιὰ θαυμασία ἱεροτελεστία, μεστὴ μυστικισμοῦ και εὐσεβείας; Ὅταν ἐμελλε ὁ ἁγιογράφος νὰ ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἁγίου ἢ ἁγίας, νήστευε πρώτα, μελετοῦσε τὸν βίον τοῦ ἁγίου του, και ἀφοῦ παρεσκευάζε, μὲ εἰδικὰ ἰδικῆς του κατασκευῆς, χρώματα, ἀπὸ μαστίχι και ἄλλα φυτικά χρώματα κ.λ.π. και μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἐνθοβολίου, μὲ πίστη και φόβον Θεοῦ—πρὸ παντός!—ιστόριζε, μορφές, και ἐπεισόδια ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἁγίων τῆς Χριστιανισμοῦ. Δὲν θέλω νὰ προχωρήσω στὸ θέμα αὐτό. Εἶμαι βέβαιος πῶς καθέννας μας, καθέννας ἀληθῆς Χριστιανός, θὰ στάθηκε μὲ δέος και συντριβὴ καρδίας, θὰ ἀντλήσῃ θάρρος και ψυχικὴ καρτερία ἀπὸ τις εἰκόνες τοῦ Δαφνιοῦ, τοῦ Ἁγίου Ὁρους, κι' ὅπου ἀλλοῦ φυλάσσεται ἢ διατηρεῖται σὰν ἱερὴ παρακαταθήκη τοῦ ἔθνους μας ἡ ὀρθόδοξη Βυζαντινὴ Ἁγιογραφία.

Τὰ ἴδια μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς και γιὰ τὴν ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας μας. Ποίησις, πίστις και μεγαλεῖο ὑπάρχει σὲ κάθε ἐκκλησιαστικὸ κομμάτι, ὕμνο ἢ εὐχὴ. Καθένα ἀπ' αὐτά, εἶναι ἓνα διαμάντι τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας μας.

Δὲν θὰ ἐντρυφήσω πολὺ στὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ποίηση.

«Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' Αὐτοῦ».
(Α' Ἰωάν. 4,9)

Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι βαρὺ, καὶ γιὰ νὰ μελετηθῇ, θὰ χρειαζόταν πολὺς χρόνος. Ἀρχοῦμαι μονάχα ν' ἀναφέρω πῶς πολλὰ ἀπὸ τὰ ποιήματα τῶν ἱερῶν μελωδῶν μας, εἶναι γραμμένα πάνω στὰ ἀχνάρια, τὰ μέτρα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν μας. Πολλὰ ἀπ' αὐτά, στὸ μέτρον, θυμίζουν Ὅμηρον, Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλῆν. Γιὰ παράδειγμα, παραθέτω μερικοὺς προλόγους διαφόρων ᾠδῶν. Καὶ πρῶτον ἀπὸ τὴν Α' ᾠδὴν τοῦ Κανόνος τῶν Χριστουγέννων τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἦχος Α'.

Ἔσωσε λαὸν θαυματοργῶν Δεσπότης.

Τὸ μέτρον τοῦ στίχου αὐτοῦ εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ ἀκόλουθον, ἀπὸ τὴν Ἑκάβη τοῦ Εὐριπίδη στ. 828.

Ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δεῖξας ἄναξ.

Τὰ ἴδια παρατηρεῖ ὁ μελετητὴς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἦχους. Μία συνέχεια τεχνικῆς τῆς ποιήσεως, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ὅμηρον καὶ τοὺς Κλασσικοὺς. Ἀπ' αὐτὸ βγήκε τὸ συμπέρασμα πῶς οἱ σοφοὶ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας ἦσαν βαθεῖς γνώσται τῆς ἀρχαίας ποιήσεως καὶ μετρικῆς. Παράλληλα σ' αὐτά, παρατηροῦμεν μιὰ ποιητικὴν ἀνάτασιν καὶ φιλοσοφικὴν διάθεσιν στὰ διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα, ποὺ πραγματικὰ εἶναι ποιήματα ἱκανῶν ποιητῶν καὶ θεοπνεύστων ἀνδρῶν.

Θὰ ἦτανε ἄσκοπον νὰ θελήσω νὰ παρουσιάσω μερικὰ ἀπὸ τὰ διάφορα αὐτὰ ποιήματα ποὺ εἶναι τόσο γνωστὰ σὲ ὅλους μας, τὰ ἐνθυμούμεθα, γιὰ τὴν ἀνάτασιν τῶν λόγων τους εἶναι τόσο σοφὰ, τόσο ἀνθρώπινα καὶ ἀπηχοῦν στὴν ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ.

Ὅπως εἶναι φυσικόν, τὰ τροπάρια αὐτά, οἱ ὕμνοι, ἔχουν καὶ τὴν ἀνάλογον μουσικὴν, γραμμένην πάνω στὸν στίχον, μὲ ἰδιορρυθμίαν, μὲ χάριν καὶ μὲ τὴν ἰδιάζουσαν καὶ ἀρμόζουσαν τεχνικὴν τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Τὸ πόσον τὰ θαυμάσια ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα εἶναι προσηρμοσμένα καὶ τέλεια πρὸς τὴν Μουσικὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόσον ἡ Βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ μας μουσικὴ εἶναι ἀρχαιοπρεπὴς καὶ γραμμένην εἰδικὰ γιὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους, τὸ παρατηροῦμεν τακτικὰ, μελετῶντας τὸν ῥυθμὸν τῶν ποιημάτων αὐτῶν, καθὼς καὶ τὴν μουσικὴν των. Σὰν τραγῆ ἀπόδειξιν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν πόσον κακοτονισμένα καὶ ἀπροσάρμοστα ἀκούγονται καὶ ἀπὸ τὸν πλέον ἀνίδεον εἰς τὰ τῆς Βυζαντινῆς μας μουσικῆς, τὰ διάφορα κατασκευά-

«Ὅτι Αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἱλασμόν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν». (Α' Ἰω. 4,10)

σματα, οί λεγόμενες μεταγραφές, εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν τετράφωνον, Βυζαντινῶν ὕμνων.

Γιὰ παράδειγμα τῆς ἀρχαιοπρεποῦς ποιήσεως καὶ στενῆς σχέσεώς της μὲ τοὺς Ἑλληνας ποιητὰς τῆς ἀρχαιότητος, θὰ παρουσιάσω τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα τοῦ Εὐριπίδη. Εἶναι ὁ ὕμνος στὴν Ἀρτέμιδα. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τὸ ἀναφέρει ὁ Κοραΐης στὸν περίφημον Παπατρέχαν του. "Οταν, ὁ ἀγαθὸς καὶ ἀφελὴς αὐτὸς ἦρως τοῦ Κοραΐ, ὁ ἱερεὺς τῆς Βολισσοῦ, ἔμαθε Ἑλληνικά,— ἐννοῶ ἀρχαῖα Ἑλληνικά—, ἤρχισε νὰ ἀσχολῆται καὶ μὲ τὴν Ἑκκλ. Μουσικὴν μας. Ἐμελοποίησε τὸν ὕμνον αὐτόν, κατὰ τὸν Βυζαντινὸν τρόπον καὶ ὁμοιάζε πρὸς ἐκκλησιαστικὸν ὕμνον, διὰ τὸ νόημα καὶ τὴν φρασεολογίαν, ἀφοῦ ἀντὶ τοῦ Δέσποινα, πού ἀφοροῦσε τὴν Ἀρτέμιδα ἔβαλε Δέσποτα.

Σοὶ τὸν δε πλεκτὸν στέφανον ἐξ ἀκηράτου
λειμῶνος, ὃ Δέσποτα, κοσμήσας φέρω,
ἐνθ' οὔτε ποιμὴν κ.τ.λ.

Ἐὰν τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Εὐριπίδου εἶχε χαθῆ καὶ οἱ στίχοι αὐτοὶ εὐρίσκοντο γραμμένοι κάπου, σὲ κανένα τετράδιο, στὸ ξώφυλλο κάποιου ὥρολογίου ἢ τυπικοῦ κακογραμμένοι, καὶ ξεθωριασμένοι, θὰ ἐνομιζόντο σὰν ἀρχὴ κάποιου τροπαρίου πού γράφτηκαν ἀπὸ εὐσεβῆ μουσοτραφῆ μοναχόν.

Ἄλλὰ, γεννᾶται ἓνα ἐρώτημα: Γιὰ ποῖο λόγο ἡ Βυζαντινὴ Ἑκκλ. Μουσικὴ μας πολλὰς φορὰς μᾶς παρουσιάζεται ἀφόρητη καὶ μὲ δυσκολίαν ἀκούγεται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς; Ἴδου ἓνα θέμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου, σὰν Ἑλληνας καὶ σὰν Ὀρθόδοξοι, ἀπὸ ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ χριστιανικὴν καὶ ὀρθόδοξον συνείδησιν θὰ ἔπρεπε νὰ προσέξωμεν. Αἰτία εἶναι ἡ κακὴ ἐκτέλεσις καὶ ἀπόδοσις τῶν Βυζαντινῶν ὕμνων, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀμούσους, κακοφώνους, οἱ ὅποιοι ἀναμιγνύουν καὶ δικὰς τοὺς παραλλαγὰς στοὺς παραδεδεγμένους, κλασσικοὺς ὕμνους. Πολλοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς πού ἀνεβαίνουν στὸ «ψαλτικὸ» γνωρίζουν πολὺ λίγα πράγματα ἀπὸ τὴν Βυζ. μουσικὴν, γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ τίποτα ἀπολύτως.

Ἐρχόμεθα, τώρα, σὲ ἓνα ἄλλο ζήτημα, σὲ ἓνα ἄλλο θέμα, πού θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ περισσότερο. Ἡ λαϊκὴ ἐκδήλωσις, ἀπήχησις καὶ ἡ συμμετοχὴ στὴ λατρεία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Τὸ αἶσθημα αὐτὸ εἶναι ἀπότοκον τῆς εὐσεβείας τοῦ λαοῦ μας, τῆς βαθειᾶς προσηλώσεώς του στὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας μας.

«Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς Υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, Ἐκεῖνος ἐξηγήσατο». (Ἰω. 1,18)

Ἴδου ἓνας ψυχρὸς Εὐρωπαῖος χριστιανός, ξένος πρὸς τὰ ἑλληνικὰ ὀρθόδοξα ἔθιμα, τί ἔνοιωσε σ' ἓνα νησί. Τὸ γράμμα του πάλλει ἀπὸ συγκίνηση κι' ἴσως νὰ ζηλεύη τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν γιὰ τούτη τὴν εὐσέβειά του :

«Δὲν φαντάζεσαι πόση ἐκπληξή, ἀλλὰ καὶ πόσον ῥίγος συγκινησεως ἔνοιωσα, ὅταν, ἓνα Αὐγουστιάτικο βράδυ, μπῆκα σὲ μιὰ ἐκκλησιά τοῦ νησιοῦ σας. Ἀντίκρυσσα, στὴ μέση τοῦ ναοῦ ἓνα κουβούκλιο, τὸν Ἐπιτάφιο, στολισμένον μὲ βασιλικούς. Γύρω του γυναῖκες κάνανε μετάνοιες, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψάλται ἐψάλλαν διάφορα τροπάρια στὴν Παναγία. Ἔχω ζήσει πολλὰ χρόνια στὴν Ἑλλάδα, καὶ γνωρίζω πῶς, μονάχα, τὴν Μ. Παρασκευὴ στολιζοῦν τὸν Ἐπιτάφιο. Τὸ θέαμα αὐτὸ μὲ συνεκίνησε καὶ μ' ἐξέπληξε».

Τὴν ἴδια συγκίνηση κι' ἐκπληξιν θὰ νοιώσει κάθε χριστιανὸς Ἑλληὴν ἢ ξένος, ὅταν παρακολουθήσῃ τὸν Ἐπιτάφιο τῆς Παναγίας καὶ ἀκούσῃ τὴν ἀκολουθίαν αὐτῆν, ποὺ γίνεται εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ποὺ εἰς τὸ τυπικὸν εἶναι ὁμοία μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου θρήνου. Μὲ τί κατάνυξη, καὶ μὲ πόσον ὠραῖα λόγια ψάλλονται ἀπὸ τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ, τίς ἀγνὲς παιδοῦλες, τὰ ζῶδια, τὰ ἐγκώμια στὴν Παναγία!

«Ῥάνατε τὸν τάφον, παρθένοι τῆς Παρθένου, ὧ μυροφόροι μῦρα. Μῦρα ὡσπερ ἄλλα, προσφέρω τῇ ταφῇ σου, τὰ εὐτελῆ μου ἔπη».

Μὲ πόσῃν εὐλάβειαν καὶ συντριβὴν καρδίας, γίνεται ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου τῆς Παναγίας, τὸ βράδυ, τῆς Παραμονῆς τῆς Κοιμῆσεως, στοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ!

Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀγάπησε μὲ ἔνθεον ἀγάπην τὴ μάνα τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἡ Παναγία, εἶναι ἡ προστατίσσα, βοηθὸς καὶ συμπαραστάτις τοῦ ἔθνους μας. Γιὰ τὸν Ἑλληνα ἡ Παναγία εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ἀγνὴ παιδοῦλα ποὺ ἀδύναμις τοῦ Ὑψίστου ἐπεσκίασε καὶ γίνηκε μητέρα τοῦ Χριστοῦ, τῆς σοφίας, τῆς ἀγάπης, στὰ μάτια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθνος, τὸ Ἑλληνικόν, τὸ προωρισμένον διὰ τῆς σοφίας του νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον, τὸ προωρισμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ γίνῃ μεταλαμπαδευτὴς καὶ φύλακας τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παιδοῦλα αὐτῆ, ἡ ἀγνὴ Μαρία, πόσα ὑπέφερε, πόσον ἐδεινοπάθησε ἀπὸ τότε ποὺ θεία βουλήσει ἔγινε μάνα τοῦ Χριστοῦ! Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, καὶ εἰδικὰ οἱ γυναῖκες τῆς πατρίδας μας,

«Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν Αὐτῷ μένομεν καὶ Αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν». (Α' Ἰωάν. 4,13)

οὐ ἀγνὸς χωριάτισσες, οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἀγαθὲς νησιώτισσες, μαζὶ τῆς, συμπάσχουν στὰ παθήματά τῆς. Γι' αὐτὲς εἶναι ἡ μάνα, ἡ πονεμένη, ἡ γειτόνισσά τους, ποὺ ἔχασε τὸ παιδί τῆς, τῆς τὸ πῆρε ἡ θάλασσα ταξιδεύοντας, τῆς τὸ πῆραν οἱ Ἀγαρηνοὶ κι' οἱ Γεννίτσαροι νὰ τὸ τουρκέψουν, στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς. Εἶναι τὸ δικό τους παιδί. Ὁ πόνος τῆς εἶναι καὶ δικός τους. Γιὰ τοῦτο, κάθε χρόνο, τῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ ξενυχτοῦνε μπροστὰ στὸν Σταυρωμένο γυιό τῆς, τὸ Χριστό. Ξενυχτοῦνε, ὅπως θὰ ξενυχτούσανε ἓνα πεθαμένο. Ἀναθυμᾶται κάθε μιὰ τὸ δικό τῆς πόνο, κι' ὅλοι ἔχομε κάποιο πόνο,—περισσότερους ὅμως ἢ μάνα. Φέρνουν στὴ θύμησή τους, τὴν σκηνὴ τοῦ Γολγοθᾶ ζωντανεμένη ἀπὸ τὴν πίστη.

Πάνω στὸ Σταυρό, ἀβοήθητος, παντέρημος ἀπὸ φίλους, παλεύει μὲ τὸ θάνατο, ὁ ζωοδότης Χριστός, καὶ πλάϊ στὸ σταυρό, κάτω ἀπὸ τὰ βέβηλα λόγια τοῦ ληστοῦ, ἡ μάνα, μὲ σπαραχμὲνὴ τὴν καρδιά ἀπὸ τὸν πόνο, κλαίει! Ῥαγίζει ἡ καρδιά καὶ τοῦ πιὸ σκληρόκαρδου σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα. Ἡ μάνα, ἀνῆμπορη νὰ προσφέρει λίγο νερὸ στὸ παιδί τῆς, ἀνῆμπορη νὰ τοῦ γλυκάνῃ τὸν πόνο. Μονάχα ἡ καρδιά τῆς μάνας, ἐκείνης ποὺ τὰ σπλάχνα σχίσθηκαν γιὰ νὰ δώσουν ζωὴ σ' ἓνα ὄν, ἐκείνης ποὺ τὸ αἷμα, γίνηκε γάλα καὶ πότισε μιὰν ἀνθρώπινη ὑπαρξή, νοιώθει τὸ ὑπέροχο μεγαλεῖο τῆς σκηνῆς αὐτῆς, ποὺ κορυφώνεται, μὲ τοῦτα τὰ στερνὰ λόγια, γιὰ τὴ μάνα, ἀπὸ τὸν γυιό ποὺ πεθαίνει:

—Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου!

[Συνεχίζεται]

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΝΟΜΙΚΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

1ον

Κυριακὴ 15' Λουκᾶ (6 Φεβρ. 1955)

(Λουκ. 18,10—14)

Πόσην, ἀλήθεια, ὑποκρισία κρύβουν τὰ ἀλαζονικὰ λόγια τοῦ Φαρισαίου τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου! «Ἐγὼ δὲν εἶμαι σὰν τοὺς ἄλλους, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἔνοχος. Ἐγὼ ἔχω ἐπὶ πλέον καὶ ἀρετές. Ἐγὼ, καὶ τὰ εὐτελέστερα πράγματα, τὰ μοιράζομαι μὲ τὸν Θεόν. Καὶ πρὸ παντός ἐγὼ, ἐγὼ δὲν εἶμαι σὰν αὐτὸν τὸν τελώνην».

Οὔτε οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀνέχονται τόση κακία καὶ τόση περιφρόνηση πρὸς τοὺς ἄλλους!

«Καὶ ἡμεῖς θεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν Υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου». (Α' Ἰωάν. 4,14)

Ἐὰν ἔμας ἐδῶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει καθόλου ὁ ἀλαζονικός αὐτὸς «ἀφιερωμένος στὸν Θεόν». Μᾶς ἐνδιαφέρουν ὅσοι θέλουν νὰ μὴ λέγωνται μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι καλοὶ Χριστιανοί. Αὐτοὶ πρέπει νὰ ἔχουν συνεχῶς στὸν νοῦν τους πῶς ὁ,τι καὶ νὰ κάνουν, πάντα ὀφειλέτες θὰ εἶναι, καὶ στὸν Θεὸν καὶ στοὺς ἀνθρώπους. Ὅτι ὅσο καὶ ἂν ξεχωρίσουν τὸν ἑαυτὸ τους ἀπ' τὸν κόσμον, πάντα κάποια ἀτέλεια, κάποια ἐγωϊστικὴ σκέψη καὶ πράξη, θ' ἀμαυρῶνει τὴν προσπάθειά τους. Καὶ προπαντὸς, πρέπει νὰ ξέρουν, ὅτι ἂν εἶναι κάτι τὸ νὰ προσφέρουν, σὰν τὸν Φαρισαῖο, τὴν δεκάτη τῶν εἰσοδημάτων τους, ἢ ἀρετὴ, ὁ ἀληθινὸς δρόμος πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι ὄχι ἡ δεκάτη, τὸ ἐν δέκατον, ἀλλὰ τὰ δέκα δέκατα καὶ πιὸ πάνω ἀκόμα. Ἡ μόνη ἀρετὴ εἶναι ἡ ἀγάπη.

Ὅταν ἔχεις ἀγάπη, στὸν Θεὸ καὶ στὸ παιδί Του τὸν ἄνθρωπο, πότε θὰ λογαριάσεις τὸ ἐν δέκατο καὶ τὰ δυὸ δέκατα; Καὶ ὅταν ἡ ἀγάπη σου εἶναι ἀληθινή, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ σοῦ περάσῃ ἀπ' τὸ μυαλὸ σκέψη σὰν αὐτὴ τοῦ Φαρισαίου: «Δὲν εἶμαι σὰν αὐτὸν ἐκεῖ»;

Τέτοιες μόνο σκέψεις, ταπεινὲς γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ δέκα δέκατα γιὰ τοὺς ἄλλους, πρέπει νὰ κάνει πάντοτε ὁποῖος θέλει νὰ δικαιωθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν. Μόνο τέτοιες.

Νά, λοιπόν, ποῦ καὶ ὁ στεῖρος αὐτὸς Φαρισαῖος μπορεῖ νὰ γίνη ἕνα καλὸ μάθημα σ' αὐτὸν ποῦ προσέχει τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2ον

Κυριακὴ ΙΖ' Λουκᾶ (13 Φεβρ. 1955)

(Λουκ. 15,11—32)

Τὰ πρόσωπα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου εἶναι δύο ἁμαρτωλοὶ καὶ ἕνας πατέρας. Γιατὶ καὶ ὁ μεγάλος γιός, ὁ «σωσμένος», εἶναι καὶ αὐτὸς ἁμαρτωλός. Αὐτὸς βέβαια δὲν σπατάλησε τὴν περιουσία του. Ἀλλὰ οὔτε καὶ τὴν ἐξρησιμοποίησε. Ὅπως ὁ μικρὸς ἔκανε κακὴ χρῆση τῆς πατρικῆς κληρονομιάς, τὸ ἴδιο καὶ ὁ μεγάλος δὲν ἔκανε καθόλου χρῆση. Κι' ἂν ὁ μικρὸς ἦταν σπάταλος στὸ χέρι, ὁ μεγάλος ἦταν τσιγκούνης στὴν καρδιά. Ποίος θὰ ὑπερασπισθεῖ στὰ σοβαρὰ αὐτὸν τὸν δεύτερον ἁμαρτωλό;

Πᾶμε τώρα καὶ στὸ δεύτερο βῆμα: Ὁ μικρὸς ἔνοιωσε τὴν ἁμαρτωλότητά του, ἦρθε σὲ συναίσθηση καὶ μετάνοισε (μετὰ τὴν ταπεινώση τοῦ Τελώνη, ἢ μετάνοια τοῦ Ἀσώτου). Ἄν εἶχε λερωμένα τὰ χέρια, εἶχε καθαρὴ τὴν καρδιά. Ὁ μεγάλος δὲν ἔνοιωσε τίποτα καί, στὶς ἐπίμονες παρακλήσεις τοῦ πατέρα (τίς ὁποῖες παρακλήσεις ὁ μικρὸς δὲν τίς εἶχε), ἀρνῆθηκε νὰ συγχωρήσῃ καὶ νὰ χαρῇ. Ἀπλούστατα, γιατί εἶχε κακὴ καρδιά. Κρίμα στὰ καθάρια τοῦ χέρια!

Μὴν τὰ βάζετε, λοιπόν, μετὰ τὸν ἄσωτο. Αὐτὸς μετάνοισε καὶ σώθηκε. Προσέξτε περισσότερο τὸν «σωσμένο». Δὲν εἶναι τόσο τυχαῖο, ὅσο φαντάζονται μερικοὶ «σωσμένοι», τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία σὲ δυὸ συνεχιστὲς Κυριακὰς μᾶς τραβᾷ τὴν προσοχὴ μας στὰ ἁμαρτήματα αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τῆς ἀλαζονείας, τῆς ὑπεροψίας καὶ τῆς ἐγωϊστικῆς φροντίδας πῶς θὰ σωθοῦμε μόνον ἡμεῖς.

Προσέξτε ὁμως καὶ τὸ τρίτο πρόσωπο. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν μᾶς

«Ὅσοι δὲ ἔλαβον Αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα Αὐτοῦ...» (Ἰωάν. 1,12)

εἶπεν ἀσφαλῶς τὴν παραβολὴ αὐτή, οὔτε γιὰ νὰ κακολογήσῃ τὸν ἄσωτο, οὔτε γιὰ νὰ οἰκτείρῃ τὸν «σωσμένο». Κυρίως μᾶς τὴν εἶπε γιὰ κάτι ἄλλο. Γιὰ νὰ μᾶς δείξει, ὅτι καὶ στὰ δυὸ αὐτὰ εἶδη τῶν ἀμαρτωλῶν, τὸ ἴδιο ἀνοιχτὴ εἶναι ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα.

“Ὅσοι θέλουν νὰ ἔχουν τὸν Θεὸν Πατέρα, ἅς τὸ ἔχουν ὑπ’ ὄψει: Ἡ ἀγκαλιὰ Του εἶναι ἀνοιχτὴ καὶ μᾶς περιμένει. Ἄρκει νὰ γίνῃ τὸ πρῶτο βῆμα ἐκ μέρους μας: Συναίσθηση καὶ μετάνοια.

3ον

Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω (20 Φεβρ. 1955)

(Ματθ. 25,31—46)

Οἱ μέριμνες τοῦ βίου εἶναι πολλές, μάλιστα τὰ δύσκολα τοῦτα χρόνια. Παρ’ ὅλα αὐτά, ἀπὸ καμμιὰ ψυχὴ, ποὺ δὲν ἔχασε τὴν ἐγερσιμότητά της στὰ μεγάλα προβλήματα, δὲν μπόρεσε νὰ σβύσει καὶ μιὰ ἀκόμα μέριμνα. Μέριμνα βέβαια ὄχι τοῦ βίου τούτου: Ἡ μέριμνα τῆς ἄλλης ζωῆς. Μαζὶ μὲ τὸ «πῶς θὰ τὰ βγάλουμε πέρα» ἔρχεται καὶ τὸ «πῶς θὰ μποῦμε στὴν αἰώνια Ζωή». Γιὰ ὅσους βέβαια, ὑπάρχουν ἀνησυχίες καὶ πνευματικὲς ἀναζητήσεις, γιὰ τοὺς ζωντανούς.

Σαφέστατη, λοιπόν, καὶ κατατοπιστικὴ ἀπάντηση στὸ ἀγωνιώδες αὐτὸ πρόβλημα τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων δίνει ὁ Κύριος μὲ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ περὶ τῆς μελλούσης Κρίσεως. Καὶ ξέρετε, χωρὶς πολλές θεωρίες, πῶς μᾶς τὸ δίνει ἀπλὸ καὶ σπαρακιστὸ γιὰ ὅλους, καὶ γιὰ ὅσους δὲν κατέχουν διπλώματα καὶ πολλὰ γράμματα; Μὲ δυὸ λόγια λέει: «Ὅποιος ἀγαπᾷ τοὺς συνανθρώπους τους, ὅποιος τοὺς καταδέχεται καὶ φροντίζει γι’ αὐτοὺς (μετὰ τὴν ταπείνωση τοῦ Τελῶνη καὶ τὴν μετάνοια τοῦ Ἀσώτου, ἡ ἀγάπη), ὅποιος δὲν διακρίνει τοὺς ἄλλους σὲ δίκαιους καὶ ἀδίκους, καθαρούς καὶ ἀμαρτωλούς, ὅποιος ψωμίζει τὸν πεινασμένο, ποτίζει τὸν διψασμένο, φιλοξενεῖ τὸν ξένο, ντύνει τὸν γυμνὸ, ἐπισκέπτεται τὸν ἄρρωστο καὶ τὸν φυλακισμένο, αὐτός, θ’ ἀκούσει τὸ λαμπρότατον:

—Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου. Κληρονομήσατε...»

Κι’ ὅποιος δὲν κάνει τίποτα ἀπ’ ὅλα αὐτά, οὔτε καὶ στὸν πιὸ μικρὸ, τὸν πιὸ ἐλάχιστο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, θ’ ἀκούσει τὸ φοβερῶτατον:

—Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι...».

4ον

Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου (27 Φεβρ. 1955)

(Ματθ. 6,14—21)

Τὸ μέτρο τῆς Κρίσεως, τῆς μεγάλης Κρίσεως, εἶναι τώρα πιὰ σὲ ὅλους γνωστό. Ἄς διαλέξουμε μεταξὺ τοῦ «Δεῦτε» καὶ τοῦ «Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ».

Εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς μεγάλης καὶ παλαιᾶς Νηστείας. Δὲν εἶναι ἀσκοπη λίγη προσοχή. Τὸ θέμα αὐτὸ συνήθως παρεξηγεῖται, εἴτε ἀπὸ τοὺς συντηρητικούς, εἴτε ἀπὸ τοὺς νεωτερίζοντας.

Πλήθος Χριστιανοὶ παραδέχονται ὅτι νηστεία εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τροφῆς,

«...Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ’ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν». (Ἰω. 1,13)

ὅτι γιὰ ἓνα διάστημα πρέπει μονάχα νὰ σταματήσωμε νὰ τρώωμε κρέας καὶ αὐγά καὶ γάλα κλπ. καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ τρώωμε ταρμαῖ, ἑληές καὶ «νηστήσιμα», τὰ ὁποῖα πολλὲς φορὲς εἶναι πιὸ ὀρεκτικὰ ἀπὸ τὰ μὴ νηστήσιμα.

Πραγματικὴ ὁμως νηστεία δὲν εἶναι ἡ ἀλλαγὴ μονάχα τῆς τροφῆς. Πραγματικὴ νηστεία, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Θρησκείας μας εἶναι νὰ μὴ ν π ρ ο σ η λ ὠ ν ε τ α ἰ ἡ καρδιά μας στὰ γήϊνα πράγματα, νὰ μποροῦμε στὸ διάστημα αὐτὸ τῆς ψυχικῆς μας προετοιμασίας τοῦ Πάσχα νὰ ἀδιαφορήσουμε γιὰ τὶς ὑλικές μας χαρὲς καὶ ἱκανοποιήσεις καὶ νὰ στραφοῦμε λίγο πρὸς τὸν πνευματικὸ κόσμον καὶ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν Θεόν.

* Ἄν πρόκειται τὶς ἡμέρες τῆς Νηστείας νὰ ἐξακολουθήσει ἡ ἴδια μέριμνα γιὰ τὸ φαγητὸ καὶ γιὰ τὰ ἄλλα τοῦ βίου μας, τί τὸ ὄφελος; Ποῦ ἡ πρόσθετη ὥρα γιὰ πνευματικὴ προετοιμασία; Μιὰ προετοιμασία πλήρη, ποῦ γιὰ νὰ εἶναι τέτοια χρειάζεται νηξημένο χρόνον. Καὶ ποῦ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ περάσει ἀπὸ τρία μεγάλα στάδια γιὰ νὰ φέροι τὰ εὐεργετικὰ τῆς ἀποτελέσματα: * Ἀφεσὴ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἄλλων, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ζητήσουμε κι' ἑμεῖς τὸ ἴδιον γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Νηστεία, σωστὴ βέβαια, πλήρης, ποῦ νὰ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ ἐγκράτειας, ἀσκήσης, κυριαρχίας. Καὶ θησαύρισμα, ἀπόθεμα, πλεόνασμα ἀγάπης καὶ καλωσύνης.

Μόνον ὁποῖος τακτοποίησε τὶς ὀφειλὲς τῶν ἄλλων πρὸς αὐτόν, ὁποῖος πέρασε ἀπὸ τὸ λουτρὸ τῆς ἐγκράτειας καὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς αὐτοκυριαρχίας, ὁποῖος θησαύρισε, ἐπλεόνασε τὴν ἀγάπην τῆς, μόνον αὐτὸς χρησιμοποίησε θαυμάσια τὸ στάδιο τῆς μεγάλης προετοιμασίας. Αὐτὸς καὶ θὰ νοιώσει βαθύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὸ σάλπισμα τῆς Ἀναστάσεως.

ΔΑΜ. Μ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

1ον

Εἰς τὴν Ε' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν

«...Ὅχι οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν»
(Μάρκ. ι' 43)

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ὁ Κύριος τονίζει τὴν διαφορὰν, ἥτις δέον νὰ ὑπάρχη μεταξὺ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν μαθητῶν Του καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου. Καὶ ἄλλοτε εἶχε τὸ θάρρος νὰ θέσῃ τὸν ἑαυτὸν Του ἀντιμέτωπον πρὸς τὴν κρατοῦσαν παράδοσιν: «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν». Καὶ ἐπανειλημένως ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς φίλους Του, ὅτι δὲν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου» καὶ διὰ τοῦτο θὰ εἶναι μισητοὶ παρὰ τῷ κόσμῳ. * Ἄς ἐπιμείνωμεν σήμερον εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς (Μαρκ. ι'. 32-46): «... ὄχι οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν». Διότι κατ' ἐξοχὴν σήμερον ὀφείλομεν νὰ ἐχωμεν ὑπ' ὄψει τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ Χριστὸς εἰσάγει νέα ἥθη εἰς τὸν κόσμον.

Α'. — Οἱ ἄνθρωποι τοῦ «κόσμου», οἱ ζῶντες μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, ἀκολουθοῦσιν ἐν παντὶ καὶ πάντοτε τὰς ὀρέξεις των καὶ ὡς μόνον σκοπὸν ἔχουσιν ἐν τῇ ζωῇ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἐγωῖσμοῦ των.

* Ἐντεῦθεν ὅλαι αἱ ἀδικίαι, αἱ ὁποῖαι καθιστῶσιν ἀβίωτον τὴν ζωὴν καὶ

«Ὅς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ».
(Α' Ἰωάν. 4,15)

ή παντελής έλλειψις έμπιστοσύνης, ή όποία επικρατεί άνά τόν κόσμον όλόκληρον...ή άμοιβαία καχυποψία.

Ένταύθα κείται ή κυριωτάτη αίτία τής σημερινής «κρίσεως», έκ τής όποίας και τά άτομα και οί λαοί πάσχουσιν άθεραπεύτως...

«Οί δοκοῦντες άρχειν τών έθνών κατακυριεύουσιν αυτών και οί μεγάλοι αυτών κατεξουσιάζουσιν αυτών».

Έν τώ άγώνι περι τού τίς ταχύτερον νά ύψωθῆ και έν τῆ προσπάθειά τής όσον τό δυνατόν άκοπωτέρας άνόδου, ύπάρχει τό μυστικόν τής όλης κακοδαιμονίας. Αυτή είναι ή ασθένεια τής μεταπολεμικής ανθρωπότητας.

Η ιστορία τού «πύργου τής Βαβέλ» έπαναλαμβάνεται και πάλιν. Ό Θεός δέν άφίνει σχέδια, τά όποία γίνονται δια νά ίκανοποιήσουν σκοπούς έγωϊστικούς. Η «σύγχυσις τών γλωσσών» είναι φαινόμενον, τό όποιον έν τῆ συμβολική του έννοιά συνεχώς έπαναλαμβάνεται έν τῆ ιστορία τού κόσμου. Και σήμερα εύρισκόμεθα εις μίαν τοιαύτην έποχήν.

Β'.— Καθῆκον τών γνησιών όπαδών τού Χριστού είναι νά διαφέρουν τών ανθρωπων τού «κόσμου». Δι' αυτους ή «σύγχυσις» δέν ύπάρχει. Έπαναλαμβάνεται δι' έκαστον έξ αυτών τό θαύμα τής Πεντηκοστής... Πράγματι λαλοῦσιν οί μαθηταί τού Χριστού «γλώσσαις καιναίς», όσον και άν φαινούνται όμιλοῦντες τήν μητρικήν των γλώσσαν.

Διαφέρει παρὰ τοίς πιστοίς τού Χριστού ό τρόπος τού σκέπτεσθαι, τού συναισθάνεσθαι, τού αντιλαμβάνεσθαι τά τού κόσμου και τής ζωής και ή διαφορά είναι ουσιώδης, εις βαθμόν δημιουργούντα «χάσμα μέγα» μεταξυ τού κόσμου και αυτών.

«... Ουχ οὔτω δέ εἶσται έν υμίν, άλλ' ός εάν θέλη γενέσθαι μέγας έν υμίν εἶσται υμῶν διάκονος...» Ίδου τό μυστικόν τής χριστιανικής ειρήνης, τό όποιον όσάκις έλησμονήθη, έτάραξε και τήν Έκκλησίαν τού Χριστού.

Συναγωνίζονται οί χριστιανοί, τίς περισσότερον νά ύπηρετήσῃ και συναισθάνονται ότι ύφούνται όταν μιμῶνται τήν ταπεινώσιν τού θείου των Ἀρχηγού, «και γάρ ό υιός τού ανθρωπου ουκ ήλθε διακονηθῆναι, άλλα διακονῆσαι»...

Δέν αισθάνονται τήν ζωήν, ει μη ως μίαν άδιάκοπον περίοδον «διακονίας» τού Χριστού και τών «ελαχίστων αδελφών» Του· και άν αισθάνωνται ανησυχία, αυτη έγκειται εις τήν ύπόνοιαν, ότι ήδύνατο άκόμη νά διακονήσῃσι περισσότερο και επιμελέστερον.

Ἄν συνέλθῃ ό κόσμος από τήν παραζάλην τού άκόπου πλουτισμοῦ, ένεκα τής όποίας ή ζωή κατέστη μία άκατανόητος καταπονητική μηχανή, τότε και μόνον θα σωθῆ. Ἄλλ' έφ' όσον εξακολουθεῖ ή κοινωνία τήν πορείαν τήν σημερινήν, οί πιστοί φίλοι τού Χριστού όφείλουν νά χωρίσουν τελείως τās εϋθύνας των. Δέν δύναται οὔδε κατά κεραίαν νά συνθηκολογήσῃσι πρὸς τό πνεῦμα τού αιώνος τούτου.

2ον

Εις τήν Κυριακήν τῶν Βαΐων

«Εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελλεν αὐτῷ, άλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν...» (Ίω. ιβ' 6)

Ἡ εὐσεβὴς ἀδελφὴ τού Λαζάρου χύνει πολύτιμον μῦρον εις τούς πόδας τού θείου Λυτρωτοῦ και ό δόλιος μαθητῆς σκανδαλίζεται, διότι δέν έδόθησαν

«Και ἡμεῖς ἐγνώκαμεν και πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ Θεὸς έν ἡμῖν». (Α' Ἰωάν. 4,16)

εις αὐτὸν τὰ χρήματα διὰ τοὺς πτωχοὺς, νὰ τὰ σφετερισθῆ, κατὰ τὴν συνήθειάν του. Ἐνδιαφέρεται δῆθεν καὶ πονεῖ διὰ τοὺς πτωχοὺς, ἐν ᾧ δὲν σκέπτεται παρὰ μόνον τὴν ἀτιμίαν! Πόσα προσήματα τῶ ὄντι δὲν εὐρίσκουσι πάντοτε ὄλων τῶν ἐποχῶν οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ καλύψωσι τὴν μαύρην κακίαν τῆς ψυχῆς των καὶ νὰ κλέψωσι τοῦ κόσμου τὴν ὑπόληψιν, ἐπιθυσία τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ δικαίου!

Α'.— Εἰς «ἄγγελον φωτὸς» μετασχηματίζεται συνήθως ὁ Σατανᾶς (Β'. Κορ. ια' 14) καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ ἡσυχότερου τῶν ζώων ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς Πρωτοπλάστους, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τὴν μεγαλειτέραν γλυκύτητα καὶ τὸ θερμότερον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκέρδιζον δῆθεν, ἐὰν παρήκουον τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ (Γενέσ. γ' 1-5).

Ἐὰν ἡ ἁμαρτία ἐνεφανίζετο εἰς τὸν κόσμον μὲ ὄλην τὴν φυσικὴν τῆς ἀσχημίαν, θὰ προεκάλει τὴν φρίκην καὶ τὸν ἀποτροπιασμόν. Δυστυχῶς ὅμως φαίνεται πάντοτε ὡς τι «ἄρεστόν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν» (Αὐτοθ. γ' 6), καὶ διὰ τοῦτο ἀποπλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας τίποτε ἄλλο δὲν κάμνουσιν, εἰ μὴ νὰ μιμῶνται τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅστις «ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ» (Ἰω. η' 44). Ὑπὸ τὴν ὠραιότεραν ἐμφάνισιν κρύπτουσι τὰς χειροτέρας διαθέσεις, ὡς ὁ δολοφόνος τὸ ἐγγχειρίδιον ὑπὸ δέσμην ἀνθέων.

Τοιοῦτοι κατ' ἐξοχὴν ἀπατεῶνες... «εὐσεβεῖς» ὑπῆρξαν οἱ φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τοὺς ὁποίους διὰ τοῦτο ἀπηύθυνε τὰ καυστικὰ ἐκεῖνα «οὐαὶ» (Ματθ. κγ' 1-39. Λουκ. ια' 39-52). Πρὸς τούτους συνεφώνουν ἀπολύτως ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ οἱ κατὰ τὰ ἄλλα διαφωνοῦντες πρὸς αὐτοὺς Σαδδουκαῖοι, οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, οἱ κατέχοντες τότε τὴν ἀρχιερωσύνην.

Τὶς δὲν φρικτᾷ ἐνώπιον τῆς ὑπουλότητος τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα, τοῦ πρωτεργάτου τῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; (Ματθ. κστ' 59-68).

Ὅταν ὁ Χριστὸς ὁ ἴδιος γίνεται θῦμα τῶν ὠραίων καὶ εὐλαβῶν προσχημάτων, πῶς νὰ μὴ σταθῶμεν, χριστιανοὶ ἡμεῖς, μετὰ ἀποτροπιασμόν ἐνώπιον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀκόμη συνεχίζουσι τὴν κατάπτυστον παράδοσιν τοῦ Ἰουδα καὶ τοῦ Καϊάφα;

Β'.— Πόσοι καὶ σήμερον ὠραῖοι λόγοι δὲν ἀκούονται διὰ τὴν πεινώσαν καὶ τὴν ποικιλοτρόπως πάσχουσαν ἀνθρωπότητα! Καὶ πόσοι δὲν διαρρηγνύουσι τὰ ἱμάτια των ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποῖαν μονοπωλοῦσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν!...

«Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς» (Ματθ. ζ' 15), εἶπε περὶ τούτων ὁ Κύριος καὶ οἱ καρποὶ τῶν ἔργων των πᾶν ἄλλο ἢ φίλους τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἀληθείας ἀποδεικνύουσιν αὐτοὺς...

Ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν τοιούτων ὑποστηρικτῶν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς ἐνεφανίσθησαν πάντοτε, καὶ ἐμφανίζονται καὶ σήμερον, ὅλοι οἱ ποικιλόωνυμοι ἑθροῖοι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου ὑπέρμαχοι εἶναι, δῆθεν, καὶ ὅλοι οἱ σπορεῖς τῆς κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς διαφθορᾶς.

Ἰδοὺ αἱ μεγάλαι μάλιστα, ὑπὸ τῶν ὁποίων τυραννεῖται ἡ ἐποχὴ μας καὶ καταδιώκεται ἰδιαιτέρως ἡ νεολαία ἢ σημερινή... Παγίδες συγχρόνως, εἰς τὰς ὁποίας πίπτουσι ἀνίδεοι καὶ ἄπλαστοι ψυχαί!...

*Ἀρχονται τῆς προπαγανδιστικῆς τῶν ἐνεργείας κυρίως ἀπὸ δ, τι φαί-

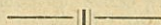
«Καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν Αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας». (Ἰω. 1,14)

νεται λίαν εύλογον και δίκαιον. Τίς θα ήδύνατο, αν δεν εγνώριζε την ιδιαιτέραν διαγωγήν του 'Ιούδα, να φαντασθή ότι εις την διαμαρτυρίαν του δια τὸ χυθὲν μύρον δεν ώθήθη από την αγάπην του προς τους πτωχούς και από την πρακτικότητα του πνεύματος του; Και όμως ο ιερός συγγραφεύς μᾶς πληροφορεῖ, ότι διεμαρτυρήθη «οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, και τὸ γλωσσόκομον εἶχε και τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζε».

Περὶ τῶν ἀπατεῶνων τούτων εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι «ἔρχονται ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἀρπαγες» (Ματθ. ζ' 15) και ὅτι «περιάγουσι τὴν θάλασσαν και τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον... υἱὸν γεέννης διπλότερον αὐτῶν» (Αὐτόθι κγ' 15).

'Ανάγκη νὰ διαφωτισθῶμεν πάντες ἐπὶ τῶν ἀθανάτων ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας και νὰ ἐγκολπωθῶμεν τους ἀνεκτιμήτους τῆς 'Εκκλησίας μας θησαυρούς. 'Ανάγκη ἰδιαίτατα κατηχήσεως ἀναλόγου και ἐγκαίρου τῆς νεολαίας τῆς ἑλληνικῆς, ἥτις φέρεται, ὡς τὰ πολλὰ, ἀνεκτιμητοῦ, ἑτοιμὸς λεία τῶν ὀρνέων τῶν διαφόρων προπαγανδῶν. «Φῶς, περισσότερον φῶς» χρειάζεται κατὰ τῆς πλάνης, «φῶς», τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἐφοβήθη ἡ 'Εκκλησία ἢ 'Ορθόδοξος, ἀλλὰ τούναντίον πάντοτε ἐχρησιμοποίησεν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν λαῶν τῆς γῆς.

EMMAN. Γ. ΜΥΤΙΔΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος—Καθηγητῆς

“ΩΣ ΤΕΚΝΑ ΦΩΤΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΕΙΤΕ,,

(Ε Φ Ε Σ . 5, 8-19)

'Ιδοὺ ἓνα βιοθεωριακὸν σύνθημα γιὰ κάθε χριστιανόν. "Ἐνα σύνθημα ποὺ τὸ συνιστᾷ ἐκεῖνος ποὺ τὸ ζῆ, ὁ θ. Παῦλος. Τί μᾶς προτρέπει, μὲ τρεῖς μόνον λέξεις; «Περιπατεῖτε ὡς τέκνα φωτός». Ἡ ζωὴ σας, ὄχι τὰ λόγια σας μόνον, νὰ εἶναι φωτεινὴ και ἀκτινοβόλος. Νὰ εἶναι ζωντανή, διδάσκουσα και πηγὴ φωτός ἢ βίωσίν σας.

α'.

Και ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ νὰ περιπατῶμεν φωτεινά, διότι: Εἴμεθα παιδιὰ 'Εκείνου, ποὺ εἶπε «'Εγὼ εἰμι τὸ φῶς». Εἶναι κανὼν φυσικός, ὅτι «ἐκ τοῦ καρποῦ γινώσκειται τὸ δένδρον». Δὲν ἡμπορεῖ ἓνα καλλίκαρπο δένδρον νὰ κάμῃ κακοὺς καρπούς. Δὲν εἶναι δυνατόν ἐκ τῆς αὐτῆς «πηγῆς νὰ βρῆ γλυκὺ και πικρὸν, οὔτε ἡ συκὴ ἑλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα». 'Εκεῖνος ποὺ εἶπε «'Εγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου», προσέθεσε, «αὐμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

'Ο 'Ιησοῦς εἶναι ὁ οὐράνιος φωτοδότης και ἐξ αὐτοῦ «φῶς ἀπ' οὐρανοῦ περιήστραψεν» ἡμᾶς. 'Εξέπηγασεν ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀνέσπερον φῶς και ἐφωτάγησεν ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο «πάντες υἱοὶ φωτός ἐσμέν». "Όταν ἄλλωστε ἐκλήθημεν «ὄσοι πρὸς τὸ φῶτισμα», δὲν ἐσπεύσαμεν και ἐφωτίσθημεν τὸ πνευματικόν και σωτήριον φῶς; 'Ἐγινε λοιπὸν τὸ φῶς ἰδιότης ἀχώριστος τῶν παιδιῶν τοῦ φωτός. 'Εφόσον εἴμεθα υἱοὶ φωτός και φῶς, πῶς ἡμποροῦμε ἄλλως, παρὰ φωτεινὰ και ὀλόλαμπρα νὰ ζῶμεν; Μίαν θαυμασίαν παρομοίωσιν μᾶς κάνει ὁ θ. Παῦλος (Ρωμ. κεφ. ια'): «σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλι-

«'Ο Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, και ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει και ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ».
(Α' 'Ιωάν. 4,16)

έλαιον». Σοῦ ἀπεκόπησαν τὰ ἀγριόκλαδα τοῦ σκοταδιοῦ, ἡμέρωσες καὶ ἔγινες «καλλιέλαιος». Ὁ καρπὸς δὲ τῆς ἐλαίας, ποῦ εἶναι τὸ λάδι, δὲν χρησιμεύει καὶ ὡς τροφοδότης τῆς φωτιζούσης λυχνίας; Ὅλοι δὲ «καίουσι λύχον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ἐπὶ τῆν λυχνίαν», ἵνα φωτίξῃ τοὺς γύρω.

β'.

Φῶς ἐκ φωτὸς νὰ γίνωμεν εἰς τὴν κοινωσίαν.

Ἀπὸ τὸν αἰώνιον φωτοδότην εἴμεθα καὶ ἡμεῖς φωτοδέκται, καλούμεθα δὲ ν' ἀποβῶμεν καὶ φωτοδοταί. Καὶ πόσῃν ἀνάγκῃν ἔχει ἡ κοινωσία μας σήμερα ἀπὸ τέτοιο πνευματικὸν φῶς! Ἴδου διατί. Γύρω μας ἀπλώνεται ἕνα ἀπέραντο ἔρεβος. Τί ἄλλο εἶναι παρὰ συνέπεια τοῦ πνευματικοῦ σκοταδιοῦ ἢ τόση ψευτιά καὶ ἀπάτη; Πόθεν ἄλλοθεν προέρχεται ἡ παρατηρουμένη ὑποκρισία καὶ τὸ δίψυχο τῶν πολλῶν; Τίνος ἄλλου εἶναι ἐκδήλωσις ἢ τόση ἀσυνέπεια καὶ ποικιλομόρφος κοινωσικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν ἡμερῶν μας, παρὰ τῆς ἐλλείψεως φωτοδοτῶν; Ὁ πόλεμος εἶχε καὶ τὰς καλὰς του συνέπειας ἀφιβάλλετε ὅμως ὅτι πολλοὺς χαρακτήρας ἐστραγγάλισε καὶ τοὺς ἔκαμε στρεψόδικους καὶ σκοτεινοὺς; Ἴδου λοιπὸν ἡ κοινωσικὴ ὑποχρέωσις τῶν μαθητῶν τοῦ θ. Παύλου καὶ τοῦ οὐρανοῦ Φωτοδότου: Νὰ «περιπατῶμεν ὡς τέκνα φωτὸς».

Ἐγινε ἀναγκαιότατον αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας τὸ φ ω τ ε ι ν ὸ π ρ ὀ τ υ π ο . Τὴν τιμητικὴ καὶ ὑπέροχη αὐτὴ θέσιν τὴν ἔδωκεν ὁ Κύριος εἰς ἡμᾶς με τὸν λόγον Του, «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν...». Ὁ δὲ θ. Παῦλος δὲν μᾶς θέλει φῶς μόνον. Μᾶς θέλει ἀκτινοβόλους, διὸ καὶ μᾶς παραγγέλλει, «τέθεικα ὑμᾶς εἰς φῶς ἔθνῶν».

Ἄρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΔΙΑΡΟΜΜΑΤΗΣ

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ*

«Ὅσοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα».
(Ψαλμ. ιθ', 8)

Λαμπρὰ καὶ φωταυγής, ἐπέτειε καὶ αὔθις ἡ σήμερον ἡμέρα, καθ' ἣν εὐσημον Θεομητορικὴν καὶ Ἐθνικὴν ἑορτὴν ἑορτάζομεν. Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς δοξασμένης Ἑλλάδος τὰ σήμεντρα ἀντηχοῦν καὶ οἱ χαρμόσυνοι τῶν κωδωνοκρουσιῶν ἤχοι δονοῦν ἀνά τὸ Ἑλληνικὸν καὶ οἱ πανέλληνες ἐν βαθεῖα συγκινήσει καὶ ἀνεκλαλήτῳ ἐνθουσιασμῷ συνωθοῦνται ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ἱ. ναῶν τῆς ἐλληνικῆς ὀρθοδοξίας, ἵνα ἀπευθύνωσι πρὸς τὸν Θεὸν τῶν

* Ὁμιλία λεχθεῖσα τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1954 ἐν τῇ Μ. Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστ. Διακονίας, κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ Θεολ. Οἰκοτροφείου διοργανωθεῖσαν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

«Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως...»
(Α' Ἰωάν. 4,17)

πατέρων ἡμῶν ὕμνους δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας καὶ ψάλωσι «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια».

Εἰς τὴν πανελλήνιον ταύτην ἑορτὴν, εἰς τὸν ἐθνικοθηρησκευτικὸν τοῦτον παλλαϊκὸν συναγερμὸν συμμετέχει ὀλοψύχως καὶ τὸ Θεολογικὸν ἡμῶν Οἰκοτροφεῖον. Διὸ εὐρισκόμεθα ταύτην τὴν ὥραν, κατ' ὀφειλὴν ἱεράν, συγκεντρωμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συμπανηγυρίζομεν ἐν ἀγαλλιάσει τὴν μεγαλειώδη ἐθνικὴν μας ἑορτὴν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, κατ' ἣν ἀπηγγέλθη διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος τὸ ἱστορικόν, «OXI» πρὸς τὸν ἐπιβουλευθέντα τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν, καὶ τὴν νικηφόρον ἔκβασιν τοῦ ἀναληφθέντος κατ' αὐτὴν ἱεροῦ ἀγῶνος, ὃν γεραίρει ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις καὶ τὴν ὁποίαν ἔκβασιν θεωρεῖ καὶ πιστεύει ὡς μεγαλοουργίαν τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ τοῦ ἔθνους μας, «Ἦτις «ὡς σκέπη τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης» περισκέπασε τὰς ἑλληνικὰς στρατιάς ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι, διεφύλαξε αὐτὰς ἀσινεῖς τε καὶ ἀκεραίας ἐκ τῶν προσβολῶν τῶν πολεμίων καὶ ὠδήγησε ταύτας ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καὶ ἀπὸ θριάμβου εἰς θρίαμβον.

Τοῦτο εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς πανηγυριζομένης ἑορτῆς. Καὶ ὁ σκοπὸς δι' ὃν πανηγυρίζομεν οὐδεὶς ἕτερος εἶναι εἰ μὴ, ἵνα εἰς τὸν βωμὸν τῶν ἡρώων τῆς πατρίδος ἡμῶν προσερχόμενοι τελέσωμεν εὐλαβῶς μνημόσυνον ἱερόν. Ἀφιερῶσωμεν τὰς σκέψεις μας ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἱεράν αὐτῶν μνήμην. Ἐξυμνήσωμεν τὰ κατορθώματα των καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐθελουσίαν καὶ αὐταπαρνησίαν των. Ἀποτίσωμεν εἰς αὐτοὺς τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μας, ἀλλὰ καὶ ἀντλήσωμεν ἐκ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματός αὐτῶν διδάγματα καὶ ὑποθήκας διὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, δίδοντες ὡς ἀπόγονοι αὐτῶν ὄρκον ἱερόν, ὅτι θέλομεν φανῆ ἀντάξιοι τοῦ ἔργου των καὶ τῆς παραδοθείσης εἰς ἡμᾶς ἱερᾶς κληρονομίας.

Θὰ ἔπρεπε δ' ἀσφαλῶς ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἀγομένῃ μεγάλῃ ἐθνικῇ ἑορτῇ τὸν λόγον ν' ἀνελάμβανε ἱκανώτερος ἐμοῦ περὶ τὴν γλῶσσαν, ἵνα ἐπαξίως ἐξυμνήσῃ τὰ μεγαλειώδη νοήματα τῆς ἑορτῆς. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὕτως ἔδοξε τῇ σεβαστῇ ἡμῶν Διευθύνσει τῷ ῥήματι ἐκείνης πειθόμενος ἀναλαμβάνω νὰ ὀμιλήσω εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην περὶ τοῦ θριάμβου τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὅστις ἐπὶ τῆς ἀρραγοῦς τῆς πίστεως πέτρας ἀείποτε καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Θεομητόρος ἐπετεύχθη, καὶ οὕτως ἡ φιλτάτη ἡμῶν πατρὶς ἐμεγαλύνθη καὶ ἐδοξάσθη κατὰ τὸ ψαλμικὸν λόγιον «Οὗτοι

«Οὗτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Ἰῶν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν...».
(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 3,14)

ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα».

Ἐν τῇ πολυκυμάντῳ Ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἔθνη καὶ λαοὶ ἤλθον καὶ παρήλθον. Ἐάν τις ἀναλογισθῇ ποῦ οἱ Πέρσαι καὶ Βαβυλώνιοι, ποῦ οἱ ἀήττητοι Ρωμαῖοι, οἱ κατακτήσαντες τὸν κόσμον ἅπαντα, ποῦ οἱ Ἀραβες καὶ ἄλλα πάσαι ποτὲ ἀκμάσαντα ἰσχυρὰ κράτη, θὰ διαπιστώσῃ ἀσφαλῶς, ὅτι ὡς ταχὺ ρεῦμα ποταμοῦ παρήλθον καὶ ὡς καπνὸς διελύθησαν καὶ ἠφανίσθησαν. Ἐν ᾧ τὸ ἑλληνικὸν διασώζεται ἐσσεῖ θάλλον καὶ ἀκμαῖον. Παρήλθον ἤδη χιλιάδες καὶ μυριάδες ἐτῶν ἀφ' ὅτου ἐνεφανίσθη ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ εἰς τὸ προσκήνιον τῆς ἱστορίας, ἀλλ' ὅμως διαμένει ἀθάνατος καὶ ζωτικωτάτη, γεγονόςδ ὅπερ ἀναμφιβόλως ὀφείλεται εἰς τὴν δύναμιν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰς τὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος, τῶν ὁποίων πλειστάκις ὑπερμύνηθη καὶ ὑπὲρ ὧν ἠγωνίσθη διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, καθὼς μαρτυρεῖ περιτράνας ἡ ἀψευδὴς ἱστορία.

Τὸ ἱστορικὸν «OXI» τὸ ὁποῖον σήμερον ἐορτάζομεν δὲν εἶναι τὸ μοναδικόν, ὅπερ ἠκούσθη ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν Ἑλλήνων. Τὸ «OXI» εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀπάντησις, ἣτις ἀνέκαθεν ἐδίδοτο εἰς κάθε ἐπιβουλεύμενον τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ὅτε οἱ ἀγέρωχοι Πέρσαι κατακτεταὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας τὸ 490 π. Χ. «γῆν καὶ ὕδωρ», τ. ἔ. νὰ ὑποταγοῦν ὑπὸ τὸ βαρβαρικὸν αὐτῶν κράτος, οἱ Ἑλληνες πάντες ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Ἀθηναίων ἀπτόητοι καὶ μετὰ θάρρους καὶ περιφρονήσεως ἀπήντησαν «OXI», ὅπερ διερμηνεύουν οἱ λόγοι αὐτῶν, ὅτι: «Ἐνόσφ ὁ ἥλιος δὲν μεταβάλλῃ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, οὐδ' αὐτοὶ θέλουσιν ὁμολογήσει συνθήκας πρὸς τὸν Ξέρξην, ἀλλὰ πεποιθότες εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας, ὧν ἐκεῖνος ἐνέπρησε τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα θέλουσιν ἐπιμείνει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἀγωνιζόμενοι».

«OXI» ἐπίσης ἀπήντησαν σθεναρῶς καὶ εἰς τὴν κοσμοκρατείαν Ρώμην, ὅταν ἠθέλησε νὰ ὑποτάξῃ τὴν κοιτίδα τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐπέτυχε μὲν ἐκείνη τοῦ σκοποῦ της τὸ 146 μ.Χ., ἀλλ' ὅμως ἠπατήθη πλάνην οἰκτρὰν. Διότι, ὡς εἶπεν ὀρθῶς ὁ Λατῖνος ποιητῆς Ὁράτιος «Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio» (= Ἡ Ἑλλάς ἠττηθεῖσα ἐνίκησε τὸν ἄγριον νικητὴν καὶ ἔφερε τὰς τέχνας εἰς τὸ ἀγροῖκον Λάτιον).

«...ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον».
(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 3,15)

Ἄλλὰ καὶ μετέπειτα, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βυζαντίου, ὅτε κατ' ἐπανάληψιν βάρβαροι ἐχθροί, οἷοι οἱ Ἄραβοι, Ἄραβες, Βούλγαροι, Σλαῦοι, κ. ἄ. ὕψωσαν τὸ ἀνάστημα αὐτῶν πρὸ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἠθέλησαν νὰ ὑποτάξουν αὐτό, «ΟΧΙ» ἀπήντησαν οἱ ἡρωϊκοὶ Ἕλληνες αὐτοκράτορες καὶ ἠγωνίσθησαν ἀγῶνας γενναίους καὶ ἀπαραμίλλους ἐν τῇ δυνάμει τῆς πίστεως κατὰ τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐκείνων ἐθνῶν, ἅτινα εἶχον πληρώσει τὴν οἰκουμένην θρήνων καὶ ὀδυρμῶν, συντρίψαντα οἰκογενείας ὄλας καὶ κοινωνίας. Καὶ οὕτω ἐσώθη οὐ μόνον ἡ βασιλις τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

«ΟΧΙ» ὡσαύτως ὑπῆρξε καὶ ἡ ἡρωϊκὴ ἀπάντησις τοῦ τελευταίου βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ Κωνσταντίνου ΙΑ' Παλαιολόγου, ὅτε ὁ Μωάμεθ Β' ὁ Κατακτητῆς, ἔχων τὰ πάντα ὑποτάξει ὑπὸ τὴν τυραννίαν αὐτοῦ, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἕλληνα αὐτοκράτορα τῷ 1453 νὰ τοῦ παραδώσῃ τὴν ΚΠολιν. «Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι οὔτε ἐμὸν ἐστίν, οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐνταῦθα· κοινῇ γὰρ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς ἡμῶν». Καὶ τὸ «ΟΧΙ» αὐτὸ κατ' ἅπασαν τὴν ὑπερτετρακοσαστῇ τουρκικῇ δουλείαν τῶν Ἑλλήνων οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ δονῇ τὰς καρδίας των καὶ νὰ κινῇ τὰ χεῖλη των εἰς ψαλμωδίαν, ὡς ψάλλει ὁ ἐθνικός μας ποιητής:

«Ναί· ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ ὄρμη
ποὺ ἀκατάπαυστα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη, ἢ τὴ θανά».

Τί καὶ ἂν ὁ τύραννος κατακτητῆς ὑπέσχετο εἰς τοὺς ὑποδούλους ἐλευθερίαν, εὐημερίαν καὶ τιμὰς, ἐὰν ἀσπασθῶσι τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ, ἀλλάξωσιν ἐθνικὴν συνείδησιν, ἀρνηθῶσι τὸν ἀναφαίρετον πλοῦτον τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν βιωμάτων καὶ τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν καὶ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν αὐθέντην καὶ βασιλέα! Ἄλλὰ τί καὶ ἂν μετήρχετο παντοσειδεῖς βιαιότητος, καταπιέσεις καὶ βαναυσότητος, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῆς βίας ἐκεῖνο ποὺ ἐπεδίωκε! Οὗτοι («Ὅχι») διαρκῶς λέγουσιν καὶ προτιμοῦν μυριάκις τὸν θάνατον ἢ τὴν ἀτιμίαν! Καὶ οὕτω σύμπαν τὸ ἔθνος καθημαγμένον καὶ ἐξουθενωμένον βαστάζει τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου του καὶ ἀνέρχεται τὸν δρόμον τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ του. Ἄλλ' ὅμως δὲν χάνει οὐδ' ἐπὶ στιγμῇ τὸ θάρρος του. Τοῦναντίον, πιστεύει, ὅτι μετὰ τὸν Γολγοθᾶν ἐπεκτείνεται τὸ ἀπαστράπττον καὶ ἀκτινοβολοῦν φῶς τῆς ἀνα-

«Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' Αὐτοῦ».

(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 3,17)

στάσεως. Καί ὅτε ἤλθε καί δι' αὐτό «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὀλόκληρον τὸ Γένος ἠγέρθη σύσσωμον, ὑπέκρινεν εἰς τὴν ἐνδόμυχον φωνὴν τῆς παλλούσης ἀπὸ ἐθνικὸν παλμὸν καρδίας του, καί ἀνέλαβε μόνον, μονώτατον, τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ γιγαντώδη ἀγῶνα καί ἐνίκησε νίκην λαμπρὰν καί ἐθριάμβευσε θρίαμβον μέγαν καί ἐστέφη ὑπὸ ἀφθίτου δόξης καί ἀξιοθαυμάστου μεγαλείου.

Ἄλλ' ἰδοὺ καί ἡ πλέον πολυσήμαντος ἡμέρα τοῦ προαιωνίου «Ὅχι» διὰ τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν. Ἐν μέσῳ εἰκοστῶ αἰῶνι χριστιανικὸν δυστυχῶς κράτος ἐπιβουλεύεται καί ὑπονομεύει τὴν ἐλευθερίαν τῆς φιλότατης ἡμῶν πατρίδος. Ἐρχεται ἐν καιρῷ νυκτὸς τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 ὁ ἐκπρόσωπος τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας καί ἐγχειρίζεται εἰς τὸν Κυβερνήτην τῆς τὸ δόλιον τελεσίγραφον τῆς κυβερνήσεώς του, διὰ τοῦ ὁποίου ζητεῖ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν Ἑλλάδα ἄνευ ὅρων!... Δὲν δειλῶ ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος πρὸ τοῦ ὄγκου τῶν ἰταλικῶν ὀρδῶν. Δὲν σκέπτεται οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν θυσίαν, εἰς ἣν καί αὐθις θὰ ὑποβληθῆ ἡ μαρτυρικὴ ἡμῶν πατρίς. Δὲν πτοεῖται πρὸ οὐδενὸς ἐμποδίου. Ἀλλὰ πιστὸς τῶν πατρίων φύλαξ καί τηρητής, ὑπεράξιός ἐνδόξων προγόνων κληρονόμος, ἀποφασίζει αὐτοστιγμὴ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἐθνικὸν του καθῆκον. Καί εὐθὺς ἐν πλήρει συγκινήσει, ἀλλὰ καί ἐνθουσιασμῷ ἠκούσθη ἡ μεγαλόστομος φωνή του νὰ διακηρύσῃ «OXI»!

«Ὅχι» ἀπήντησε εὐθαρσῶς ὁ Κυβερνήτης. «Ὅχι» ἀπήντησε καί ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β'. «Ὅχι» ἀπήντησε καί τὸ Ἔθνος ἡμῶν ἐν μιᾷ φωνῇ. Καί τὸ ῥωμαλέον τοῦτο «Ὅχι» ἐγένετο ἕνας ἐναρμόνιος ὕμνος, ὅστις ἐψάλλετο ἐν ἀνεκλαλήτῳ ἐνθουσιασμῷ ὑπὸ μικρῶν τε καί μεγάλων καί διεσκορπίσθη ἀνά τὰ ὄρη καί τὰς θαλάσσας τῆς ἐλληνικῆς ἡμῶν πατρίδος, ἐνῶ καί αὐθις μυριοστόμως ἐπανελαμβάνετο τὸ ἐμβατήριον τοῦ Ρήγα.

«Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωή,
παρὰ σαράντα χρόνια σιλαβιά καί φυλακή».

Τὸ τί ἐπηκολούθησεν εἶναι ἀπὸ ὅλους ἡμᾶς γνωστόν. Τὸ Ἔθνος ἐν σώματι ἠγέρθη καί ἀπέφραξε τὸν δρόμον εἰς τὸν βάρβαρον ἐπιδρομέα, ὅστις στηριζόμενος ἐπὶ ὕλικαῖς μόνον δυνάμεσιν καί ἀγνοῶν πᾶσαν δυνάμιν ἠθικὴν, ἐπεδίωξε νὰ ὑποδουλώσῃ τὰς ἀείποτε ἀδουλώτους ἐλληνικὰς ψυχάς. Ἡ Ἑλλὰς ἀνέλαβε τὸν γιγαντώδη ἀγῶνα τοῦ μικροῦ Δαβὶδ κατὰ τοῦ φοβεροῦ Γολιάθ. Ἡ Ἑλλὰς ἀνέλαβε νὰ διεξαγάγῃ ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοτέρους ἀγῶνας τῆς ἱστορίας τῆς. Ἡ ἐνδοξὸς Ἑλλὰς, πρωτόπóρος καί αὐθις παντὸς ὠραίου

«Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καί πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον...» (Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 5,24)

καὶ εὐγενοῦς ἐν τῷ κόσμῳ, ἀπεδύθη λίαν εὐχαρίστως εἰς ἀγῶνας καὶ θυσίας, ἐρρίφθη εἰς κινδύνους καὶ περιπετείας καὶ προέβαλεν ἀλύγιστον ἀντίστασιν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἐπὶ τῷ μοναδικῷ σκοπῷ, ὅπως διασωθῆ ἄλώβητος ἡ ἰδέα, τὸ πνεῦμα, διὰ τὸ νὰ καταδειχθῆ εἰς τὸν κόσμον (ὅποια δέον νὰ εἶναι ἡ γραμμὴ, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀκολουθῆ ἡ πορεία τῆς ἱστορίας, ὅποια ἡ ἱεράρχησις τῶν ἀξιών ποῦ δημιουργεῖ τὰς ἐκπολιτιστικῆς των σταδιοδρομίας). Ἡ ἥρωϊκὴ Ἑλλάς γενναίως ἠγωνίσθη ἐπὶ τῶν ἀλβανικῶν ὁρέων. Ἐχυσε καὶ πάλιν ποταμοὺς αἱμάτων. Ἐπέδειξεν ἀνδρείαν ἀπαράμιλλον καὶ ἀφθαστον ἥρωϊσμόν, ποῦ κατέπληξεν ἅπαντα τὸν κόσμον, ὥστε νὰ κάμη φίλους καὶ ἐχθροὺς νὰ ὁμολογοῦν καὶ νὰ διακηρύσσουν ὅτι: «Εἰς τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ λέγωμεν, ὅχι ὅτι οἱ Ἕλληνες μάχονται ὡς ἥρωες, ἀλλ' ὅτι οἱ ἥρωες μάχονται ὡς Ἕλληνες». Καὶ ἐνίκησε νίκην λαμπράν. Ἐνίκησε καὶ ἡ νίκη τῆς ἡττο (νίκη τῆς ἰδέας, νίκη τῆς ἐλευθερίας, νίκη τῆς ἀληθείας· διὰ τοῦτο ἐσκόρπισε τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τοὺς ἐλευθέρους λαοὺς, καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνους, ὅσοι ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰ ἀπέραντα πεδία τῶν μαχῶν». Πραγματικῶς ἐφηρμόσθη τὸ τοῦ ψαλμῶδου «Οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν», ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμαχόμεθα καὶ νενικήκαμεν. Ναί. Ἡ αἰωνία Ἑλλάς ἐμεγαλοῦργησε καὶ ἐθρίαμβευσε καὶ ὁ θρίαμβός τῆς οὗτος ἦτο (θρίαμβος τοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς τυραννίας, κατὰ τῆς ἐξουθενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας). Τοιοῦτοτρόπως ἐγράφη ἡ ἐποποιία τοῦ 1940-41. Καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους μας κατεκοσμήθη διὰ χρυσῶν σελίδων ἀπαραμίλλου αἴγλης καὶ δόξης. Καὶ τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα κατεστήθη ὑπὸ τοῦ ἀμαράντου τῆς ἀθανάτου δόξης στεφάνου.

Οὐδεμίαν δὲ σημασίαν ἔχει ἂν μετὰ ταῦτα ἡ φιλότιτη πατρίς μας ἐπεδουλώθη καὶ ὑπέστη μεγάλας καὶ ἀνηκούστους θυσίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐγένετο ὀλοκαύτωμα ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀληθὲς τυγχάνει, ὅτι χιλιάδες ἔπεσαν καὶ ἄλλοι ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἀδίκων καὶ ἀπαισίων ἐθανατώθησαν, ἐν οἷς καὶ περὶ τοὺς πεντακοσίους ὀρθόδοξοι κληρικοί, ἀλλ' ὡς λέγει ὁ ποιητῆς: Βύρων «Κεῖνται μάρτυρες, ἀλλ' ἀθάνατοι, τὸ δὲ ὄνομα αὐτῶν ζῆ ἐν τῇ πνοῇ τῆς αὔρας καὶ τῷ ψιθύρῳ τῶν ὑδάτων... ὑφ' οἰονδήποτε ζυγὸν (ἡ Ἑλλάς) καὶ ἂν πίπτῃ, ἡ γῆ αὐτῆ ἀνήκει εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν δόξαν».

Ἄλλ' εὐλόγως ἤδη γεννᾶται τὸ ἐρώτημα. Πῶς ἡ Ἑλλάς διὰ

«...καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν».
(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 5,24)

μέσου τῶν αἰώνων κατώρθωσεν, ὥστε ν' ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρως πάσας τὰς προσβολὰς τῶν σκοτίων δυνάμεων, τῶν ἐπιβουλευθεισῶν τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν; Πόθεν ἀληθῶς ἤντησε δυνάμεις, ὥστε ν' ἀναδειχθῇ νικητριά καὶ θριαμβεύτρια πάντων τῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ποικιλωνύμων ἐχθρῶν τῆς καὶ νὰ δυναθῇ νὰ ἐπιζήσῃ καὶ νὰ μεγαλοουργήσῃ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ; Ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰς δέλτους τῆς μακραίωνος ἱστορίας τῆς, θὰ διαπιστώσωμεν τὴν μόνην καὶ ἀδιαμφισβήτητον ἀληθειαν, ὅτι τὸ κατ' ἐξοχὴν μεγαλειῶδες τοῦτο μυστικὸν τοῦ ἐθνικοῦ μας μεγαλείου εἶναι ἡ ἔνθερμος καὶ ζῶσα πίστις πρὸς τὸν Θεόν, ἥτις διακρίνει τοὺς Ἕλληνας πάντοτε ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον.

Καὶ τῷ ὄντι. Ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἐσχατίας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ προἱστορίας, εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰς παραδόσεις τῆς διαπιστοῦμεν, ὅτι ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεὸν διακρίνει ἀνεκάθεν τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν. Αὐτὴ ἐγκρύπτεται βαθέως εἰς τὰ μυχιαίτατα, ἀλλὰ φωτεινὰ βάθη τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν ἀναφαίρετον πλοῦτον τοῦ Ἕλληνος καὶ τὸν πολύτιμον αὐτοῦ μαργαρίτην. Ἡ πίστις αὐτὴ ἐχάλκευσε καὶ ἐδημιούργησεν ἰσχυροὺς ἑλληνικοὺς χαρακτῆρας. Ἡ πίστις αὐτὴ συνετέλεσεν, ὥστε πανταχοῦ τῆς γῆς καὶ πάντοτε νὰ ἀκτινοβολήσῃ καὶ νὰ καταυγάσῃ τὸ ἑλληνικὸν μεγαλεῖον, ἡ δόξα, ὁ θρίαμβος, ὁ πολιτισμός. Διὰ τῆς πίστεως αὐτῆς ἀληθῶς «τελεσιουργοῦνται τὰ ἀθάνατα μεγαλεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Αὐτὴ ἰδρύει βωμοὺς καὶ ἐγείρει ναοὺς καὶ σμιλεῖ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἡρώων. Αὐτὴ ἡ πίστις ἐμπνέει φιλοσόφους καὶ ποιητάς. Αὐτὴ ἀναδεικνύει ἀνδρείους καὶ ἐναρέτους ἀνδρας. Αὐτὴ λειάνει ἐλαττώματα καὶ δι' αὐτῆς λυτροῦται ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ ἀπὸ ἐξωτερικῶν περιπετειῶν καὶ ἐσωτερικῶν διχονοιῶν». Τὴν πίστιν δ' αὐτὴν ἀκριβῶς καταδεικνύει ἄριστα ἡ κατείδωλος πόλις τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες μὴ ἱκανοποιούμενοι ἀπολύτως ἐκ τῆς πληθῆος τῶν θεῶν αὐτῶν—διότι ἦσαν κατὰ πάντα «θεοσεβέστατοι καὶ δεισιδαιμονέστεροι» κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Ἀπ. Παύλου—διησθάνθησαν τὴν ὑπαρξίν ἐνὸς Θεοῦ (ἀγνώστου) εἰς αὐτοὺς, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου καὶ ἀφιέρωσαν ἴδιον βωμὸν «ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ἀγνώστῳ Θεῷ». Ἐξ αὐτοῦ δὲ ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ θειότατος Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος Παῦλος νὰ διακηρύξῃ καὶ ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸν ἀγνωστον τοῦτον Θεὸν ἐν τῷ μνημειώδει ὄντως λόγῳ Του ἐν τῷ

«Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν Υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς Αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον...».

«Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 6,40)»

Ἄρειφ Πάγφ. «Ὁν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν».

Ἐκτοτε ἡ πίστις πρὸς τὸν Ἐνα καὶ Τριαδικὸν Θεὸν ὑπῆρξεν ἡ ἐνσυνείδητος πνοή καὶ δύναμις ὅλων τῶν εὐγενῶν ἐπιτευγμάτων καὶ πασῶν τῶν μεγαλουργιῶν τῆς ἀθανάτου ἐλληνικῆς φυλῆς. Πάντοτε μὲν κατ' ἐξοχήν δὲ εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς ἐθνικῆς τῆς ἱστορίας αὐτῆ ἡ πίστις διαλάμπει καὶ ἀκτινοβολεῖ. Αὐτὴ διαθερμαίνει τὸ εἶναι τῆς καὶ τὴν παρορμᾶ εἰς ἀγῶνας ὠραίους καὶ ὑψηλοῦς. Αὐτὴ τὴν ἐνδυναμώνει καὶ τὴν ἐνισχύει, ὥστε νὰ ἐπιτελῇ θαύματα. Αὐτὴ τὴν διαφυλάσσει καὶ τὴν κρατύνει. Αὐτὴ τὴν παρηγορεῖ καὶ τὴν ἐνθαρρύνει. Αὐτὴ τὴν βοηθεῖ, ὥστε πίπτουσα νὰ ἐγείρεται καὶ ἐγειρομένη νὰ στήνῃ τρόπαια καὶ νὰ καταπλήσῃ μὲ θριάμβους. Δι' αὐτῆς καὶ μόνον οἱ Ἕλληνες ἀεγεννήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἐκλιναν ἄλλοτρίων».

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ κατὰ τοὺς μεγαλειώδεις ἀγῶνας τοῦ 1940-41 ὑπῆρξεν ἡ ζωογόνος δύναμις, δι' ἧς ἐπετεύχθη ἡ περίλαμπρος νίκη κατὰ τῆς σιδηροφράκτου Ἰταλίας, εἶτα δὲ καὶ τῆς Γερμανίας. Τότε ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Γεώργιος Β', ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν φασιστικὴν εἰσβολὴν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, εἰς τὸ περίφημον πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαὸν διάγγελμά του ἔλεγε λίαν χαρακτηριστικῶς: «Μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς, τὸ Ἔθνος σύσσωμον καὶ πειθαρχοῦν ὡς εἰς ἄνθρωπος θ' ἀγωνισθῆ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν μέχρι τῆς τελικῆς νίκης». Τοιοῦτοτρόπως προδιεχάρασεν ὁ μαρτυρικός ἐκεῖνος Ἕλλην βασιλεὺς τὴν ἠθικὴν γραμμὴν τοῦ πολέμου. Πίστις εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς! Εἰς οὐδενὸς δὲ τότε τὴν ψυχὴν εὔρε φωλεὰν ἢ ἀμφιβολία. Εἰς οὐδενὸς τὴν καρδίαν εὔρεν, ἔστω καὶ πρόσκαιρον, καταφύγιον ἢ δειλία. Ἡ πίστις μετέβαλε τοὺς δειλοὺς εἰς γενναίους, τοὺς πτωχοὺς εἰς γενναιοδώρους, τοὺς πλουσίους εἰς μαικήνας, τὰ παιδιά ἠνδρωσε, τὰς γυναῖκας ἔστερέωσε, τοὺς γέροντας ἐνεθάρρυνεν, ὥστε νὰ ἀμιλλῶνται μὲ τοὺς ἐφήβους, τὰς ἀδυναμίας κατεσίγασε καὶ τὰς κρυφίας δυνάμεις τῆς ἀνεξερευνητοῦ ψυχῆς, νοητικὰς καὶ βουλευτικὰς, ἐπολλαπλασίασε. Τοιοῦτοτρόπως ἀνέδειξεν ἡ πίστις διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἀνδρείαν, ἰσχυρὰν καὶ ἀκατανίκητον τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἐνίκησεν εἰς τὰ βουνὰ τῆς Πίνδου καὶ τῆς Β. Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας καὶ διέγραψε νέας σελίδας δόξης καὶ θριάμβου διὰ τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν. Ἀληθῶς αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν».

«...καὶ ἀναστήσω ἐγὼ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ».

(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 6,40)

Πιστεύει λοιπόν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ αἰείποτε. Αἰσθάνεται βαθύτατα καὶ πιστεύει ἀκλονήτως, ὅτι εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκαταμάχητον προστασίαν τῆς Θεομήτορος, τῆς Ὑπερμάχου τοῦ ἔθνους μας Στρατηγοῦ, ὀφείλει τὰς νίκας καὶ τοὺς θριάμβους τῆς κατὰ τῶν πολεμίων. Καὶ βλέπομεν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, ὅτι πάντοτε, εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς, ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν Παρθένον ζητεῖ τὸ ἔθνος μας τὴν δύναμιν καὶ τὴν προστασίαν. Ἡ Μητέρα δὲ τοῦ Θεοῦ ἔχει καταστῆ κατ' ἐξοχὴν τὸ βίωμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὴν γνωρίζει προστάτιδά του ἀκαταίσχυτον εἰς ὅλας τὰς βιωτικὰς καὶ ἔθνικὰς περιπετείας του. Τὴν βλέπει διαρκῶς ἐνώπιόν του ἔτοιμος πάντοτε καὶ πανταχοῦ ν' ἀναφωνήσῃ «Παναγία, βοήθησέ με!..» Τὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ τὴν θεωρεῖ καὶ τὴν πιστεύει ὡς τὴν Σκέπην, ἣτις περισκέπει πάντοτε, περιφρουρεῖ καὶ διασώζει τὸ εὐσεβὲς ἔθνος μας. Δικαίως ὅθεν ἀποδίδει καὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ νίκην εἰς τὴν Παναγίαν Παρθένον. Δικαίως διὰ τοῦτο γεραίρει καὶ ἐξυμνεῖ τὴν Παναγίαν Θεοτόκον, ὡς κατατροπώσασαν τὸν πανίσχυρον ἔχθρον καὶ περιφυλάξασαν τοὺς Ἑλληνας μαχητὰς καὶ περισώσασαν τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀσινῇ καὶ ἀπροσμάχητον ἀπὸ τῆς ἐχθρικῆς τῶν ἀλλοφύλων ἐπιδρομῆς. Πολὺ δὲ δικαίως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῇ προτάσει τοῦ γεραροῦ προκαθημένου τῆς, Μακάριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κου Κου Σπυρίδανος, καθώρισεν ἀπὸ διαιτίας, ὅπως σήμερον συνορατάζῃται ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἔθνικὴν ἑορτὴν καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἣτις μέχρι τότε ἑωρτάζετο τὴν 1ην Ὀκτωβρίου. Καὶ ἦτο κατὰ πάντα ἐπιτυχὲς τοῦτο, διότι, ὅπως δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἡ ἔθνικὴ ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου ἄνευ τῆς μεγάλης ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, οὕτω καὶ ἡ ἔθνικὴ ἐπέτειος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἔπρεπεν ἀπαραιτήτως νὰ συνδυασθῇ με Θεομητορικὴν ἑορτὴν καὶ ὡς τοιαύτη ἐθεωρήθη ἡ ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Σκέπης, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον καὶ ὁ χαρακτὴρ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἔθνικός.

Ὅτε ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ἡ βασιλεὺς τῶν πόλεων ἐδέχθη τὴν δολίαν ἐπίθεσιν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὁ λαὸς τῆς Βασιλευούσης, περίτρομος πρὸ τοῦ κινδύνου, συνήχθη ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῶ τῶν Βλαχερνῶν, ἵνα εἰς ὀλονύκτιον ἀγρυπνίαν ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τῆς Θεομήτορος. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας, ὁ «διὰ Χριστὸν σαλός», καὶ ὁ συμπαρὼν

«Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον».
(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 6,47)

αὐτῶ μαθητῆς του Ἐπιφάνιος εἶδον ἐν ὄραματι τὴν Θεοτόκον. Τὴν εἶδον βαινουσαν ἀπὸ τῆς Ὠραίας Πύλης μετὰ φοβεραῶς ἀκολουθίας, ὑπὸ πολλῶν ἀγίων λευκοφορούντων καὶ ψαλλόντων ὕμνους, ὑποβασταζομένην δὲ ὑπὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ἡ Θεοτόκος κλίνασα τὰ γόνατα προσηυχῆθη διὰ μακρῶν καὶ μετὰ δακρῶν ὑπὲρ τοῦ παρισταμένου λαοῦ. Κατόπιν, ἀστραπιαίως ἀφαιρέσασα ἀφ' ἑαυτῆς τὸ ἀπαστράπτον μέγα καὶ φοβερὸν μαφόριον, ὅπερ ἔφερεν ἐπὶ τῆς παναχράντου αὐτῆς κεφαλῆς, τὸ ἠπλωσεν ὡς σκέπη ἐπὶ παντὸς τοῦ ἱσταμένου λαοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα, λαβοῦσα αὐτὸ μεθ' ἑαυτῆς, ἔδωκεν εἰς τοὺς παρόντας τὴν εὐλογίαν της καὶ ἐξηφανίσθη. Ἐκ τοῦ χαροποιοῦ τούτου ὄραματος ὁ περιδεὴς λαὸς ἠντλησε θάρρος καὶ ἐλπίδα σωτηρίας. Καὶ ὅτε μετὰ ταῦτα, τῇ βοήθειᾳ καὶ σκέπῃ τῆς Θεοτόκου οἱ ἐχθροὶ κατετροπώθησαν καὶ ἡ ΚΠολις ἀπηλλάγη τοῦ κινδύνου, ἅπαντες συνήχθησαν ἐν τῷ αὐτῷ ἰ. ναῷ Της καὶ ἀπηύθυναν αὐτῇ τὰ εὐχαριστήρια διὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν σωτηριωδῶς ἐφαπλωθεῖσαν ἱεράν σκέπην. Ἐκτοτε δ' ἐθεσπίσθη, ὅπως ἑορτάζεται τὸ γεγονός τοῦτο ὡς μία τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν.

Ἄλλὰ ποσάκις καὶ ἄλλοτε διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ δὲν ἐσώθη ἡ βασιλεύουσα ἀπὸ τὰς βαρβαρικὰς τῶν ἀλλοφύλων ἐπιδρομάς; Οἱ Ἀβαραί, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀραβες, οἱ Σλαῦοι κ. ἄ. ἐπέδραμον κατὰ καιροὺς κατ' αὐτῆς, ἀποσκοποῦντες νὰ δαλύσουν καὶ ἐξοντώσουν τὴν ὀρθόδοξον βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον, διότι ἡ Παναγία Παρθένης διέλυε πάντοτε καὶ ἐξόντωνε πάντας τοὺς ἀσεβεῖς ἐπιδρομεῖς.

Μνημονεύομεν τὸ σημαντικώτερον γεγονός τῆς διασώσεως τῆς πρωτευούσης ἐκ τῆς πανστρατιᾶς πολιορκίας τῶν Ἀράβων τῷ 626, ὅτε ὁ κίνδυνος ἦτο μέγιστος καὶ ἡ ΚΠολις ἦτο παντελῶς ἀνυπεράσπιστος, τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου εὐρισκομένου εἰς δεινὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν. Σύμπας ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς βασιλευούσης συνήχθη εἰς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν καὶ τότε καὶ παρεκάλει μετὰ δακρῶν τὴν προστάτιδά του νὰ σώσῃ τὴν πόλιν ἐκ τοῦ κινδύνου. Καὶ εἶτα, ὅτε κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἐνικήθη ὁ ἐχθρὸς καὶ ἀπῆλθε λύσας τὴν πολιορκίαν, καὶ τότε σύσσωμος ὁ λαὸς παρέστη εἰς εὐχαριστήριον ἀγρυπνιαν, καθ' ἣν ἐψάλη ὁ μεγαλειώδης Ἀκάθιστος Ὕμνος, ἐν ᾧ ἐκφράζει κατ' ἀριστουργηματικὸν τρόπον τὰ εὐγνώμονα συναισθήματά του πρὸς τὴν Ὑπερμάχον Στρατηγόν, ἀναγράφων τὰ νικητήρια αὐτῇ, «δι' ἧς ἐγείρονται

«Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς...».

(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 6,51)

τρόπαια» καὶ «ἐχθροὶ καταπίπτουσι». Ἄλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ 1821 τὴν Παναγίαν ἐθεώρουσαν καὶ ἐπίστευον συναντιλήπτορα καὶ βοηθόν. Ὁ Κολοκοτρώνης, ὀμιλῶν καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς στρατιώτας του ἔλεγεν: «Ἀπόψε εἶδα τὴν Παναγία καὶ μ' ἐβεβαίωσε πὼς θὰ ἐλευθερωθῶμεν». Καὶ τώρα ὅμως εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ 1940-41 τὴν Παναγίαν «εἶχεν ἔνσαρκιον ὄραμα, ζῶσαν πραγματικότητα, ὁδηγὸν καὶ σκέπην, ἐμψυχώτρια ὄλον τὸ ἔθνος πρὸ ὀφθαλμῶν». Ἡ Παναγία ἦτο ἡ πρωτοπόρος καὶ πρωταγωνιστὴς εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα. Αὐτὴ ἐπῆλθεν, ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς ἀπαισίους ἐχθροὺς, οἵτινες κατετόλμησαν νὰ τὴν προσβάλλουν εἰς τὸ ἐν Τήνῳ ἱερὸν προσκύνημά της, καὶ δὴ κατὰ τὴν πλέον εὐσημον ἡμέραν, τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεώς της, διὰ τῆς ἀνάνδρου τορπιλλίσεως καὶ καταβυθίσεως τῆς «Ἑλλης». Αὐτὴ, ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγός, κατηύθυνε καὶ ἠυλόγει τὸν ἀγῶνα. Αὐτὴ ἀνεπτέρωνε τὸ φρόνημα τοῦ ἡρωϊκοῦ μας στρατοῦ. Αὐτὴ τοῦ ἐδυνάμωνε τὴν πίστιν εἰς τὴν νίκην καὶ τὸν ἔκαμνε νὰ μάχεται μετ' ἀποφασιστικότητος καὶ νὰ κατατροπώνημιαν ἀήττητον ἕως τότε νομιζομένην αὐτοκρατορίαν καὶ οὕτω ν' ἀνατρέπη τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ κατὰ κράτος. Αὐτὴν ἔβλεπον μὲ τὰ ἴδια τὰ μάτια των οἱ γενναῖοι μαχηταὶ τὰς παγεράς νύκτας τοῦ χειμῶνος νὰ περιέρχεται τὸ ἐλληνικὸν στρατόπεδον καὶ νὰ περισκέπη αὐτοὺς καὶ νὰ εὐλογῇ τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων. «ὦ! ἀληθῶς οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνησόμεθα».

Ἴδου πῶς ἡ ἀθάνατος ἐλληνικὴ φυλὴ διὰ μέσου τῶν αἰώνων βαδίζει ἀκάθεκτος τὸν δρόμον τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου. Ἴδου μὲ τίνας προϋποθέσεις ἀναδεικνύεται ἐκάστοτε ἀνωτέρα πάντων, τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἐχθρῶν της. Σφενδόνη της εἶναι ἡ πίστις ἢ σταθερὰ καὶ ἀκράδαντος. Καὶ σύμμαχος της κραταιὰ εἶναι ἡ νικοποιὸς Παρθένος, ἡ Παναγία.

Αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ ἱερὰ κληρονομία, ἣν οἱ ἀθάνατοι πρόγονοι ἡμῶν μᾶς ἐνεπιστεύθησαν. Καὶ διὰ τοῦτο μεγάλη καὶ ἱερὰ εἶναι ἡ ὑποχρέωσίς μας, ὅπως καὶ ἡμεῖς σηκώσωμεν ὑψηλὰ τὴν δάδα τοῦ αἰωνίου ἐθνικοῦ μας προορισμοῦ. Ὅπως καταβάλωμεν πᾶσαν δύνατὴν προσδοκίῶν εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ φανῶμεν ἀντάξιοι τῶν εὐλόγων προσδοκίῶν τῶν γενναίων προγόνων μας καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν ἡμῖν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλοπατρίας οὐ μόνον νὰ διατηρήσωμεν ἀκεραίαν καὶ ἀσινῆ, ἀλλὰ καὶ

«...ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα».
(Ὁ Κύριος: Ἰωάν. 6,51)

βελτίονα νὰ καταστήσωμεν. Ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας πρέπει νὰ θερμαίνουσι ἐσαεὶ πάντας ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους Ἑλληνας, διὰ τὴν ἀναβλασθήσῃ καὶ πάλιν ἡ ἑλληνικὴ πλάτανος καὶ νὰ ἐξαπλώσῃ τοὺς εὐεργετικούς αὐτῆς κλάδους πανταχοῦ τῆς γῆς. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα πρέπει νὰ ἐμψυχώσῃ καὶ νὰ χαλυβδώνῃ ἡμᾶς, ὥστε νὰ ἐπιτελέσωμεν, ἰδίᾳ ἡμεῖς οἱ θεολόγοι—μετὰ ἱερωσύνης ἢ ἄνευ αὐτῆς—τὸ ὑψηλὸν ἔργον, τοῦ νὰ θερμάνωμεν καὶ νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τοῦ λαοῦ μας καὶ νὰ τοῦ δεῖξωμεν τὸν δρόμον τοῦ ἐθνικοῦ προορισμοῦ του, ὥστε νὰ τοῦ φραξῶμεν τοιοῦτοτρόπως τὰ ὄψα πρὸς τὰς σειρῆνας τῶν νεωτερίζουσῶν μωρῶν διδασκαλιῶν. Οἱ λόγοι δὲ τοῦ σοφοῦ Σειράχ πρέπει ν' ἀντηχοῦν πάντοτε εἰς τὰ ὄψα ἡμῶν: «Εἰσακούσατέ μου, υἱοὶ ὄσιοι, καὶ βλαστήσατε, ὡς ῥόδον, φυόμενον ἐπὶ ρεύματος ἀγροῦ καὶ ὡς λίβανος εὐωδιάσατε ὀσμὴν καὶ ἀνθήσατε ἄνθος καὶ κρίνον, διάδοτε ὀσμὴν»· τὴν ὀσμὴν τῆς πίστεώς μας καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων· τὴν ὀσμὴν τῆς ἀγάπης καὶ δόξης ὑπὲρ τῆς πατρίδος· τὴν ὀσμὴν τῆς μετ' ἐπιστήμης ἐπιτελέσεως τῶν ἐθνικο-θρησκευτικῶν μας καθηκόντων. Τότε ἀσφαλῶς θὰ ἔχωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ τὸν δίκαιον ἔπαινον τῶν ἐνδόξων προγόνων μας, τὰ ὅστ' αὐτῶν ὁποίων καὶ ἀπὸ τοὺς τάφους θὰ σκιρτοῦν ἀπὸ χαρὰν, ὅτι «πειθόμενοι τοῖς ῥεῖμασι» συνεχίζομεν τὸ εὐγενὲς καὶ ἔνδοξον αὐτῶν ἔργον· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν θ' ἀπολάβωμεν παρὰ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τῷ δοξάσαντι καὶ ἐπευλογήσαντι τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν ἔθνος. Οὕτω θὰ δυνηθῶμεν μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν προστασίαν τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, νὰ διακρατήσωμεν ἐλευθέραν τὴν δοξασμένην πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐν δουλείᾳ εἰσέτι τελούντων ἑλληνικῶν τμημάτων, τῆς Κύπρου δηλονότι καὶ τῆς Β. Ἡπείρου, ὧν εἴθε τάχιστα νὰ ἐορτάσωμεν καὶ αὐτῶν τὰ ἐλευθέρια.

Ἱεροδ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

Δὲν ὑπάρχει Ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἀποστ. Διακονίας. Κάθε Ἐφημέριος, ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται εἶναι ἐργάτης τῆς πολυτίμου καὶ ἔχει χρέος νὰ μὴ τὸ λησμονῇ ποτέ. Καὶ πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ἔδειξαν ἕως τῶρα πόσα καὶ πόσα ἠμποροῦν νὰ προσφέρουν οἱ Ἐφημέριοί μας εἰς τὸ ἔργον αὐτό, ποὺ εἶναι καὶ ἰδικόν των ἔργον.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΚΚΛ. ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΚΑΙ ΚΟΝΤΑΚΙΑ (*)

ΜΗΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Προεόρτια τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου. Τρύφωνος Μάρτυρος.

Ἀπολυτίκιον.

Τοῦ Ἁγίου.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τρυφήν τὴν ἀκήρατον, ἰχνηλατῶν ἐκ παιδός, βασάνους ὑπήνεγκας, ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤθλησας ἀριστα· ἔθεν τὴν τῶν θαυμάτων, κομισάμενος χάριν, λύτρωσαι πάσης βλάβης, καὶ παντοίας ἀνάγκης, Τρύφων μεγαλομάρτυς, τοὺς σὲ μακαρίζοντας.

Ἔτερον. Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείου Πνεύματος, τῇ χορηγία, χάριν ἀφθονον, τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναβλύζεις ὡσπερ κρήνη ἀκένωτος, καὶ καταρδεύεις ἡμῶν τὴν διάνοιαν, ἐν τῇ τρυφῇ Ἀθλοφόρε τῶν δώρων σου. Τρύφων ἐνδόξε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον. Προεόρτιον.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐν ἀγκάλαις δέξασθαι, καθάπερ βρέφος, Συμεῶν ἐπείγεται, τὸν νομοδότην καὶ Θεόν· ᾧ καὶ βοήσῃ γηθόμενος· ἀπόλυσόν με, σὲ εἶδον γὰρ Δέσποτα.

Μεγαλυνάριον.

Προεόρτιον.

Χαίρει ὁ πρεσβύτατος Συμεῶν, ἐγγίζοντα βλέπων, τὸν Δεσπότην ἐν τῷ Ναῷ· ἔθεν ἐπισπεύδει, αὐτὸν ὑποδεχθῆναι, προεορτικῶς ᾄδων ὕμνον ἐπάξιον.

Τοῦ Μάρτυρος.

Ἰχγεσιν ἐπόμενος ἀκλινώς, Τρύφων Ἀθλοφόρε, τοῦ γνωσθέντος ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν αὐτοῦ χαρίτων, δοχεῖον ἀνεδείχθης, καὶ ἱεροῖς ἀγῶσι, Μάρτυς διέπρεψας.

2. Ἡ Ὑπαπαντῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μεγαλυνάριον.

Σήμερον ἡ πάναγνος Μαριάμ, τῷ ναῷ προσάγει, ὡσπερ βρέφος τὸν Ποιητὴν, ὃν ἐν ταῖς ἀγκάλαις, ὁ Πρέσβυς δεδεγμένος, Θεὸν αὐτὸν κηρύττει, κὰν σάρκα εἴληφε.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 678 τοῦ Γ' τόμου.

3. Συμεὼν Δικαίου τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς Προφήτιδος.

Ἀπολυτίκια.

Τῆς Ἑορτῆς καὶ τῶν Ἀγίων.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τὸν ὑπέρθεον Λόγον σάρκα γενόμενον, ἐνηγκαλίσω ὡς βρέφος ἐν τῷ ναφί τοῦ Θεοῦ, θεοδόχε Συμεὼν πρεσβύτεα ἐνδοξε· ἔθεν καὶ Ἄννα ἡ σεπτὴ, ἀνθομολόγησιν αὐτῷ, προσήγαγεν ὡς προφήτις· ἔθεν Ἰμάς εὐφημοῦμεν, οἶα Χριστοῦ θείου θεράποντας.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Εὐνωρίς ἡ ἔνθεος, χαρμονικῶς εὐφημείσθω, Συμεὼν ὁ δίκαιος, σὺν τῇ Προφήτιδι Ἄννη· οὗτοι γάρ, εὐαρεστήσαντες τῷ Κυρίῳ, ὤφθησαν, τοῦ σαρκωθέντος Λόγου αὐτόπται· τοῦτον γὰρ καθάπερ βρέφος, εἶδον ἀξίως καὶ προσεκύνησαν.

Ἔτερον.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἡ δυὰς ἡ ἔνθεος, τῶν θεοφόρων, Συμεὼν ὁ δίκαιος, καὶ Ἄννα ἡ τοῦ Φανουήλ, μεγαλοφώνως αἰνείσθωσαν· ἔτι κατεῖδον, Χριστὸν ὡς περ νήπιον.

Μεγαλυνάριον.

Δίκαιοι ἐν νόμῳ καὶ εὐλαβεῖς, Συμεὼν ὁ Πρέσβυς, καὶ ἡ Ἄννα ἡ Φανουήλ, ὤφθησαν Κυρίῳ, τῷ σεσωματωμένῳ, καὶ ὑμνήσαν τὴν τούτου ἄρρητον κένωσιν.

4. Ἰσιδώρου Ὁσίου τοῦ Πηλουσιώτου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Σοφία κοσμούμενος, παντοδαπεῖ εὐκλεῶς, τοῖς λόγοις ἐκδόσησας, τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ, Ἰσιδωρε Ὁσίε· σὺ γὰρ δι' ἐγκρατείας, σεαυτὸν ἐκκαθάρας, πράξει καὶ θεωρίᾳ, διαλάμπεις ἐν κόσμῳ· δι' ὧν μυσταγωγούμεθα, Πάτερ τὰ κρεῖττονα.

Μεγαλυνάριον.

Ἐρωτι σοφίας διαπρεπῆς, ἀποδεδειγμένος, καταλάμπεις πᾶσαν τὴν γῆν, ἐκ τοῦ Πηλουσίου, τῶν λόγων τὰς ἀκτίνας, ὡς περ πυρσὸς ἐκπέμπων, Πάτερ Ἰσιδωρε.

5. Ἀγάθης Παρθενομάστρου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Ρόδον εὖοσμον, τῆς παρθενίας, νύμφη ἄφθορος, τοῦ Ζωοδότου, ἀνεδέδειξαι Ἀγάθη πανεύφημε· τῶν ἀγαθῶν τὴν πηγὴν γὰρ

ποθήσασα, μαρτυρικῶς ἐν τῷ κόσμῳ διέπρεψας· μάρτυς ἔνδοξε, λιταῖς σου θεαίαις ἀγάθυνον, τοὺς πόθῳ μεγαλύνοντας τοὺς ἄθλους σου.

Μεγαλυνάριον.

Εἰς ὁσμὴν τῶν μύρων σου τῶν τερπνῶν, ἔδραμον Σωτήρ μου, ἀνεβόας τῆ Ἰησοῦ, νομίμως ἀθλοῦσα, Ἀγάθη Ἀθληφόρε· διὸ τοῦ σοῦ νυμφίου τρυφᾷς τοῖς κάλλεσι.

6. Βουκόλου Σμύρνης καὶ Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ἰσαποστόλου καὶ Ὁμολογητοῦ.

Ἀπολυτίκια.

Τοῦ Ἀγ. Βουκόλου.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ὡς δικλάμπων ἀρετῶν ταῖς ἄκτισι, τοῦ ἐν τῷ στήθει τοῦ Δεσπότητος πεσόντος, ἐκ πόθου προσεπέλασας τῷ θείῳ φωτί· ἔθεν ὡς θεόπνευστος, Ἱεράρχης ἐμπρέψας, Ἰθυνας τὴν ποιμνὴν σου, πρὸς νομὰς ἀληθείας. Καὶ νῦν δυσώπει πάντοτε Χριστόν, Πάτερ Βουκόλε, ὑπὲρ τῶν τιμῶντων σε.

Τοῦ Ἀγ. Φωτίου.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τῆς σοφίας ἐκφάντωρ λαμπρὸς γενόμενος, Ὁρθοδοξίας ἐδείχθης θεοπαγῆς προμαχῶν, τῶν πατέρων καλλονὴ Φώτιε μέγιστε· σὺ γὰρ αἰρέσεων δεινῶν, στηλιτεύεις τὴν ὀφρύν, Ἐώας τὸ θεῖον σέλας, τῆς Ἐκκλησίας λαμπρότης, ἣν διατῆρει Πάτερ ἄσειστον.

Κοντάκιον. Τοῦ Ἀγ. Βουκόλου.

Ἦχος β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς.

Τὸ καθαρὸν καὶ διαυγὲς τοῦ βίου σου, ὁ μαθητῆς, ὁ τῷ Χριστῷ ἐράσμιος, ἀτεχνῶς ὡς θεασάμενος, Βουκόλε Πάτερ ἱερώτατε, ποιμένα Ἐκκλησίας σε καθίστησι, καὶ λύχνον εὐσεβείας φαεινότατον· τῶν τρόπων αὐτῷ γὰρ ἐκοινωνήσας.

Μεγαλυνάριον.

Τοῦ Ἀγ. Βουκόλου.

Τῷ ἡγαπημένῳ Μύστῃ Χριστοῦ, Βουκόλε θεόφρον, μαθητεύσας ὡς καθαρὸς, ὄφθης Ἐκκλησίας, ποιμὴν τῆς ἐν τῇ Σμύρνῃ, καὶ τῷ καλῷ ποιμένι, ταύτην ὠδήγησας.

Τοῦ Ἀγ. Φωτίου.

Χαίροις Ὁρθοδόξων φωταγωγέ, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, νυμφροστόλε καὶ ὁδηγέ· χαίροις κακοδόξων ἢ δίστομος ρομφαία, ὃ Φώτιε τρισμάκαρ, ρητόρων ἔξοχε.

7. Παρθενίου Λαμφάκου και Λουκᾶ Ὁσίου τοῦ ἐν τῷ Στειρίῳ.

Ἀπολυτίκια.

Τοῦ Ἱεράρχου.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τῷ μύρῳ τοῦ Πνεύματος, ποιμὴν Λαμφάκου ὀφθείς, τὴν θείαν ἐνέργειαν, παρὰ Θεοῦ δαψιλῶς, θαυμάτων ἐπλούτησας, δαίμονας ἀπελαύνειν, ἀσθενούντας ἰᾶσθαι, νόσους ἀποδιώκειν, καὶ πληροῦν τὰς αἰτήσεις, Παρθένιε Ἱεράρχα, τῶν προσιόντων σοι.

Τοῦ Ὁσίου.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῆς Ἑλλάδος τὸ κλέος καὶ τῶν Ὁσίων τὸ καύχημα, καὶ τὸν τοῦ Στειρίου φωστῆρα, καὶ οἰκήτορα ὄσιον, τιμήσωμεν ἁσμάτων ἐν ᾧδαίς, Λουκᾶν τὸν θεοφόρον εὐσεβῶς· τῷ Χριστῷ γὰρ οἰκειοῦται διὰ παντός, τοὺς πίστει ἀνακράζοντας· δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Μεγαλυνάρια.

Τοῦ Ἱεράρχου.

Τὴν πηγὴν τῆς χάριτος ἐκπιών, πέλαγος θαυμάτων, ἀναβλύξεις ὑπερφυῶν, καὶ καταπιαίνεις, Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν, ροαῖς ταῖς ζωηρῶν, Πάτερ Παρθένιε.

Τοῦ Ὁσίου.

Χαίροις ἡσυχίας λύχνος λαμπρός, καὶ τῆς ποιμανσίας, ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός· χαίροις μοναζόντων, ὑπογραμμὸς καὶ τύπος, Λουκᾶ θαυματοφόρε, Ἑλλάδος καύχημα.

8. Θεοδώρου Στρατηλάτου και Ζαχαρίου τοῦ Προφήτου.

Ἀπολυτίκιον.

Τοῦ Προφήτου.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τὴν κλῆσιν κατᾶλληλον, δείξας τοῖς ἔργοις σοφέ, ταμεῖον ἐπάξιον, τῆς ἐπιπνοίας Θεοῦ, Ζαχαρία γεγένησαι· ἔχων γὰρ ἐν τῷ βίῳ, συλλαλοῦντας Ἄγγέλους, ὠφθης τῶν ἐσομένων, θεηγόρος Προφήτης. Καὶ νῦν ἡμῶν τὰς αἰτήσεις, ἄνωθεν πλήρωσον.

Κοντάκιον.

Τοῦ Προφήτου.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐμπνευσθεὶς τοῦ Πνεύματος, τῇ ἐπιλάμφει, Ζαχαρία ἐνδοξε, τρανῶς προέγραψας ἡμῖν, ὡσπερ λαμπάδα πολύφωτον, τὴν τοῦ Σωτῆρος ἀπόρρητον κένωσιν.

Μεγαλυνάριον.

Τοῦ Μάρτυρος.

Χαίροις τῶν Μαρτύρων ἢ καλλονή, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπροσμάχητος βοηθός· χαίροις δωρημάτων, θησαύρισμα τῶν θείων, Θεόδωρε τρισμάκαρ ἡμῶν ἀντίληψις.

Τοῦ Προφήτου.

Χάριτος ἀύλου ἐμφορηθεῖς, ὠφθης τῶν μελλόντων, θεηγόρος προμηνυτής· σὺ γὰρ Ζαχαρία, συμβολικῶς προλέγεις, τὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ Λόγου, ἄρρητον κένωσιν.

9. Νικηφόρου Μάρτυρος.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ἀγάπη τοῦ Κτίσαντος, καταυγασθεὶς τὴν ψυχὴν, τοῦ νόμου τῆς χάριτος, ἐκπληρωτῆς ἀκριβῆς, ἐμφρόνως γεγένησαι· ὄθεν καὶ τὸν πλησίον, ὡς σαυτὸν ἀγαπήσας, ἤθλησας Νικηφόρε, καὶ τὸν ὄφιν καθεῖλες· ἐντεῦθεν ἐν ὁμοιοίᾳ, ἡμᾶς διατήρησον.

Μεγαλυνάριον.

Πλήρης ὢν ἀγάπης τῆς πρὸς Θεόν, ἠγάπησας μάκαρ, τὸν πλησίον ὡς σεαυτὸν· ὄθεν καὶ ἀθλήσας, τοῦ μίσους τὸν ἐργάτην, καθεῖλες Νικηφόρε, Χριστῷ πειθόμενος.

10. Χαραλάμπους Ἱερομάρτυρος τοῦ Θαυματουργοῦ.

Μεγαλυνάριον.

Τὸν ἐν ἀθλοφόροις ἱερουργόν, καὶ ἐν ἱερεῦσιν ἱερώτατον ἀθλητὴν, τὸν θαυμάτων ρεῖθρα, πηγάζοντα ἐν κόσμῳ, τὸν μέγαν Χαραλάμπην ὕμνοις τιμήσωμεν.

11. Βλασίου Ἱερομάρτυρος, Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης καὶ Γεωργίου Νεομάρτυρος τοῦ ἐκ Σερβίας.

Ἀπολυτίκια.

Τοῦ Ἱερομάρτυρος.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Φερωνύμως δλαστήσας ὡς δένδρον εὐκαρπον, Ἱεράρχα Κυρίου Βλάσιε ἐνδοξε, μαρτυρίου τοὺς καρποὺς κόσμῳ προήγαγες, καὶ θαυμάτων δωρεάς, ἀναβλύζεις δαψιλῶς, ὡς θεῖος Ἱερομάρτυς, τοῖς καταφεύγουσι Πάτερ, τῇ ἀντιλήψει τῆς πρεσβείας σου.

Ἔτερον. Ἦχος γ'. Θεῖας πίστεως.

Θείας χάριτος, τῇ γεωργίᾳ, δένδρον εὐκαρπον, τῇ Ἐκκλησίᾳ, φερωνύμως ἀνεβλάστησας Βλάσιε· Ἱεραρχῶν γὰρ ἐκφέρων τὴν ἔλλαμψιν, ἀθλητικὴν δωρεὰν ἐγεώργησας. Πάτερ Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Τῆς Ἁγίας.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Δωρεῶν τῶν ἐνθέων οὔσα ἐπώνυμος, τὴν Ἐκκλησίαν φαιδρύνεις βασιλικαῖς δωρεαῖς, ὡς θεόγλυπτος εἰκὼν θείας φρονήσεως· τῶν γὰρ εἰκόνων τῶν σεπτῶν, τὴν τιμὴν ὡς σχετικὴν, ἐτράνωσας Θεοδώρα, τῶν Βασιλίδων ἀκρότης, τῶν Ὁρθοδόξων ἐγκαλλώπισμα.

Τοῦ Νεομάρτυρος.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θεῖα Πνεύματι, ἀνακηρύξας, τὴν τοῦ Κτίσαντος οἰκονομίαν, ἀθλητικῶς ἠγωνίσω Γεώργιε· καὶ τοῦ πυρὸς ἐνεγκὼν τὴν κατάφλεξιν, καταδροσίζεις ἡμᾶς θείαις χάρισι. Μάρτυς ἐνδοξε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκια.

Τῆς Ἁγίας.

Ἦχος πλ. δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Ὡς καλλονὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐπρέπειαν
Καὶ Βασιλίδων χαρακτήρα καὶ διάδημα
Ἄνυμνοῦμέν σε θεόστεπτε Θεοδώρα.
Σὺ γὰρ ὄφθης τῶν εἰκόνων ἀναστήλωσις
Καὶ τελεία τῆς αἰρέσεως καθαιρέσις
Ὅθεν κράζομεν, χαίροις Ἄνασσα πάντιμε.

Τοῦ Νεομάρτυρος.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τοῦ Χριστοῦ τῇ χάριτι, ἡ θεηγόρος σου γλῶσσα, φθεγγόμενη ἐνδοξε, ὡσπερ θεόφθογος σάλπιγξ, ἤχησε, τῆς εὐσεβείας τὰ μεγαλεῖα, λύσασα, τῶν παρανόμων τὰς μυθουργίας· διὰ τοῦτο τῷ Κυρίῳ, ὠλοκαυτῶθης Μάρτυς Γεώργιε.

Μεγαλυνάριον.

Τοῦ Ἱερομάρτυρος.

Λόγον ἀληθείας γεηπονῶν, τῆς δικαιοσύνης, ἀνεβλάστησας τοὺς καρπούς, ὧν ἡ Ἐκκλησία, ὁσῶραι γενομένη, Βλάσιε Ἱεράρχα, τιμᾶ τοὺς ἄθλους σου.

Τῆς Ἁγίας.

Χαίροις Θεοδώρα πανευκλεῆς· χαίροις εὐσεβείας ἀνακήρυξις ἀληθῆς· χαίροις παρρησίαν, ἐν Θεῷ κεκτημένη, Αὐγούστα καὶ Ὅσια, ἀειμακάριστε.

Τοῦ Νεομάρτυρος.

Τὸν νέον ὀπλίτην τοῦ Ἰησοῦ, τὸν σοφία λόγων, καταπλήξαστα τὸν ἐχθρόν, καὶ προσενεχθέντα, Κυρίῳ ὡς θυσίαν, Γεώργιον συμφώνως ἀνευφημήσωμεν.

12. Μελετίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Νόμον ἔνθεον, ἐμμελετήσας, τὴν οὐράνιον, γινῶσιν ἐκλάμπεις,
τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἱεράρχα Μελέτιε· τὴν γὰρ Τριάδα κηρύττων ὁμό-
τιμον, ἀρετικῶν διαλύεις τὰς φάλαγγας. Πάτερ Ὅσιε, Χριστὸν
τὸν Θεὸν ἔκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μεγαλυνάριον.

Μελέτη δογμάτων πανευσεβῶν, τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀναβλύζεις
τὸν γλυκασμόν, καὶ τῆς ἀνομίας, ἐξαίρεις τὴν πικρίαν, Μελέτιε
παμμάρκα, Τριάδος πρόμαχε.

13. Μαρτινιανοῦ Ὁσίου.

Μεγαλυνάριον.

Ὁ διὰ γυναίου ἐπιβαλὼν, πάλαι τῷ Γενάρχη, καὶ συλήσας
αὐτὸν οἰκτρῶς, οὕτω καὶ σοὶ Πάτερ, ὑπούλως ἐπετέθη, ἀλλ' ἤτ-
τηται εἰς τέλος τῇ καρτερίᾳ σου.

14. Αὐξεντίου Ὁσίου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Ὡσπερ φοινίξ ἠϋξήθης Πάτερ ὑψίκομος, δικαιοσύνης ἐκφέ-
ρων τοὺς ψυχοτρόφους καρπούς· σὺ γὰρ βίον ἱερὸν πολιτευσάμε-
νος, τῆς Ἐκκλησίας στηριγμός, καὶ θαυμάτων αὐτουργός, Αὐξέν-
τιε ἀνεδείχθης, διὰ παντὸς ἱκετεύων, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἐγκρατείας ὕδασι, πανευκλεῶς ἐκβλαστήσας, ὡς ἐλαία εὐ-
καρπος, ἐν τοῖς Ὁσίοις ἐφάνης· κόσμου γάρ, ἀπαρησάμενος τὴν
ἀπάτην, γέγονας, υπερκοσμίου φωτὸς δοχεῖον, δι' οὗ λάμπρυνον
ἐνθῆως, τοὺς σὲ τιμῶντας Πάτερ Αὐξέντιε.

Μεγαλυνάριον.

Κατηγλαΐσμένος ταῖς ἀρεταῖς, ὦφθης ἐν τῷ βίῳ, θεοφόρε
περιφανῆς, αἰγλή εὐσεβείας, καὶ χάριτι θαυμάτων, Αὐξέντιε
ρυθμίζων, τοὺς προσιόντας σοι.

15. Ὀνησίμου Ἀποστόλου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Ταῖς ἀκτίσι τοῦ Παύλου φωτισθεὶς τὴν διάνοιαν, ὦφθης ὑπη-
ρέτης τοῦ Λόγου, καὶ Ἀπόστολος ἔνθεος, καὶ ὄνησιν ἐδράβευσας
ζωῆς, Ὀνήσιμε θεράπον τοῦ Χριστοῦ, διὰ λόγων καὶ θαυμάτων

θεοπρεπῶν, τοῖς πίστει ἐκδοῦσί σοι· δόξα τῷ σέ δοξάσαντι φαιδρῶς, δόξα τῷ σέ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Μεγαλυνάριον.

Πάυλφ τῷ θεόπτῃ μαθητευθεῖς, ὧφθης ἀληθείας, θεηγόρος μυσταγωγός· ὑπὲρ ἧς προθύμως, Ὀνήσιμε ἀθλήσας, ὀνήσιμον πηγάζεις, χάριν τοῖς χρήζουσι.

16. Παμφίλου Μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Τὴν δωδεκάριθμον, Μαρτύρων φάλαγγα, ἀνευφημήσωμεν, ἐνθέοις ἄσμασι, Πάμφιλον Παῦλον Σαμουήλ, Οὐάλεντα καὶ Ἡλίαν, Ἰερεμίαν Σέλευκον, Δανιήλ καὶ Πορφύριον, Ἰουλιανὸν ὁμοῦ, Ἡσαΐαν Θεόδουλον· αὐτοὶ γὰρ τὸν Δεσπότην τῶν ὄλων, πᾶσιν ἡμῖν ἐξιλεοῦνται.

Μεγαλυνάριον.

Φάλαγγ' δωδεκάριθμε Ἀθλητῶν, ἡ συντεταγμένη εὐσεβεῖα τε καὶ σπουδῆ, σύναφον σπουδαίως, ἡμᾶς ἐν ὁμοιοῖα, καὶ λύσιν τῶν πταισμάτων ἡμῖν πρυτάνευσον.

17. Θεόδωρου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Τήρωνος.

Μεγαλυνάριον.

Δῶρον πολυτίμητον καὶ τερπνόν, ἀθλήσας προσήχθης, τῷ δοξάσαντί σε λαμπρῶς· ἔθεν ἐδωρήθης, θερμότατος προστάτης, τῇ Ἐκκλησίᾳ πάση, Τήρων Θεόδωρε.

18. Λέοντος Πάπα Ρώμης.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Θεῖας πίστεως.

Θεῖας πίστεως, ὀρθοδοξία, ὑπεστήριξας, τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς πολύφωνον τοῦ Πνεύματος ὄργανον· ἐκ γὰρ Δυσμῶν ἀναλάμψας ὡς ἥλιος, αἰρετικῶν τὴν ἀπάτην ἐμείωσας. Λέων Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μεγαλυνάριον.

Βρυχήματι Λέων βασιλικῷ, τῶν θεοτυπῶτων, καὶ σοφῶν σου ὑποθηκῶν, ὡς θῶας καὶ λύκους, αἰρετικῶν τὰ σμήνη, τῆς θεολέκτης Ποίμνης σκορπίζεις πάντοτε.

19. Ἀρχίππου Ἀποστόλου καὶ Φιλοθέης Ὁσιομάρτυρος τῆς Ἀθηναίας.

Ἀπολυτίκια.

Τοῦ Ἀποστόλου.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ὡς προσπελάσας ὀλικῇ διαθέσει, τῷ τῶν ἀρρήτων μυητῇ

και ἐπόπτη, τῶν Ἀποστόλων σύσκητος ἐδείχθη σοφέ· ἔθεν τὸν τῆς πίστεως, θεῖον λόγον κηρύξας, ἔτεμες τοῖς τρόποις σου, τὰ ρητὰ τῆς κακίας, καὶ ἐναθλήσας Ἀρχιππε στερρῶς, δικαιοσύνης ἐδέξω τὸν στέφανον.

Τῆς Ὀσίας.

Ἦχος ὁ αὐτός. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ὀσίων τὴν ἔλλαμψιν εἰσδεδεγμένη σεμνή, τὴν πόλιν ἐφαίδρυνας, τῶν Ἀθηναίων τὴν κλεινὴν, τῇ θεῖα ἀσκήσει σου· σὺ γὰρ τῆς εὐποιίας, μνηθεῖσα τὸν ὄρον, ὠφθης κινδυνευόντων, καταφύγιον θεῖον· διό σε ὦ Φιλοθέη, Χριστὸς ἐδόξασε.

Ἔτερον. Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.*

Ἀθηναίων ἡ πόλις ἡ περιώνυμος, Φιλοθέην τιμᾶ τὴν Ὀσιομάρτυρα, καὶ ἀσπάζεται αὐτῆς τὸ θεῖον λείψανον, ὅτι ἐβίωσε σεμνῶς καὶ μετήλλαξε τὸ ζῆν, ἀθλήσει καὶ μαρτυρίῳ, καὶ πρεσβεύει πρὸς τὸν Σωτῆρα, διδόναι πᾶσι τὸ θεῖον ἔλεος.

Μεγαλυνάριον.

Τοῦ Ἀποστόλου.

Χαίροις Ἀποστόλων ὁ κοινωνός, καὶ τῆς ἀληθείας φυτοκόμος ὁ ἱερός· χαίροις Παρακλήτου, τὸ ἔμφυχον ταμεῖον, Ἀπόστολε καὶ Μάρτυς τοῦ Λόγου Ἀρχιππε.

Τῆς Ὀσίας.

Χαίροις τεθλιμμένων ἡ ἀρωγή, καὶ κινδυνευόντων, προστασία καὶ ὁδηγός· χαίροις νεανίδων, τερπνὴ παραμυθία, ὦ Μῆτερ Φιλοθέη, Ὀσίων σύμμορφε.

20. Λέοντος Ἐπισκόπου Κατάνης.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Ἱερέων ἀκρότης εὐσεβείας διδάσκαλος, καὶ θαυματουργὸς ἀνεδείχθης, Ἱεράρχα πανόλβιε· ἠθῶν γὰρ οὐρανίων τῷ φωτί, τοῦ Πνεύματος πλουτήσας τὴν ἰσχύν, θεραπεύεις τοὺς νοσοῦντας καὶ τὰς ψυχάς, Λέων τῶν προσιόντων σοι· δόξα τῷ σέ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σέ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Μεγαλυνάριον.

Ἐφριξαν ἰδόντες σε ἐν φλογί, ἱστάμενον Πάτερ, ὡς ἐν κήπῳ ἀειθαλεῖ, τὸν δὲ μάγον ὡσπερ, κηρὸν διαλυθέντα, οἱ εὐσεβεῖς καὶ πόθῳ, Θεὸν ἐδόξασαν.

* Ἐκ τῆς ἱ. Ἀκολουθίας τῆς ἀγ. Φιλοθέης (Ἀθῆναι 1951, σ. 24), τῆς ποιηθείσης ὑπὸ τοῦ θεοφ. Ἐπισκόπου Ρωγῶν κ. Διονυσίου (Ψαριανοῦ).

21. Τιμοθέου Ὁσίου τοῦ ἐν Συμβόλοις καὶ Εὐσταθίου Ἀντιοχείας.

Ἀπολυτίκιον.

Τοῦ Ὁσίου.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Φερωνύμως τιμήσας Θεὸν Τιμόθεε, διὰ ζωῆς ἐναρέτου ἀπὸ παιδὸς ὡς σοφός, ἐτιμήθης παρ' αὐτοῦ ἀξίως Ὁσίε· τῶν γὰρ ἐνθέων δωρεῶν, σκευὸς ὤφθης ἱερὸν, παρέχων ἐνὶ ἐκάστω, πολυτελεῖς χορηγίας, πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τοῦ Ἱεράρχου.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείας ἔμπλεως σοφίας πέλων, ὡσπερ ἥλιος, λαμπρὸς ἐκλάμπεις, ἐν τῇ Συνόδῳ τῇ πρώτῃ Εὐστάθιε· καὶ τὸν Ὑῖδν ὁμοούσιον Ὁσίε, ἀνακηρύττεις, Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι. Ἄλλὰ πρέσβευε, εὐστάθειαν ἀδιάπτωτον, δοθῆναι Ἱεράρχα τοῖς τιμῶσί σε.

Κοντάκιον.

Τοῦ Ἱεράρχου.

Ἦχος πλ. δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Ὡς ἐκκαθάρας σεαυτὸν ἐνθέοις πράξεσι
Ἀρχιερέων ἀνεδείχθης θεῖον ἀγαλμα
Θεωρία καὶ ἀμέμπτη ἐμπρέπων βίῳ
Ἄλλ' ὡς στύλος Ἐκκλησίας καὶ ἐδραΐωμα
Πειρασμῶν στερρῶς ὑπέμεινας τὴν ἔφοδον
Ὅθεν κράζομεν, χαίροις Πάτερ Εὐστάθιε.

Μεγαλυνάριον.

Τοῦ Ὁσίου.

Ἄρας τὸν σταυρὸν σου ἀπὸ παιδός, ἔχνεσι τοῦ Λόγου, ἐπορεύθης ἀσκητικῶς, καὶ τῆς ἀπαθείας, τὴν ἔλλαμψιν πλουτήσας, παθῶν ἡμᾶς δμίχλης, ρῦσαι Τιμόθεε.

Τοῦ Ἱεράρχου.

Τὸν Ὑῖδν ὁμότιμον τῷ Πατρὶ, Πάτερ δογματίζων, καὶ τῷ Πνεύματι συμφυῆ, τῆς ὁμολογίας, τὸν στέφανον ἐδέξω Εὐστάθιε ποικίλαις, παλαίστας θλίψεις.

22. Ἡ εὐρεσις τῶν Δειψάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου Μαρτύρων.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ὡς ῥόδα νοητά, καὶ χαρίτων ταμεῖα, ἐφάνησαν ἐκ γῆς, τὰ σεπτὰ Ὑμῶν σκῆπη, πανένδοξοι μάρτυρες, Ἐκκλησίας ἐδραΐωμα, διαπνέοντα, τῶν λαμάτων τὴν χάριν, καὶ παρέχοντα, ὁμῆν ζωῆς τοῖς ἐκ πόθου, Ὑμᾶς μακαρίζουσι.

Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. β'. Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἀθλοφορικὴν, ἐκφαίνοντα εὐκληρίαν, καὶ πνευματικὴν, ἐκπνεόντα εὐδοίαν, ἀνεφάνησαν γῆθεν, Ὑμῶν νῦν τὰ λείψανα, Ἀθλοφόροι πανασίδιμοι, τῶν Ἀγγέλων ἑμοδίαιτοι, καὶ Χριστοῦ κήρυκες ἔνθεοι· ὃν δυσωπεῖτε θερμῶς, τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Μεγαλυνάριον.

Ἦνθησαν ὡς κρίνα μυροβαφῆ, τὰ λείψανα ἤδη, ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν σεπτῶς, καὶ τῆς ἀφθαρσίας, τῇ νοητῇ εὐπνοίᾳ, Μάρτυρες τοῦ Κυρίου, ἡμᾶς εὐφραίνουσι.

23. Πολυκάρπου Σμύρνης Ἱερομάρτυρος.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τὴν κλήσιν τοῖς ἔργοις σου, ἐπισφραγίσας σοφέ, ἐλαία κατὰ καρπος, ὠφθης ἐν οἴκῳ Θεοῦ, Πολυκάρπε ἐνδοξε· σὺ γὰρ ὡς Ἱεράρχης, καὶ στερρὸς Ἀθλοφόρος, τρέφεις τὴν Ἐκκλησίαν, λογικῇ εὐκαρπία; πρεσβεῦων Ἱερομάρτυς, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Μεγαλυνάριον.

Φοίνιξ ἀνεδείχθης καρποτελής, ὡς καρποφορίαν, περιφέρων θεουργικὴν, τὴν τῶν Ἀποστόλων, ἀμέσως κοινωνίαν, δι' ἧς ἐκτρέφεις κόσμον, Πάτερ Πολυκάρπε.

24. Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα εὐρεσις τῆς τιμίας Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρομοῦ καὶ Βαπτιστοῦ.

Μεγαλυνάριον.

Ὡσπερ μυροθήκη πνευματικὴ, ἐκ γῆς ἀνεφάνη, σοῦ ἡ πάντιμος Κεφαλῆ, βαπτιστὰ Κυρίου, καὶ κόσμου κατευφραίνει, τῆς ἠδυνόου δόξης ταῖς διαδόσεσι.

25. Ταράσιου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Βίου ὀρθότητι, καλλωπιζόμενος, φωστὴρ ὑπέρλαμπρος, ὠφθης τοῦ Πνεύματος, ἱεραρχίας τὴν στολήν, ἀξίως ἐνδεδυμένος· ἔθεν τῶν αἰρέσεων, κατευνάσας τὸν τάραχον, στύλος καὶ ἐδραΐωμα, Ἐκκλησίας γεγένησαι· διὸ τοὺς σοὺς ἀγῶνας γεραίρει, Πάτερ Ταράσιε θεόφρον.

Μεγαλυνάριον.

Τύπον καλῶν ἔργων δι' ἀρετῆς, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, παραστήσας Πάτερ σαυτόν, τοῦ Χριστοῦ τὸν τύπον, ἐν ἱεραῖς εἰκόσιν, ἐδίδαξας τιμᾶσθαι ὀρθῶς Ταράσιε.

26. Πορφυρίου Γάζης.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Πορφυραυγέσιν ἀρετῶν λαμπηδόσι, καταλαμπρύνης σεαυτὸν Ἱεράρχα, καθάπερ φῶς ἐξέλαμψας Πορφύριε σοφέ· λόγοις γὰρ καὶ θαύμασιν, ἀληθῶς διαπρέψας, πᾶσιν ἐβεβαίωσας, εὐσεβείας τὴν χάριν· καὶ νῦν Χριστῷ ἀύλως λειτουργῶν, ὑπὲρ τοῦ κόσμου μὴ παύσῃ δεόμενος.

Μεγαλυνάριον.

Τῆς Θεσσαλονίκης σεπτὸς βλαστός, καὶ Γαζαίων θεῖος, Ποιμενάρχης καὶ δδηγός, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, νυμφαγωγὸς ἐδείχθης, Πορφύριε τρισμάκαρ, σῶζων τοὺς δούλους σου.

27. Προκοπίου Ὁμολογητοῦ τοῦ Δεκαπολίτου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Φερωνύμως προκόπτων ἐν ἀσκήσει Προκόπιε, ἦρθης ἐκ δυνάμειος Πάτερ, πρὸς ἀθλήσεως ἔλλαμψιν· Χριστοῦ γὰρ τὴν εἰκόνα προσκυνῶν, Μαρτύρων ἀνεδείχθης κοινωνός· μεθ' ὧν πρέσβευε παμμάκαρ διὰ παντός, ὑπὲρ τῶν ἐκβοῶντων σοι· δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Μεγαλυνάριον.

Θείας ὑπαλείπτῃ σε προκοπῆς, καὶ ὁμολογίας, θεηγόρου ὑψηγῆτήν, Πάτερ εὖ εἰδότες, τοὺς πόνους σου τιμῶμεν, δι' ὧν καταपुरσεύεις ἡμᾶς Προκόπιε.

28. Βασιλείου Ὁμολογητοῦ Ὁσίου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Βασιλεῖον δώρημα, τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, ἐδείχθης Βασίλειε, ὡς θασιλεύσας παθῶν, τοῖς θεοῖς σου σκάμμασι· σὺ γὰρ ὁμολογία, τὸν σὸν βίον φαιδρύνας, λάμπεις δι' ἀμφοτέρων, ὡς ἀστήρ σελασφόρος· ἐντεῦθεν τῆς ἀσαλεύτου, βασιλείας ἠξίωσαι.

Μεγαλυνάριον.

ᾠφθης Βασιλέως τῶν οὐρανῶν, θεράπων καὶ μύστης, διὰ θείου εἰλικρινοῦς. Οὐ τὸν χαρακτήρα, σεβόμενος ἀισχύρεις, Βασίλειε παμμάκαρ, ἀνακτα τύραννον.

29. Κασσιανοῦ Ὁσίου τοῦ Ρωμαίου.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τῆς σοφίας τὸν λόγον Πάτερ τοῖς ἔργοις σου, ἀσκητικῶς

γεωργήσας ὡς οἰκονόμος πιστός, ἀρετῶν μυσταγωγεῖς τὰ κατορθώματα· σὺ γὰρ πράξας εὐσεβῶς, ἐκδιδάσκεις ἀκριβῶς, Κασσιανὲ θεοφόρε, καὶ τῷ Σωτῆρι πρεσβεύεις, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Κοντάκιον.

Ἦχος α΄. Χορὸς Ἀγγελικός.

Οἱ λόγοι σου σοφέ, οὐρανοῦ κασσίας, ὁσμὴν πνευματικὴν, διαπνέουσι κόσμῳ· φιάλαι γὰρ ὄφθησαν, ἀρωμάτων ὡς γέγραπται, σιαγόνες σου αἱ ἀναπτύσσουσαι πᾶσιν, τὰς ἐν Πνεύματι, πνευματικὰς ἀναβάσεις, Κασσιανὲ Ὅσιε.

Μεγαλυνάριον.

Γνώσεως τῆς θύραθεν μετασχών, ὄφθης κεκρυμμένης, ἐπιστήμης μυσταγωγός, ἥς τὰς ἐπιδόσεις, λόγοις ἡμᾶς παιδεύεις, Κασσιανὲ θεόφρον, Πνεύματος σκῆνωμα.

Μοναχὸς ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΜΑΣ

Εἰς τὸ Ἀναμορφωτικὸν Σχολεῖον Ἀμπελοκήπων.

Ἦταν πολὺ σοφὴ ἡ σκέψις ποὺ ὠδήγησε τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, στὴν ἴδρυσιν τοῦ «Γραφείου Διακονίας τῶν ἐν Φυλακαῖς»—«Ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς με». Κατ' εὐθεῖαν, συνεπῶς, στ' ἀχνάρια τῆς διδασκαλίας Ἐκεῖνου...

«Ἐκκλησιαστικοὶ Παραστάται» ὀνομάσθησαν οἱ Πρεσβύτεροι, ποὺ ἐτάχθησαν στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου. Σὲ κάθε φυλακῇ κι' ἕνας «Ἐκκλ. Παραστάτης» νὰ φροντίζῃ τὶς πνευματικὰς ἀνάγκας πρῶτα. (Λειτουργία-διδασκαλία-ἐξομολόγησι), καὶ τὶς ἄλλες τὶς ἀτομικὰς ὕστερα (ἐξυπηρέτησι-βοήθημα κ.δ.), στὸ μέτρο ποὺ εἶναι δυνατὸ, νομιμο καὶ ἠθικῶς.

Τελειώνοντας ἡ «κουφή» βδομάδα τῆς περυσινῆς Μ. Σαρακοστῆς, πῆρα τὸ ἔγγραφο, ποὺ μὲ ὠρίζε προεισαγωγικὰ (τ' ὀριστικὸ ἦρε ὕστερ' ἀπὸ λίγο), «Ἐκκλ. Παραστάτην» στὸ Ἀναμορφωτ. Κατάστημα Ἐθλέων Ἀμπελοκήπων.

Μεγάλῃ Τρίτῃ, 4-5 τ' ἀπόγευμα, ἔπρεπε νὰ κάμω τὴν πρώτη μου ἐπαφή. Στὴν ὥρα μου βρέθηκα μπρὸς στὴ μεγάλη, βαρεῖα, σιδερένια αὐλόπορτα τοῦ κτιρίου. Μιὰ τεράστια μάνδρα τὸ περιτριγυρίζει. Τὰ σιδερόφραχτα παράθυρα, σ' ὅλες τὶς μεριές, ποὺ πίσω τους βλέπεις μονάχα χέρια ποὺ βαστοῦν τὰ σίδηρα σφιχτὰ καὶ πρόσωπα κολλημένα πάνω τους, γράφουν τὴν πρώτη δυσάρεστη ἐντύπωσιν στὴν καρδίαν τοῦ ἐπισκέπτη.

Σ' αὐτὴν καὶ σ' ὅλες τὶς ἐπισκέψεις ποὺ ἀκολούθησαν, ἦρθα σ' ἐπαφή μὲ τὰ κορίτσια, «τὰ παιδιὰ», τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ. Ὁχτῶ - ἐννιά χρονῶ τὰ μικρότερα, εἴκοσι ἕνα - εἴκοσι δυὸ τὰ μεγαλύτερα.

Ἐνα φαρμακερὸ κεντρὶ τρυπάει, ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας στιγμή, τὴν ψυχὴ μου. Ἀγκαλιάζει ἡ ματιὰ μου τὰ σγουρὰ κεφαλάρια τῶν μικρῶν παιδιῶν, ἐνῶ οἱ χάντρες τῶν ματιῶν τους καρφώνονται ἀπάνω μου μ' ἀγάπη καὶ τρυφεράδα.

Σκέφτομαι: Τάχα δὲν ἔχουν τὰ μικροῦτσικα τοῦτα ἀνάγκη ἀπὸ τῆς μάνας τὴν τρυφερὴ στοργή; Δὲν ἀποζητοῦν τὸ βράδυ, ποὺ τὰ βλέφαρά τους τὰ γέρνει βαρεῖα ὁ ὕπνος, τῆς μάνας, τὸ ἀλογάριστο σ' ἀξία, φίλι, πάνω στὸ μέ-

τωπό τους; Ποιά φοβερή ώρα τὰ ξερίζωσε, ἀπὸ τὴ φυσική τους φωλιά καὶ τὰ φερε πίσω; Ποιὰ πανύψηλους κρούους μαντρότουχους τούτους;

Βλέπω ὕστερα κοπέλλες δροσερές, νειάτα ὄλο φρεσκάδα, πού, τὸ ἴδιο, μὲ δέχονται μ' ἓνα ὄχι φτωχὸ καλωσόρισμα, μὲ τὶς ἀναγκαῖες ἐξαίρεσεις.

Συλλογίζομαι: Στὴν πιὸ ὠραία ἡλικία τους, τὰ ἐφηβικά, γεμάτα ζωή, κορμιά τοῦτα, ποῖς νῆναι ὁ αἴτιος πού τὰ ἔφερε πίσω ἀπὸ τὰ σιδερόφραχτα παράθυρα; «Αὐτὰ ἡμαρτον ἢ οἱ γονεῖς αὐτῶν» ἢ μήπως, ἡ κοινωνία ὀλόκληρη, κι' ἔσπρωξε ἐδῶ τὰ συντρίμια ἀπ' τὸ ναυάγιο;

Μὲ μιὰ μικρὴ διακοπή, κι' ἐνῶ τὸ βλέμμα μου φροντίζει νὰ ζυγίση καλὰ ὄλο τὸ ὀπτικὸ πεδίο, πού τοῦ προσφέρεται, μαζὶ μὲ ἔμφυχο καὶ ἄψυχο περιεχόμενο, στοχάζομαι:

—Τοῦτα τὰ κορίτσια, πού ἤρθαν (τὰ φέρανε εἶναι τὸ σωστό), γι' ἀναμορφωσι στὸ κτίριο αὐτό, εἶναι ἀπὸ κάποια πόλι, ἀπὸ κάποιο χωριό. Ἀνῆλθον σὲ κάποια ἐνορία. Τὸ ξέρετε, ἀράγε, ὁ Ἐφημέριός τους, ὅτι ζοῦν ἐδῶ μέσα; Ὁ Ποιμὴν πού ἐξεῖχε ὁ ρέος νὰ γνωρίζῃ τὰ πρόβατα «καλῶν αὐτὰ κατ' ὄνομα» (Ἰωάν. ι' 3), γνωρίζει ὅτι ἓνα πρόβατό του βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴ θέσι;

Καὶ τί ἔκαμε ὁ Ποιμὴν, τί ἔκαμα ἐγὼ, πού εἶμαι ἐκεῖνος πού ἐλέγχεται τὴν ὥρα τούτη, (γιατί δὲν πρέπει νὰ προσέχω στὸ «κάρφος» τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅταν ὑπάρχη «ἡ δοχὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μου»), τί ἔκαμα ἐγὼ ὡς Ποιμὴν, πρῶτα ἀπ' ὅλα, γιὰ νὰ μὴν ξεστράτισῃ ἓνα πρόβατό μου καὶ φτάσῃ ὡς ἐδῶ; Τὸ φροῦρησα, τὸ διδάξα, τὸ κατήχησα, ξαγρύπνησα γι' αὐτό, κυνήγησα τὸ λύκο, γιὰ νὰ μὴ μοῦ τ' ἀρπάξῃ;

Κι' ὅταν μοῦ ἔφυγε καὶ πλανεύτηκε κι' ἔφτασε ὡς ἐδῶ, ἐνοιῶσα ὅτι ἔχασα ἓνα πρόβατο; Τί ἔκανα νὰ τὸ βρῶ, νὰ τὸ φέρω πίσω; Ὅταν τὸ πρόβατο δὲν ἦταν ἀπολωλὸς, φρόντισα νὰ μὴ γίνῃ; Κι' ὅταν ἔγινε, ἔκαμα ὅ, τι μοῦ λέγει «ὁ Καλὸς Ποιμὴν» στοὺς στίχους Λουκά ιε' 4 κ. ἐ. καὶ 8 κ. ἐ.; Μήπως «ρε γέγω», σὰν τὸν Ἰωάν, χωρὶς νὰ ἔχω νοιώσει τὴν ἀπουσία τοῦ πλανημένου κι' ἔχω μεσάνυχτα γιὰ τὸ ποῦ βρίσκεται;

Πόσο κλαίω ἀληθινὰ τὴν ὥρα τούτη στὴ σκέψῃ ὅτι, οὔτε τὸ πρῶτο ἔκανα, οὔτε τὸ δεῦτερο! Οὔτε τὰ πρόβατα φύλαξα ὅπως ἔπρεπε, οὔτε σὰν χάθηκα φρόντισα, ὡς ἔπρεπε, νὰ τὰ βρῶ...

Ἀνατριχιάζω μπρὸς στὴν εὐθύνη...

Μήπως κι' ἐσύ, ἀδελφέ Ἰερέα, πού διαβάζεις τὶς γραμμὲς αὐτές, νοιώθεις τὴν ἴδια εὐθύνη; Ὡ! Ἄκουσε τότε—ἀλλοίμονο!—μαζὶ μου, τί μᾶς λέει ὁ Ἄγιος Θεός:

«Ὡ ποιμένες... μὴ βόσκουσι ποιμένες ἑαυτοὺς, οὐ τὰ πρόβατα βόσκουσιν οἱ ποιμένες; Ἰδοὺ τὸ γάλα κατέσθετε καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε καὶ τὸ παχὺ σφάζετε καὶ τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε· τὸ ἥσθενηκος οὐκ ἐνισχύσατε καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε... Καὶ διεσπάρῃ τὰ πρόβατά μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας καὶ ἐγενήθη εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ... καὶ διεσπάρῃ τὰ πρόβατά μου... καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων... οὐκ ἐξεζήτησαν οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα μου καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτοὺς, τὰ δὲ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκησαν... Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν ...» (Ἰεζεκίηλ ΔΔ'.)

Ὡ! Ἀδελφέ μου, σ' αὐτὴ τὴν «ἐκζητήσῃ τῶν προβάτων», ὅταν ὁ Θεὸς ἔρθῃ καὶ μᾶς ζητήσῃ τὰ πρόβατα πού μᾶς ἐμπιστεύτηκε, τί θὰ τοῦ ποῦμε;

Μήπως ζυπνοῦν μέσα σου κάποιες εὐθύνες, ὅπως σὲ μένα, μὲ ἀφορμὴ τὴ διακονία μου στὸ Ἀναμορφωτικὸ Κατάστημα Θηλέων Ἀμπελοκήπων;

Πρεσβύτερος ΚΩΝΣΤ. Β. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Πληροφορούμεθα ὅτι :

Εἰς τὴν ἐνορίαν Ὁσίας Ξένης τοῦ Δήμου Νικαίας συνεστήθη Ἀδελφότης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Τὰ Τέκνα τῆς Ἐκκλησίας» μὲ σκοπὸν τὴν θρησκευτικὴν ἐξύψωσιν τῶν ἐνοριτῶν, τὴν φιλανθρωπικὴν ἐκδήλωσιν εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς καὶ τὴν κοινωνικὴν τακτοποίησιν τῶν ἐχόντων ἀνάγκην. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελέσθη ἀπὸ τῶν προϋστάμενων τοῦ ναοῦ, αἰδεσιμολ. Λάμπρον Σταθόπουλον, ὡς Πρόεδρον, τὸν ἕτερον τῶν ἐφημερίων αἰδ. Κωνστ. Πλατανίτην, ὡς ἀντιπρόεδρον καὶ ἀπὸ ἑνῆς κυρίας καὶ δεσποινίδας, ἐκλεγείσας κατόπιν ψηφοφορίας.

Ἡ Ἀδελφότης, καθαρῶς θρησκευτικὴ ἐνοριακὴ ὀργάνωσις, ὑπεράνω καὶ ἐκτὸς ἄλλων κινήσεων, ὡς μέλη τῆς μὲν θεωρεῖ ὄλους τοὺς ἐνορίτας, συνδρομητὰς δὲ τοὺς ἐκπληροῦντας τὰς οικονομικὰς ὑποχρεώσεις τῶν. Ἡ ἐκ 2000, περίπου ἐνοριτῶν ἐνορία διηρέθη εἰς ἑνῆς τμήματα, εἰς ἕν ἕκαστον τῶν ὁποίων προϋσταται ἀνά ἕν μέλος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου μὲ δύο βοηθοὺς πρὸς ἐπίτευξιν τῶν κάτωθι σκοπῶν:

1) Τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν ἐξ ὄλων τῶν σημείων τῆς ἐνορίας. 2) Τὴν ἐξακριβῶσιν τῶν πραγματικῶς ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν. 3) Τὴν εὐκόλον καὶ ταχεῖαν εἰσπραξίαν τῶν συνδρομῶν. 4) Τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἡθικῆς καταστάσεως τῶν ἐνοριτῶν, ἧτοι ἀν' ὑπάρχουν καὶ πόσοι : α) συζοῦν παρανόμως β) ἐν διαστάσει γ) χιλιασταί δ) ἑτερόδοξοι ε) ἀν γίνεται ἀντιχριστιανικὴ τις διδασκαλία καὶ ζ) τοὺς χριστιανοὺς οἵτινες ζοῦν μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκαστον μέλος κατὰ τὴν μηνιαίαν συγκέντρωσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὑποχρεωτικῶς ἀναφέρει τὰς διαπιστωθείσας καταστάσεις, αἵτινες καταχωροῦνται εἰς εἰδικὸν βιβλίον.

Ἡ τοιαύτη διαίρεσις καὶ ὀργάνωσις τῆς ἐνορίας ἔσχε τὰ ἀκόλουθα ἀποτελέσματα, ἅτινα μετὰ μεγάλῃς εὐχρείας ἐπετεύχθησαν: 1) Ἐνεγράφησαν 560 μέλη—συνδρομηταί. 2) Συνετάγη ἀκριβὴς κατάλογος τῶν ἀπόρων μὲ πλήρη τὴν οἰκογενειακὴν τῶν κατάστασιν. 3) Διεπιστώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν παρανόμως συμβιούντων, τῶν ἐν διαστάσει, τῶν χιλιαστῶν, ἑτεροδόξων καὶ ἡ ἐν γένει κοινωνικὴ καὶ ἡθικὴ κατάστασις τῆς ἐνορίας.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀνωτέρω καὶ κατ' ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ ἐγκεκριμένου καταστατικοῦ, κατὰ τὸ ὄμιον χρονικὸν διάστημα τῆς μέχρι τοῦτε λειτουργίας τοῦ προγράμματος τούτου ἐπετεύχθησαν τ' ἀκόλουθα.

1) Τελεῖται ἐκάστην Πέμπτην θεία λειτουργία μετὰ σχετικοῦ κηρύγματος χάριν τῶν μελῶν, συνδρομητῶν καὶ δωρητῶν τῆς Ἀδελφότητος. 2) Δις τῆς ἐβδομάδος ἱερὰ ἐξομολόγησις, ἐπαυξανομένη τῶν ἡμερῶν κατὰ τὴν περίοδον τῶν νηστειῶν. 3) Ἀνεκοινώθη πόσα παιδιά εἶναι ἀβάπτιστα, ἐλλείψει ἀναδόχων καὶ πόσοι χριστιανοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ἀνάδοχοι. Οὕτως βαπτίσθησαν 15, ἐντελῶς δωρεάν, δι' ἐξόδων δὲ τῆς Ἀδελφότητος ἡγοράσθησαν τὰ «βαπτιστικά». 4) Ἐπετεύχθη ἡ νομιμοποίησις τῶν σχέσεών τῶν τριῶν ἐν παρανομία συζώντων, δι' ἐξόδων τῆς Ἀδελφότητος, ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσιν μόνον τῶν ἀδειῶν, καὶ κατὰ τ' ἄλλα ἐντελῶς δωρεάν. 5) Ἐνισχύθησαν οικονομικῶς, δι' εἰδῶν οἰκιακῆς χρήσεως, τρεῖς ὄρφανα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων, κατὰ τοὺς γάμους τῶν. 6) Ἀπεστάλησαν εἰς πρεσβυτέριον, δι' ἐξόδων τῆς, δύο ἄπορα παιδιά, ἡλικίας 7 καὶ 10 ἐτῶν. 7) Παρεσχέθη δωρεάν ἰατρικὴ περίθαλψις εἰς 60 πτωχοὺς διὰ τοῦ ἱατροῦ τῆς Ἀδελφότητος κ. Στεφ. Λεπτιδίου. 8) Ἐχορηγήθησαν φάρμακα εἰς 50 ἀπόρους ἀσθενεῖς. 9) Παρεσχέθη νοσοκομειακὴ περίθαλψις εἰς δύο ἀπροστατεύτους γυναῖκας. 10) Διενεμήθησαν βοηθήματα εἰς 150 ἀπόρους. 11) Εἰς 100 ἀπόρους μαθητὰς, τῶν σχολείων τῆς ἐνορίας, ἡγοράσθησαν βιβλία καὶ λοιπὰ σχολικὰ εἶδη καὶ 12) Διετέθησαν τὰ εἶδη ταφῆς εἰς δύο δυστυχεῖς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ. Α. Κ. Ε.

Έπίδομα επί ταῖς έορταῖς.—Δι' απόφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐνεκρίθη ἡ καταβολή εἰς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Τ. Α. Κ. Ε., ἐπὶ ταῖς έορταῖς τῶν Χριστουγέννων, ἐκτάκτου ἐπιδόματος ἴσου πρὸς μίαν μηνιαίαν σύνταξιν. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς απόφάσεως ταύτης ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 11140)21-12-54 σχετικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Κεντρικοῦ Τ. Α. Κ. Ε. πρὸς τὰ Τοπικά.

Δὲν δικαιοῦνται τοῦ ἐπιδόματος τούτου ὅσοι ἐκ τῶν συνταξιούχων τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. θὰ λάβουν ἐπίδομα ἐξ ἄλλης πηγῆς εἴτε ὑπὸ τύπον μισθοῦ εἴτε ὑπὸ τύπον συντάξεως.

Νοσοκομειακὴ περιθάλψις.—Δι' ὑπουργικῆς απόφάσεως δικαιοῦνται ἐφεξῆς νοσοκομειακῆς περιθάλψεως παρὰ τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. οἱ ἡσφαλισμένοι, οἱ ἔχοντες εἰς αὐτὸ συμπληρωμένην ἐξάμηνον συμμετοχὴν καὶ ἰσόχρονον καταβολὴν ἀσφαλιστρῶν.

Συντάξεις διὰ λόγους ὑγείας.—Διευκρινίζεται, ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 57 καὶ 13 τοῦ Α. Ν. 2200)1940, διὰ τὴν χορήγησιν συντάξεως εἰς ἡσφαλισμένους ἐφημερίους, ὧν ἡ ἀπομάκρυνσις ἐκ τῶν ἐφημεριακῶν τῶν καθηκόντων καθίσταται ἀναγκαία διὰ λόγους ὑγείας, θὰ πρέπει τοῦτο νὰ διαπιστοῦται δι' ἐνόρκου βεβαιώσεως ἐνώπιον εἰρηνοδίκου ὑπὸ δύο ἰατρῶν ὑποδεικνυμένων ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ. Α. Κ. Ε.

Ἐν τῇ βεβαιώσει ταύτῃ δεόν ἀπαραιτήτως νὰ γίνεται μνεία: α) τῆς παθήσεως β) ὅτι αὐτὴ ἐπῆλθε κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων καὶ γ) ὅτι ὁ παθὼν κατέστη ἕνεκα ταύτης ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν του καθηκόντων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς βεβαιώσεως ταύτης θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ παῦσις τοῦ ἐφημερίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ διαδικασία τῆς ἀπονομῆς συντάξεως λόγῳ ἀναπηρίας.

Ἀπονομὴ συντάξεων.—Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Δ. Σ. τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. τῆς 23 Νοεμβρίου 1954 ἀπενεμήθησαν αἱ ἐξῆς συντάξεις: 1). Ἀόγφ. γήρ. α-τ ο ς: εἰς τοὺς αἰδ. κ.κ. α) Μαστρονικολῆν Νικόλαον τοῦ Γεωργίου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Παλαιᾶς Χώρας Ἰ. Μ. Καρυστίας καὶ Σκύρου, ἐκ δραχ. 523 μηνιαίως ἀπὸ 1 Αὐγούστου 1954. β) Παπαδόπουλον Θεοφάνην τοῦ Ἰωάννου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Ὀλυμπιάδος Ἰ. Μ. Ἐλασσόνας, ἐκ δραχ. 523 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1954. γ) Καλογερᾶν Νικόλαον τοῦ Κωνσταντίνου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Σβαρονάτων Ἰ. Μ. Κεφαλληνίας, ἐκ δραχ. 567 μην. ἀπὸ 1 Αὐγούστου 1954. δ) Παπαγιαννάκην Χαρίτινα τοῦ Ἀκακίου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Καλλιθέας Πεδιάδος Ἰ. Μ. Κρήτης, ἐκ δραχ. 527 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1954. ε) Τρουφᾶκον Γρηγόριον τοῦ Γεωργίου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Παπαδιανίαν Ἰ. Μ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, ἐκ δραχ. 523 μην. ἀπὸ 1 Αὐγούστου 1954. στ) Δημητριάδην Ἀπόστολον τοῦ Δημητρίου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Ἀγ. Γεωργίου Νεαπόλεως Ἰ. Μ. Θεσσαλονίκης, ἐκ δραχ. 454 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1954 μέχρι 30 Ἰουνίου 1954 ἀπὸ 1) 7) 54 αὔξανομένη κατὰ 25 %, ἦτοι 567 μηνιαίως. ζ) Εὐθαλιτισίδην Κωνσταντίνου τοῦ Στυλιανοῦ, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Ἐξοχῆς Ἐραῶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, ἐκ δραχ. 418 μηνιαίως ἀπὸ 1-1-54 μέχρι 30-6-54 ἀπὸ 1-7-54, αὔξανομένη κατὰ 25 %, ἦτοι 523 μηνιαίως. 2). Ἀόγφ. ἀναπηρίας: εἰς τοὺς αἰδ. κ.κ. α) Γερανὸν Ναπολέοντα τοῦ Πέτρου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Σπαρτίλλων Ἰ. Μ. Κερκύρας, ἐκ δραχ. 567 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1954. β) Ντούσχαν Σωτήριον τοῦ Δημητρίου, τῶς ἐφημέριον ἐνορίας Βαλανιδούσης Ἰ. Μ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἐκ δραχ. 523 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1954. γ) Κῦρνον Μᾶρκον τοῦ

Κύρκου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Ἐνω Μουσικωτίτισης Ἰ. Μ. Ἰωαννίνων, ἐκ δρχ. 523 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1954. δ) Παπαδημητρίου Δημήτριου τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Βαφειοχωρίου Ἰ. Μ. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, ἐκ δρχ. 473 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1954. 3) Λόγω πρῶτου θανάτου τοῦ ἠσφαλισμένου οικογενειάρχου : εἰς τὴν κυρίαν Μαρίαν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Στυλιανοῦ Πετριδῆ, τέως ἐφημερίου ἐνορίας Ἀσπροπύργου Ἰ. Μ. Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, ἐκ δρχ. 426 μηνιαίως ἀπὸ 1) 3) 54 μέχρι 30) 6) 54, ἀξανομένη ἀπὸ 1) 7) 54 κατὰ 25% ἐπὶ παγίου ποσοῦ δρχ. 200, ἤτοι σύνολον συντάξεως 476 μηνιαίως. Μετεβιβάσθησαν δὲ αἱ συντάξεις : α) Τῆς ἀποβιώσασης πρεσβυτέρας Ἀσσημῶς Εὐθυμίου Μαρκοδήμου εἰς τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς διδάς 1) Χρυσούλαν 2) Μαρίαν 3) Δημητρούλαν 4) Γιαννούλαν 5) Κατίναν καὶ 6) Σοφίαν, ἀπὸ 1 Μαΐου 1954 ἐκ δρχ. 757 μηνιαίως (βασική). β) Τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Οἰκονόμου Χρήστου τοῦ Δημητρίου εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ κυρίαν Μαρίαν καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας του διδάς Πασχαλίαν καὶ Ἀναστασίαν ἀπὸ 1 Αὐγούστου 1954 καὶ ἐκ δρχ. 440 μηνιαίως. γ) Τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Πανουσοπούλου Ἰωάννου τοῦ Βασιλείου εἰς τὴν ἀγάμον θυγατέρα του διδά Μαρίαν ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1954 καὶ ἐκ δρχ. 1087 μηνιαίως (βασική).

Χορηγίαι βοήθημάτων.— Ὁμοίως κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαισιν ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα εἰς τοὺς αἰδῶς. κ.κ. α) Νικ. Μαστρονικολῆν δρχ. 2.900, β) Θεοφάνη Παπαδόπουλον δρχ. 2.920, γ) Νικόλαον Καλογεράν δρχ. 2.900, δ) Χαρίτωνα Παπαγιαννάκην δρχ. 2.530, ε) Γρηγόριον Τρουφάκον δρχ. 2.900, στ) Ἀπόστολον Δημητριάδην δρχ. 2.830, ζ) Κωνσταντῖνον Εὐθαλίτσιν δρχ. 2.830, η) Ναπολέοντα Γερανὸν δρχ. 2.930, θ) Σωτήριον Ντούσκαν δρχ. 2.930, ι) Μᾶρκον Κύρκου δρχ. 2.930, ια) Δημήτριον Παπαδημητρίου δρχ. 2.265, καὶ εἰς τὴν κυρίαν Μαρίαν Πετριδῆ δρχ. 2.310.

Ἐπιβολαὶ κυρώσεων.— Ἐπεβλήθησαν πρόστιμα εἰς ἐφημέριους, τῶν ὁποίων εὐρέθησαν δηλώσεις βαπτίσεων εἰς τὸ Ληξιαρχεῖον ἄνευ τοῦ νομίμου κληρικοσήμεου. Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν δι' ἐγκυκλίου ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ἐφημερίων τῆς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν νομίμων κυρώσεων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδῶς. Ἀριστείδην Ἀναγνωστόπουλον, Ἀλυρὸν Βόλον: Σᾶς ἐστάλησαν τὰ ὑπ' ἀριθ. 17 καὶ 18 ζητούμενα τεύχη τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος». — **Αἰδῶς.** Ἰωάννην Λευθεριώτην, Πέλεκκα Κεοκώρας: Εἰς τὸ TAKE φέρεσθε ἠσφαλισμένους ἀπὸ 15-12-946 καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ σας. Διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ 1946 μέχρι σήμερον διάστημα οὐδὲν ὀφείλετε. Διὰ τὰ τεύχη τῆς συντάξεως, ἀποχωρῶν μετὰ 35ετῆ ὑπηρεσίαν, ἀσχέτως συμπληρώσεως ἢ μὴ τῶν 70 ἐτῶν, δέον νὰ ἔχη καὶ 10ετῆ τουλάχιστον συμμετοχὴν εἰς τὸ TAKE καὶ οὐχὶ τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας. Αὕτη κανονίζεται ὅπως ἀκριβῶς καὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι αὕτη προσανέξεται κατὰ 250 δραχμιάς. Ἐφημέριος ἀποχωρῶν τῆς ὑπηρεσίας διὰ λόγους ἀσθενείας καὶ ἀνικανότητος δικαιούται ἀναλόγων συντάξεως ἀδιαφόρως τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας. Ζητούμενον Μέγα Ὁρολόγιον μετὰ σχετικοῦ χρονοστικῶ καὶ τιμοκατάλογος σᾶς ἐστάλη. Ἀπόστολος καὶ Μηνιαῖα δὲν ἐξεδόθησαν ἀκόμη ἐπανέλθειτε ἀργότερον. — **Αἰδῶς.** Ἰωάννην Παπαλιᾶν, Κοματιοτὴν Ἐλασσῶνος: Σᾶς ἐστάλησαν ἀντὶ ἐνὸς πέντε σήματα κατωτέρου κα-

τηχημικῶν.— **Αἶδες.** **Εὐάγγελον Ζιζυράκη,** Ἐρχάγγελον Ἀλωπίας: Ζητούμενον Ἐξομολογητῆριον ὡς ἐστάλη μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ· ἕτερον νεώτερον δὲν ὑπάρχει· δύνασθε ὁμως νὰ εὑρητε εἰς τὸν «Ἐφημέριον» διάφορα σχετικὰ μὲ τὴν ἐξομολόγησιν ἄσθρα κλπ.— **Αἶδες.** Ἐλπιδοφόρον **Σαββίδην,** Τρίλοφον Κατερίνης: Ζητούμενα βιβλία ἐστάλησαν ἐπ' ὀνόματί σας μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Δυνάμεθα νὰ σᾶς προμηθεύσωμεν παρ' ἄλλου ἐκδότου Παρακλητικὴν ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ ἀντιτίμου 180 δραχ.— **Αἶδεσιμωτάτους Ζαχαρίαν Γεώργιον,** Μελίσσια Αἰγιαλείας: **Γεώργιον Σουπιόν,** Μουδρον Ἀθήμων: Εἰσπραχθεῖσαι μερίμνη ὑμῶν συνδρομαὶ τοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ἐλήφθησαν καὶ ὡς ἐστάλησαν σχετικαὶ ἐξοφλητικαὶ ἀποδείξεις. Συγχαίροντες εὐχαριστοῦμεν θεομύατα δι' ἐπιδεικνύομενον ἐνδιαφέρον σας καὶ καταβαλλομένους κόπους σας· ἐστάλησαν τῷ δευτέρῳ ζητηθέντες Ἡμεροδείκται.— **Αἶδες.** **Τρύφ. Τρυφωνόπουλον,** Κυλλήνην· Ἡλείας: Ἐπιστορὰν βιβλίον ἐλήφθη καὶ ἐγένετο ἡ σχετικὴ πίστωσίς σας.— **Πανοσιολ. Γερμανὸν Μακρήν,** Μακρονήτικα Κεφαλληνίας: Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. Συνδρομὴ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ἐλήφθη καὶ ὡς ἐστάλη σχετικὴ ἀπόδειξις· εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδεσιμωτάτους Ἀπόστολον Ἀποστολίδην,** Χορτιάτην Θεσσαλονίκης: **Γαβριὴλ Τσολάκη,** Ν. Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης: Εἰσπραχθεῖσαι μερίμνη ὑμῶν συνδρομαὶ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ἐλήφθησαν καὶ ὡς ἐστάλησαν ἐξοφλητικαὶ ἀποδείξεις. Θεομύατα σᾶς εὐχαριστοῦμεν συγχαίροντες.— **Αἶδες.** **Αὔγουστῖνον Καταιμπιέρην,** Καινούριον Ἀργαίου: Ἀνέλαβεν ὁ ἀρμόδιος νὰ σᾶς ἀποστείλῃ τὸ ὑπ' ἀριθ. 8 τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας» τοῦ 1954.— **Αἶδες.** Ἀναστάσιον **Γαρνέλην,** Νησάκι Κεοκύρας: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» καὶ ὡς ἐστάλησαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα.— **Αἶδες.** **Μιχαὴλ Παπαγιακάλην,** Πάμφιλα Μυτιλήνης: Τὰ ἀχρεωστικῶς καταβληθέντα εἰς τὸ ΤΑΚΕ ὡς ἐπετρογράφησαν.— **Αἶδες.** **Κ. Τετριμίδην,** Μήλον: Ἡ Ἐγκυκλοπαίδεια ἔπαισε πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐκδίδηται. Πληροφοροῦμεθα δι' ἐλπίζεται ἡ προσεχὴς συνέχισις τῆς ἐκδόσεώς της.— **Αἶδες.** **Ἰωάννην Τσιάναν,** Ταράνη Σπάρτης: Εἰσπραχθεῖσαι μερίμνη ὑμῶν συνδρομαὶ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ἐλήφθησαν καὶ ὡς ἐστάλησαν ἐξοφλητικαὶ ἀποδείξεις. Συγχαίροντες εὐχαριστοῦμεν θεομύατα.— **Αἶδες.** **Μιχαὴλ Δύτραν,** Βυθὸν-Βοῖου Κοζάνης: Αἰτήσεις σας χορηγήσεως δανείου ἀπερρίφθη, διότι ὑπάρχει εἰσέτι ἀνεξόφλητον ὑπόλοιπον τοῦ προηγουμένου.— **Αἶδες.** **Βασίλ. Παρασκευόπουλον,** Ν. Σωζόπολιν Ν. Μουδανίων Χαλκιδικῆς: Ἐνεγράφητε συνδρομητῆς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας εἰς τὰ περιοδικὰ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» καὶ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» ὡς καὶ εἰς τὴν «Φωνὴν Κυρίου».— **Αἶδες.** Ἄγγελον **Πασχαλίδην,** Ἐβρονον Σαπκῶν Κομοτηνῆς: Δάνειόν σας ἀπὸ τὸ ΤΑΚΕ ἐνεκρίθη· φροντίσατε διὰ τὴν παραλαβήν.— **Αἶδες.** **Γεώργιον Παλαιολόγον,** Ἑλληνικὸν Κορινθίας: Ἀποστολὴ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐτακτοποιήθη κατ' ἐπιθυμίαν σας.— **Αἶδες.** **Σωκράτην Παπαθεωραγῆν,** Ἀσκυφον Χανίων: Διὰ τὰ μεταταχθέντα εἰς τὴν β' κατηγορίαν δέον ἀπαραιτήτως νὰ ἔχητε πτυχίον ἀνωτέρου ἐκκλησιαστικοῦ φροντιστηρίου. Δὲν προσλαμβάνονται, νομιζόμεν, ἔγγαμοὶ κληρικοὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Εἰς τὸ ΤΑΚΕ δὲν ὀφείλετέ τι, τῶν κρατήσεων γινόμενων τακτικῶς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Διὰ τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» γνωρίζομεν ὅτι τόσον ὁ Ἰερός Ναός σας ὅσον καὶ ὑμεῖς τυγχάνετε συνδρομηταὶ ὑποχρεωτικῶς.— **Αἶδες.** **Χρῆστον Παπαγεωργίου,** Ρεντίναν Καρδίτσας: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» καὶ ὡς ἀποστέλλονται τὰ ὑπάρχοντα φύλλα. Οὐδὲν ὀφείλετε εἰς τὸ ΤΑΚΕ, τῶν κρατήσεών

σας γιγνομένων τακτικῶς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.— **Αἶδες. Χρήστον Παπαχρήστου, Νεοχώριον Ἀρκαδίας**: Τόμος «Φωνῆς Κυρίου» τοῦ 1953 σᾶς ἐστάλη μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Ἐνσωγράφητε συνδρομητῆς διὰ 20 φύλλα «Φωνῆς Κυρίου» ἑβδομαδιαίως. Τιμὴ φύλλον 6 λεπτά μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν. Ἀντίτιμον δύνασθε νὰ ἐμβάζετε κατὰ τριμηνον.— **Αἶδες. Δημήτριον Χατζηνικολάου, Κεφὰς Βόλου**: Δάνειόν σας παρὰ TAKE ἐνεκρίθη· φροντίσατε διὰ τὴν παραλαβὴν του.— **Αἶδες. Ἰωάννην Ἀλαφάκη, Δαματρίαν**: Ζητούμενα τρία βιβλία σᾶς ἐστάλησαν μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Ἐκαστον τεῦχος τῶν βίων τῶν Ἁγίων τιμᾶται δραχμᾶς 12· ὀλόκληρος ἡ σειρὰ τιμᾶται 144 δραχμᾶς.— **Αἶδες. Χαράλαμτον Ζαρίδαν, Μανρομμάταν Εὔροπτιανίας**: Ζητούμενα βιβλία σᾶς ἐστάλησαν μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ.— **Πανοσιολ. Κωνσταντῖον Χρόνην, Καβάλαν**: Ἐκ τῶν ζητουμένων βιβλίων σᾶς ἐστάλη «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἠθικὸν βίου» μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Τὸ ἕτερον ἐξητηλήθη.— **Αἶδες. Γρηγ. Μανρομμάτην, Βραγκανιώτικα Κερκίρας**: Σᾶς ἀπεστάλη ἀνὰ μία σειρὰ εἰκόνην τῶν τριῶν κύκλων διὰ τὰ κατώτερα κατηχητικὰ σχολεῖα, μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Παρατηρηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν ἀντιθεσὶς μεταξὺ Μεγάλου Ὁρολόγιον μας καὶ Ἐγκολπίου ἡμερολογίου κ. Φαρέλα ὡς πρὸς τὸ «Σήμερον Σωτηρία...» καὶ «Ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος...» ὀφείλεται, προφανῶς, εἰς τὴν ταυτότητα τῆς σημασίας ἀμφοτέρων.— **Αἶδες. Γεώργιον Καφάσην, Μακροχώριον Λαρίσης**: Σᾶς ἀπεστείλαμεν 100 τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» καὶ ὁσάκις θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν θὰ σᾶς ἀποστέλλωμεν, ὁμοίως τὰ φύλλα «Φωνῆς Κυρίου» ἠδῆξασαμεν εἰς 100, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Θερμὸν ἐνδιαφέρον σας διὰ τὰ παιδιὰ τοῦ κατηχητικοῦ σας πολὺ μᾶς συγχινεῖ καὶ σᾶς συχαίρομεν θερμότηα.— **Αἶδες. Χαράλ. Δαλούσην, Λάχιον Λακωνίας**: Σᾶς σᾶς «Φωνῆς Κυρίου» ἐτακτοποιήθη καὶ ζητούμενα βιβλία σᾶς ἐστάλησαν μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Φυλλάδια «Συμβουλαὶ πρὸς ἑξομολογούμενον» ἀγοραζόμενα ὑπὸ τῶν ἱερῶν Ναῶν διατίθενται δωρεάν εἰς τοὺς ἐνορίας. Ἐπιταγὴ 200 δραχμῶν δὲν ἐλήφθη εἰσέτι.— **Αἶδες. Δημήτριον Ἀνέστην, Προσκυνητὰς Κομοτινῆς**: Ζητούμενα βιβλία σᾶς ἀπεστάλησαν μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ. Ἐξοφλητικὴν ἀπόδειξιν θὰ σᾶς ἀποστέλλωμεν εὐθὺς ὡς λάβωμεν τὸ ἀντίτιμόν των.— **Αἶδες. Κωνσταντῖνον Παπαελευθερίου, Κορμαστὴν Μολάων**: Δραχμαὶ 62 ἐλήφθησαν καὶ σᾶς ἀποστέλλεται σχετικὴ ἐξόφλησις. Ὅμοίως σᾶς ἀπεστάλησαν 15 ἡμεροδείκται μετὰ σχετικοῦ χρεωστικοῦ.— **Αἶδες. Βασίλειον Πανόπουλον, Ἀσπρόκαμτον Κορινθίας**: Κατ' Αὔγουστον 1953 σᾶς ἐχορηγήθη δάνειον καὶ ἤδη εἰς τὰ βιβλία τοῦ TAKE φέρεσθε ὡς ὀφειλέτης ὑπολοίπου δανείου σας δραχμῶν 2.373. Ἐὰν λοιπὸν ὑπεβάλετε καὶ ἕτερον αἴτησιν, αὐτὴ ἀπερρίφθη, διότι ἐὰν δὲν ἐξοφληθῆ τὸ προηγούμενον, δὲν χορηγεῖται ἕτερον. Παρακλητικὴν δυνάμεθα νὰ σᾶς προμηθεύσωμεν παρὰ ἑτέρου ἐκδότου ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ ἀντιτίμου ἐξ 180 δραχμῶν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :

Πρὸς τὸν Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασίου 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).

Ἐπεύθυντος Τυπογραφεῖον : Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.